

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Místní akční skupina jako aktér lokálního rozvoje
(MAS NAD ORLICÍ)**

Aneta Jílková

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Aneta Jílková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Místní akční skupina jako aktér lokálního rozvoje (MAS NAD ORLICÍ)

Název anglicky

Local action group as a participant in local development (LAG NAD ORLICÍ)

Cíle práce

Záměrem diplomové práce je zjistit, zda a jakým způsobem přispívá místní akční skupina NAD ORLICÍ k rozvoji lokality, ve které působí, a to jednak pomocí sekundární analýzy dat o aktivitách, které MAS NAD ORLICÍ realizovala v programovém období 2007-2013 a dále pomocí polostandardizovaných rozhovorů s představiteli MAS a dále pak zjistit, zda a jakým způsobem probíhá spolupráce a participace uvnitř a vně uvedené MAS – to znamená, zda a jak se členové MAS (sektoru veřejného, podnikatelského a neziskového) podíleli na aktivitách konaných sledovanou MAS NAD ORLICÍ a jak MAS NAD ORLICÍ spolupracovala s ostatními subjekty (pro MAS vnější tj. takové, se kterými spolupracuje z vnějšku a nejsou jejími členy).

Metodika

Teoretická část diplomové práce proto (jako předpoklad zpracování části empirické), vychází z prostudování teoretické literatury, odborných zdrojů, pramenů, kronik, materiálů a dokumentů o sledované problematice tak, aby bylo vymezeno základní pojmosloví, vztahující se k regionům (lokality) a jejich rozvoji a ke spolupráci a participaci aktérů v lokálním rozvoji (zejména pomocí principu LEADER). Propojení teoretické a empirické části tvoří sekundární a komparativní analýza dat o aktivitách uskutečněných MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013, jejíž úvod je tvořen komparací pokrytí území MAS na úrovni nadnárodní (evropské) a národní (České republiky). Cílem navazujícího vlastního empirického šetření diplomové práce je zhodnotit, zda a jak ovlivňuje MAS NAD ORLICÍ rozvoj lokality, ve které působí díky spolupráci a participaci členů MAS (subjektů „uvnitř“ MAS) a ostatních, tj. nečlenů MAS (subjektů „vně“ MAS), a to pomocí dat, získaných polostandardizovanými rozhovory se členy MAS podnikatelského sektoru, která budou následně komparována s daty získanými expertním rozhovorem s představitelem sledované MAS. Získaná data pak budou dále zpracována, analyzována, komparována, vyhodnocena a interpretována za účelem naplnění stanoveného cíle diplomové práce.

Doporučený rozsah práce

cca 60 – 80 stran textu

Klíčová slova

rozvoj, region, lokalita, rozvoj regionů a venkova, endogenní přístup, aktér, aktivita, LEADER, místní akční skupiny, spolupráce, participace

Doporučené zdroje informací

- BERNARD, J. (2010): Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Sociologické studie 10:1. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
- BINEK, J. a kol. (2009): Synergie v rozvoji venkova. Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP Publishing.
- BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. (2011): Teorie regionálního rozvoje. Nástin, kritika, implikace. Praha: Karolinum.
- DISMAN, M. (2002): Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum.
- Velký sociologický slovník (1996): Praha: Karolinum.
- WADE, P., RINNE, P. (2011): Průvodce programem LEADER založený na zkušenostech z Finska, Irsko a České republiky. Praha: Ústav územního rozvoje ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR.
- WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M. a kol. (2008): Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: LINDE PRAHA a. s.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Lucie Kocmánková Menšíková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

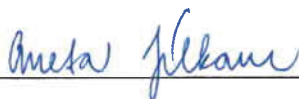
Děkan

V Praze dne 30. 11. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Místní akční skupina jako aktér lokálního rozvoje (MAS NAD ORLICÍ)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Lucii Kocmánkové Menšíkové, Ph.D. za vedení a cenné rady při zpracovávání diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině za trpělivost a podporu. Poděkování patří rovněž všem dotazovaným za poskytnuté informace, které přispěly k naplnění cíle diplomové práce.

Místní akční skupina jako aktér lokálního rozvoje (MAS NAD ORLICÍ)

Souhrn

Diplomová práce se zabývá problematikou vlivu místní akční skupiny NAD ORLICÍ na rozvoj regionu, a to se zaměřením na aktivity vykonané touto MAS v programovém období 2007-2013 a spolupráci a participaci probíhající uvnitř a vně této MAS. V souladu s cílem práce byla v teoretické části prostudována odborná literatura, která se zaměřovala zejména na endogenní pojetí regionálního rozvoje. Důležité byly rovněž teorie regionálního rozvoje, kde se jako nejvhodnější pro danou problematiku jeví přístup institucionální zabývající se spoluprací aktérů rozvoje. Implementace teoretických poznatků je realizována přístupem LEADER.

Na pomezí teoretické a empirické části byla zpracována sekundární a komparativní analýza dat o aktivitách MAS NAD ORLICÍ. Bylo zjištěno, že daná MAS zrealizovala ve sledovaném období celkem sto sedmáct rozvojových projektů s využitím pěti dotačních programů s důrazem na Program rozvoje venkova ČR 2007-2013, jehož součástí byl program LEADER.

V souladu s naplněním cíle práce bylo nezbytné uskutečnit polostandardizované rozhovory s odborným zástupcem MAS NAD ORLICÍ a jejími členy podnikatelského sektoru (sektor s nejnižším počtem realizovaných projektů, tj. 29 %). Přínos aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ byl shledán v jejich souladu s rozvojovými potřebami území, rozmanitostí, dlouhodobé udržitelnosti, inovativnosti a podpoře spolupráce aktérů. Zdůrazněn byl aktivní přístup osob pracujících v MAS. Příležitosti pro zapojení do rozvojových aktivit měly všechny sektory aktérů stejné, avšak zájem podnikatelů byl ovlivněn očekáváním vyšší finanční podpory a byl snižován individuálním prosazováním vlastních zájmů některých aktérů a chováním orgánů nadřízených MAS. V oblasti vnější spolupráce s dalšími MAS byla počtem deseti projektů MAS NAD ORLICÍ jedna z nejméně aktivních v ČR. Podstatný vliv zde měly osobní kontakty osob působících v MAS NAD ORLICÍ se členy dalších MAS.

Místní akční skupiny, jakožto společenské skupiny, představují kolektivní aktéry, avšak je důležité si uvědomit, že jejich existence závisí na aktivitě jednotlivců, bez nichž by nebylo možné, aby MAS fungovaly.

Klíčová slova: rozvoj, region, lokalita, rozvoj regionů a venkova, endogenní přístup, aktér, aktivita, LEADER, místní akční skupiny, spolupráce, participace

Local action group as a participant in local development (LAG NAD ORLICÍ)

Summary

The master's thesis analyses impact of the local action group NAD ORLICÍ on development of the region where is located. The thesis is focused on the activities realized by the LAG NAD ORLICÍ in the program period 2007-2013 and cooperation and participation inside and outside the LAG. For right achieve the objective of the thesis it was necessary to studied literature focused especially on the endogenous concept of regional development in the theoretical part of thesis. The theories of the regional development were important also, especially the institutional approach to cooperation actors in development as the most suitable form of analysis. The theoretical knowledges were implement in the LEADER approach.

On the border between theoretical and empirical part of the thesis, there was prepared the secondary and comparative analysis of activities the LAG NAD ORLICÍ. The LAG realized one hundred and seventeen development projects in five grant programs in total. The emphasis was put on the Rural Development Programme 2007-2013, because the LEADER program was part of it.

To meet the objectives of thesis it was necessary to realize the semi-structured interviews with representative of the LAG NAD ORLICÍ and members of enterprise sector (the sector realized the least number of all project realized by LAG NAD ORLICÍ, i.e. 29 %). The realized development projects were evaluate as a contribution because of their conformity with development requirements of the region, long-term sustainability, innovation and actors cooperation support. The emphasis was put on the proactive approach of the persons working in the LAG NAD ORLICÍ. All sectors and members of the LAG had the same opportunities to participate in the development projects. But the interest of actors in the enterprise sector was influence by expectations of greater financial support, individual advancing of own interests of some actors and behaviour of superior organizations. In the sphere of external cooperation with the LAG the LAG NAD ORLICÍ realized ten projects

and it was one of the most active in the Czech Republic. The personal contact of people working in the LAG with the persons of the other LAG had substantial influence on the number of project.

Local action groups, as a social groups represent the collective actors, but it's important to realize that their existence depends on the activity of individual actors and LAG won't be function without them.

Keywords: development, region, locality, regional and rural development, endogenous conception, actor, activity, LEADER, local action groups, cooperation, participation

Obsah

1 Úvod.....	15
2 Cíl práce a metodika	17
2.1 Cíl práce	17
2.2 Metodika.....	17
3 Regionální a rurální rozvoj se zřetelem k endogennímu pojetí rozvoje.....	21
3.1 Endogenní přístup v pojetí regionálního rozvoje	21
3.2 Regiony a jejich klasifikace	22
3.3 Teorie regionálního rozvoje	25
3.3.1 Obecné vymezení regionálního rozvoje.....	25
3.3.2 Vymezení teorií regionálního rozvoje.....	26
3.3.3 Institucionální přístup v teoriích regionálního rozvoje	27
3.3.4 Současné období v teoriích regionálního rozvoje	29
3.4 Politika regionálního rozvoje a rozvoje venkova	29
3.4.1 Regionální politika	29
3.4.2 Politika rozvoje venkova.....	31
3.5 Dokumenty v regionálním rozvoji a rozvoji venkova.....	32
3.5.1 Programové dokumenty rozvoje venkova ČR	34
4 Aktéři regionálního rozvoje.....	39
4.1 Aktéři rozvoje a jejich klasifikace	39
4.1.1 Aktéři rozvoje – národní úroveň.....	41
4.1.2 Aktéři rozvoje – úroveň regionální	41
4.1.3 Aktéři rozvoje – lokální úroveň	41
4.2 Aktéři rozvoje a jejich kapitál	42
4.2.1 Kulturní kapitál	42
4.2.2 Lidský kapitál.....	42
4.2.3 Sociální kapitál.....	43
4.3 Spolupráce a participace aktérů regionálního rozvoje	44
4.4 LEADER	45
4.4.1 Místní akční skupina	47
4.5 Souhrn teoretických poznatků.....	49
5 Sekundární a komparativní analýza dat o aktivitách MAS NAD ORLICÍ v období 2007-2013	53
5.1 Místní akční skupiny na nadnárodní a národní úrovni.....	53
5.1.1 Místní akční skupiny na nadnárodní úrovni.....	53
5.1.2 Místní akční skupiny na národní úrovni	55

5.1.3	Místní akční skupiny na národní úrovni jako součást Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013	59
5.2	Místní akční skupina NAD ORLICÍ	68
5.2.1	Obecná charakteristika MAS NAD ORLICÍ	68
5.2.2	Orgány MAS NAD ORLICÍ	70
5.2.3	Partnerství mezi členy MAS NAD ORLICÍ	71
5.2.4	Strategické dokumenty MAS NAD ORLICÍ	73
5.3	Projekty MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013	75
5.3.1	Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2007	76
5.3.2	Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2008	78
5.3.3	Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2009	79
5.3.4	Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2010	82
5.3.5	Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2011	84
5.3.6	Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2012	87
5.3.7	Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2013	89
5.3.8	Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2014	92
5.3.9	Souhrn projektů realizovaných MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2013	93
5.4	Souhrn poznatků sekundární a komparativní analýzy dat o aktivitách MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013	96
6	Empirické šetření o vlivu MAS NAD ORLICÍ na rozvoj území v programovém období 2007-2013	99
6.1	Polostandardizované rozhovory	99
6.2	Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů dle oblasti sledování	100
6.2.1	Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů odborného zástupce MAS NAD ORLICÍ	100
6.2.2	Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů se členy podnikatelského sektoru MAS NAD ORLICÍ	103
6.2.3	Souhrnné vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů	105
7	Závěr.....	112
8	Seznam použitých zdrojů.....	117
9	Přílohy	I

Seznam obrázků

Obrázek 1	LEADER – klíčové principy	46
Obrázek 2	MAS – sektory členů	47
Obrázek 3	Vývoj počtu členů MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2015	72
Obrázek 4	Členská základna MAS NAD ORLICÍ v r. 2015 dle sektorů	73

Seznam tabulek

Tabulka 1 Charakteristické znaky kvalitativního a kvantitativního výzkumu.....	18
Tabulka 2 Charakteristika dotazníku a rozhovoru	20
Tabulka 3 Charakteristiky endogenního a exogenního přístupu v rozvoji regionů	22
Tabulka 4 Společná klasifikace územních statistických jednotek (NUTS) obecně a v podmínkách ČR.....	25
Tabulka 5 Hlavní vývojové etapy teorií regionálního rozvoje a regionální politiky	27
Tabulka 6 Institucionální teorie regionálního rozvoje	28
Tabulka 7 Cíle a nástroje regionální politiky EU v letech 2007-2013 a 2014-2020	31
Tabulka 8 Dokumenty regionálního a rurálního rozvoje v letech 2007-2013 a 2014-2020...34	
Tabulka 9 Opatření Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 a 2014-2020	36
Tabulka 10 Komparace dotačních titulů Program obnovy venkova a Program obnovy a rozvoje venkova ČR v letech 2007-2016.....	37
Tabulka 11 Aktéři rozvoje rozdělení z hlediska úrovně a sektorů.....	41
Tabulka 12 Místní akční skupiny (MAS) ve státech EU28 v letech 2007-2013	55
Tabulka 13 Místní akční skupiny (MAS) v krajích ČR v letech 2007-2013	57
Tabulka 14 Místní akční skupiny (MAS) v Královéhradeckém a Pardubickém kraji v letech 2007-2013	58
Tabulka 15 Finanční alokace a realizace Programu rozvoje venkova (PRV) ČR 2007-2013 k 15.9.2015.....	61
Tabulka 16 Projektová realizace Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 k 16.9.2015....62	
Tabulka 17 Plnění základních indikátorů místních akčních skupin v období 2007-2013 ...65	
Tabulka 18 Finanční realizace Osy IV LEADER k 15.9.2015	66
Tabulka 19 Projektová realizace Osy IV LEADER k 16.9.2015	67
Tabulka 20 Plnění indikátorů osy IV LEADER k 31.12.2014	68
Tabulka 21 Obecná charakteristika MAS NAD ORLICÍ	69
Tabulka 22 Orgány MAS NAD ORLICÍ	70
Tabulka 23 Komparace počtu členů MAS NAD ORLICÍ dle sektorů členů	72
Tabulka 24 Alokace a čerpání rozpočtu na Fiche MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2013	74
Tabulka 25 Vyhlášené výzvy MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2013	75
Tabulka 26 Projekty MAS NAD ORLICÍ realizované v LEADER ČR 2004-2007 v r. 2007....76	
Tabulka 27 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ realizovaných v LEADER ČR 2004-2007 v r. 2007	77
Tabulka 28 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2007.....	77

Tabulka 29 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce v r. 2008	78
Tabulka 30 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2008.....	79
Tabulka 31 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2009.....	80
Tabulka 32 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2009.....	81
Tabulka 33 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace projektů spolupráce v r. 2009.....	81
Tabulka 34 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2009.....	82
Tabulka 35 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2010.....	83
Tabulka 36 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2010.....	84
Tabulka 37 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2010.....	84
Tabulka 38 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2011.....	85
Tabulka 39 Shrnutí projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2011.....	86
Tabulka 40 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace projektů spolupráce v r. 2011.....	87
Tabulka 41 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2012.....	87
Tabulka 42 Shrnutí projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2012.....	89
Tabulka 43 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace projektů spolupráce v r. 2012.....	89
Tabulka 44 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2013.....	90
Tabulka 45 Shrnutí projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2013.....	91
Tabulka 46 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2013.....	91
Tabulka 47 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2014.....	92
Tabulka 48 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2014.....	93
Tabulka 49 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace projektů spolupráce v r. 2014.....	93
Tabulka 50 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: LEADER ČR 2007 a opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie osy LEADER v letech 2007-2014	94
Tabulka 51 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: opatření IV.2.1: Realizace projektů spolupráce osy LEADER v letech 2007-2014.....	95
Tabulka 52 Souhrn Dalšíh projektů MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2014.....	96
Tabulka 53 Otázky polostandardizovaných rozhovorů	99
Tabulka 54 Respondenti polostandardizovaných rozhovorů.....	100
Tabulka 55 Aktivity v programovém období 2007-2013 – odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ.....	100

Tabulka 56 Spolupráce v programovém období 2007-2013 – odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ	102
Tabulka 57 Aktivity v programovém období 2007-2013 – členové MAS NAD ORLICÍ působící v podnikatelském sektoru	103
Tabulka 58 Spolupráce v programovém období 2007-2013 – členové MAS NAD ORLICÍ působící v podnikatelském sektoru	105
Tabulka 59 Souhrn odpovědí na otázky po lo standardizovaných rozhovorů	106

1 Úvod

Od vstupu České republiky do Evropské unie uplynulo již více než deset let a za tuto dobu prošla oblast regionálního rozvoje podstatnou změnou. Diplomová práce se zaměřuje na problematiku rozvoje regionů z hlediska lokálních aktérů, jako na velmi aktuální téma. Konkrétně se jedná o místní akční skupinu NAD ORLICÍ, jakožto aktéra v rozvoji území.

Zásadní roli v problematice místních akčních skupin (MAS) zaujímá Program rozvoje venkova, zaštiťovaný Ministerstvem zemědělství, mezi jehož cíle patří realizování místních rozvojových strategií a spolupráce místních partnerství. V roce 2013 došlo k dovršení sedmiletého programového období a Česká republika vstoupila již do třetí programové etapy. Z pohledu diplomové práce je zásadní uplynulé programové období 2007-2013 a s ním související Program rozvoje venkova ČR, neboť jeho existence měla zásadní dopad na fungování MAS NAD ORLICÍ.

Cílem Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 byl rozvoj venkovského prostoru na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělství. Program je tvořen čtyřmi osami, z nichž poslední zahrnuje metodu LEADER. Jejím úkolem je na základě principu „zdola-nahoru“ (bottom-up) napomáhat obyvatelům venkovských regionů při rozvíjení oblastí, ve kterých žijí. Základem je místní rozvojová strategie, která pomáhá oživit činnosti v regionu, místní ekonomiku, služby a kulturní a společenský život. Partnerství mezi aktéry rozvoje venkova, se záměrem zlepšování kvality života ve venkovských oblastech, v rámci programu LEADER zajišťují tzv. místní akční skupiny. Tato koncepce vychází z přesvědčení, že místní společenství zná nejlépe silné a slabé stránky určitého regionu, a dokáže tak samo kvalitně řešit své vlastní problémy. Program LEADER funguje na principu partnerství a spolupráce, na které se také zaměří tato diplomová práce.

Diplomová práce navazuje na bakalářskou práci s názvem „Aktéři rozvoje obce Mostek“ (Jílková, 2013), která byla vypracována autorkou. Cílem této bakalářské práce bylo zjištění potenciálu rozvoje obce Mostek se zaměřením na vymezení aktérů, kteří v obci působí a

jejich aktivity, které přispívají k tamnímu rozvoji¹. V souvislosti s uvedenou bakalářskou prací byla vypracována tato diplomová práce, která se rovněž zabývá rozvojem obce Mostek, avšak se zaměřením na její začlenění do lokálního partnerství. Diplomová práce byla vypracována se záměrem napomoci rozvoji obce Mostek, a také k rozvoji území, kde se obec nachází.

¹ V bakalářské práci bylo zjištěno, že žádný z aktérů nevyužívá potenciál svého rozvoje maximálně. Z provedené sekundární analýzy dat o aktérech a aktivitách v obci Mostek vyplynulo, že nejvíce činností v obci uskutečňuje sektor neziskový (konkrétně TJ Sokol Mostek) a nejméně Místní skupina Nad Orlicí, jíž je obec členem. Z následně provedeného empirického šetření o potenciálu rozvoje obce pomocí komparace názorů občanů a aktérů rozvoje, vyplynulo, že názory občanů na aktivity místních aktérů se povětšinou shodují s údaji získanými provedenou sekundární analýzou dat. Z celkového pohledu hodnotili občané aktivity v obci jako uspokojivé a další potenciál rozvoje vidí v kulturních a sportovních aktivitách, činnostech spojených s kultivací veřejného prostranství a rozvojem technické infrastruktury obce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Záměrem diplomové práce je zjistit, zda a jakým způsobem přispívá místní akční skupina NAD ORLICÍ k rozvoji lokality, ve které působí, a to jednak pomocí sekundární analýzy dat o aktivitách, které MAS NAD ORLICÍ realizovala v programovém období 2007-2013 a dále pomocí polostandardizovaných rozhovorů s představiteli MAS zjistit, zda a jakým způsobem probíhá spolupráce a participace uvnitř a vně uvedené MAS - to znamená, zda a jak se členové MAS (sektoru veřejného, podnikatelského a neziskového) podíleli na aktivitách konaných sledovanou MAS NAD ORLICÍ a jak MAS NAD ORLICÍ spolupracovala s ostatními subjekty (pro MAS vnější, tj. takové, se kterými spolupracuje z vnějšku a nejsou jejími členy).

2.2 Metodika

Práce je rozdělena na část teoretickou a část empirickou, které jsou v logické návaznosti. *Teoretická část práce* je tvořena na základě prostudování relevantní české i zahraniční literatury a dalších zdrojů, které se zabývají sledovaným tématem. Jejím cílem je vysvětlení pojmů, které úzce souvisí s uvedením do studované problematiky. Nejprve je definován endogenní přístup, dále regiony a jejich klasifikace, teorie regionálního rozvoje se zaměřením na institucionální přístup, politika regionálního rozvoje a rozvoje venkova a dokumenty v regionálním a rurálním rozvoji. Neopomenutelnou součástí oddílu je rovněž prostudování oblasti aktérů rozvoje - jejich klasifikace a kapitálu a spolupráce a participace aktérů regionálního rozvoje. Veškeré zjištěné poznatky jsou spojeny v závěru oddílu, a to v metodě LEADER a jejích sedmi principech.

Propojení teoretické a empirické části je provedeno pomocí sekundární a komparativní analýzy dat o aktivitách uskutečněných MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013. Sekundární analýza dat představuje takový proces získávání dat, kdy jsou analyzována data, která již existují. Pojem komparace vyjadřuje porovnávání dvou a více skutečností, proměnných či sociálních jevů. V této části práce je sledován význam místních akčních skupin na nadnárodní, národní, a především lokální úrovni, kam patří MAS NAD ORLICÍ. Sledovány a komparovány jsou aktivity, které byly pod záštitou této MAS ve sledovaném období uskutečněny. Komparace projektů je uskutečněna dle roku realizace a dle dotačních programů, ze kterých byly podpořeny. Důraz je kladen na projekty naplňující opatření Osy LEADER Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013, neboť reflektují spolupráci probíhající

uvnitř i vně MAS, a to analýzou zapojení jednotlivých sektorů aktérů do aktivit konaných sledovanou MAS a zapojení MAS jako celku do projektů spolupráce.

Empirická část práce je vytvořena sběrem a následným zpracováním primárních dat zjištěných pomocí techniky dotazování, která je provedena pomocí polostrukturovaných rozhovorů s vybranými členy sledované MAS, a také s jejím odborným zástupcem. Primární data jsou, na rozdíl od sekundárních dat, charakteristická tím, že vznikají na základě vlastního terénního šetření. Tato část práce je zacílena na hodnocení vlivu MAS NAD ORLICÍ na rozvoj regionu, kde se nachází, a to se zaměřením na spolupráci a participaci aktérů, kteří jsou do této MAS zapojeni. Zmíněné rozhovory byly uskutečněny nejprve s odborným zástupcem MAS NAD ORLICÍ, který hodnotil množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných danou MAS v programovém období 2007-2013 a vliv těchto aktivit na rozvoj daného území, dále oblast spolupráce a participace v sektorech členů MAS NAD ORLICÍ a v oblasti partnerství MAS NAD ORLICÍ s aktéry vnějšími, tedy aktéry, kteří nejsou členy sledované MAS. Následně byly rozhovory provedeny se členy podnikatelského sektoru MAS NAD ORLICÍ, a to z důvodu nejmenšího počtu realizovaných rozvojových projektů ve sledovaném období 2007-2013. Otázky směřovaly rovněž k hodnocení množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 a vlivu těchto aktivit na rozvoj území MAS, a dále k hodnocení spolupráce a participace probíhající uvnitř sledované MAS.

Svým charakterem je možné práci situovat na pomezí kvalitativního a kvantitativního přístupu, a to z důvodu využití polostrukturovaných rozhovorů jako nástroje pro sběr primárních dat. Je tedy nezbytné uvést základní rozdíly mezi možnými přístupy výzkumu sociální reality, kterými jsou již zmíněný kvalitativní a kvantitativní výzkum. Jejich charakteristické znaky jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 1).

Tabulka 1 Charakteristické znaky kvalitativního a kvantitativního výzkumu

Kvalitativní výzkum	Kvantitativní výzkum
Cíl: vytvoření nových hypotéz, nového porozumění, vytvoření teorie.	Cíl: testování hypotéz.
Slabá standardizace.	Silná standardizace.
Nízká reliabilita.	Vysoká reliabilita
Potenciální vysoká validita díky volné formě otázek a odpovědí.	Nízká validita kvůli redukci informace.
Induktivní logika výzkumu.	Deduktivní logika výzkumu.
Redukce informace	
Mnoho informace o velmi malém počtu jedinců.	Omezený rozsah informace o velkém počtu jedinců.
Důrazná redukce počtu sledovaných jedinců.	Významná redukce počtu pozorovaných proměnných a počtu sledovaných vztahů mezi danými proměnnými.
Zobecnění na populaci je problematické a často i nemožné.	Zobecnění na populaci je většinou snadné a validita takovéto generalizace je měřitelná.

Zdroj: Disman, 2002

Kvantitativní výzkum předpokládá možnost měření a predikce sociálních jevů. Spočívá v testování již vytvořených hypotéz. Základem výzkumu takového typu je formulace určité teorie, která vyjadřuje obecné tvrzení spojené s vysvětlením vztahů ve společnosti a následné určení a testování hypotézy, jejímž předpokladem je nalezení vztahu mezi minimálně dvěma proměnnými. Uvedený výzkum využívá silně standardizovaných nástrojů sběru dat pro strukturované testy, dotazníky a pozorování (Hendl, 2002, s. 46).

Kvalitativní výzkum probíhá na základě vyhledávání a analyzování informací, které napomáhají k objasnění výzkumných otázek stanovených na začátku. V průběhu takového typu výzkumu dochází ke vzniku dalších výzkumných otázek, nových hypotéz a z toho plynoucích rozhodnutí, která mohou měnit stanovený výzkumný plán – proto je také tento typ výzkumu označován jako pružný. Tento výzkum využívá techniky, mezi které patří pozorování, dotazování a studium dokumentů.

I když se v této diplomové práci objevují prvky obou výše zmíněných přístupů, tíhne charakter ladění práce spíše k přístupu kvalitativnímu. Z tohoto důvodu se práce dále zaměří na podrobnější charakteristiku pouze tohoto typu výzkumu.

Jak již bylo zmíněno, v empirické části práce je zvolena technika dotazování, jelikož jejím záměrem je zjistit, „co si lidé myslí, jak cítí a čemu věří“, což odpovídá cíli stanovenému v empirické části práce. Tento způsob získávání primárních dat zahrnuje různé způsoby rozhovorů, dotazníků, škál a testů. Krajními formami dotazování jsou dotazníky, které mají pevně danou strukturu uzavřených otázek, a naproti nim volné rozhovory, jež nemají předem definovanou strukturu a velice často se jedná o volné vyprávění dotazovaného (Hendl, 2005, s. 161, 164). Rozdíly mezi zmíněnými krajními formami dotazování jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 2).

Tabulka 2 Charakteristika dotazníku a rozhovoru

Dotazník	Rozhovor
Velmi efektivní technika, která může postihnout v velký počet jedinců při relativně nízkých nákladech.	Velice pracná a nákladná technika sběru informací.
Umožňuje poměrně snadno získat informace od velkého počtu jedinců v poměrně krátkém čase a s poměrně malým nákladem.	Rozhovor je v elice časově náročný. Získat informace v rámci určitého časového limitu může být v elice nákladné a často i nemožné.
Spolupracovníci v terénu jsou nezbytní jen někdy, požadavky na jejich zaškolení jsou nízké.	Rozhovor vyžaduje spolupráci dosti velkého počtu a alespoň částečně v yškolených tazatelů v terénu.
Náklady šetření na rozptýleném vzorku jsou relativně nízké.	V ýzkum na prostorově rozptýleném vzorku je nákladný .
Anonymita je relativně přesvědčivá.	Anonymita pro respondenty je málo přesvědčivá.
Formální shodnost podmínek situace je vysoká: interviewer bias je prakticky vyloučen.	Rozdíly mezi tazateli a rozdíly v jejich chování mohou vyvolat interview bias.
Klade velké nároky na ochotu dotazovaného, je snadné „přeskočit otázky“ nebo neodpovědět vůbec.	Rozhovor klade menší nároky na iniciativu respondenta, pro respondenta je obtížnější v ynechat odpovědi na některé otázky .
Je možné, že otázky byly zodpovězeny jiným členem rodiny, nebo a to nejčastěji, celým rodinným týmem.	V rozhovoru je téměř jisté, že dotazovaná osoba je ta, která byla v ybrána do vzorku.
Velmi nízká návratnost.	Proporce úspěšného dokončených rozhovorů je podstatně v yšší, než návratnost dotazníků.

Zdroj: Disman, 2002

Dotazník je typem interview, které je standardizované, a proto lze využít jako technika sběru dat pouze v kvantitativním výzkumu. I přesto patří dotazník k nejpoužívanějším nástrojům sběru dat. Oproti tomu rozhovor (interview) lze, v porovnání s dotazníkem, označit jako alternativní způsob sběru dat. V případě kvalitativního výzkumu se provádí zejména semistandardizovaný a nestandardizovaný rozhovor, a to z důvodu snadnějšího provedení analýzy i interpretace (Majerová, Majer, s. 66).

Pro danou práci bylo zvoleno dotazování polostrukturované. Jedná se o kombinaci techniky rozhovorů standardizovaných (dotazník) a nestandardizovaných (interview), jejichž charakteristiky jsou uvedeny výše. Základními rysy takového typu dotazování jsou předem stanovený účel, definovaná osnova a značná pružnost v celém procesu získávání informací (Hendl, 2005, s. 164).

Po uvedené kapitole, která stanovuje cíl diplomové práce a metodiku zvolenou pro její zpracování, následuje teoretická část práce. Teoretická část poskytuje úvod do studované problematiky, a to na základě vysvětlení pojmů, které s ní souvisí.

I když není možné, aby tato práce zcela vysvětlila problematiku rozvoje území MAS NAD ORLICÍ, přispěje alespoň částečně k jejímu objasnění a poskytne souhrnné informace o doposud vynaloženém úsilí v souvislosti s rozvojem tohoto regionu.

3 Regionální a rurální rozvoj se zřetelem k endogennímu pojetí rozvoje

Následující kapitola blíže přibližuje základní oblasti související s endogenním pojetím regionálního a rurálního rozvoje a poskytuje úvod do sledované problematiky. Nejprve je definován endogenní přístup, dále regiony a jejich klasifikace, teorie regionálního rozvoje se zaměřením na institucionální přístup, politika regionálního rozvoje a rozvoje venkova a dokumenty v regionálním a rurálním rozvoji. Neopomenutelnou součástí oddílu je rovněž prostudování oblasti aktérů rozvoje, jejich klasifikace a vlastněného kapitálu a spolupráce a participace aktérů regionálního rozvoje. Veškeré zjištěné poznatky jsou spojeny v závěru oddílu, a to v metodě LEADER a jejích sedmi principech.

3.1 Endogenní přístup v pojetí regionálního rozvoje

Endogenní přístup se začal prosazovat v 70. letech 20. století, a to v souvislosti s hledáním nových strategií v regionální politice a nahradil tak přístup exogenní².

Endogenní přístup se vyznačuje: zohledňováním prostoru a území, důrazem na participaci regionálních zájmových skupin a zaměřením na rozvoj rozvojového potenciálu regionu. Hlavními činiteli endogenního přístupu jsou teritorium a prostor, a to s ohledem na historické, institucionální a kulturní charakteristiky, které se váží k určitému území (Jehle, 1998, s. 12). V endogenním pojetí rozvoje je prostor chápán zejména jako území s velkým množstvím sociálních vztahů, charakteristickými místními (zejména kulturními) nepřenositelnými rysy, a také jako místo, kde lidé a podnikání vytvářejí určitý vztah a veřejné a místní instituce zasahují do regulace společnosti (Garfoli in Jehle, 1998, s. 12).

Pro zdůraznění podstaty endogenního rozvoje následující tabulka (Tabulka 3) uvádí základní charakteristiky tohoto přístupu a porovnává je s přístupem exogenním.

² Exogenní a endogenní přístup nejsou přístupy protikladnými. I v endogenním přístupu je na exogenní činitele brán zřetel - avšak pouze dodatečně. Exogenní přístup klade důraz na činitele regionálního rozvoje, které působí tzv. „shora, zvnějšku“. Tyto činitele mají přírodní ráz a vzhledem k činnosti lidí jsou vnější. Příkladem jsou vliv zejména sousedních regionů a ovlivnění institucemi EU.

Tabulka 3 Charakteristiky endogenního a exogenního přístupu v rozvoji regionů

Charakteristika	Regionální rozvoj	
	Endogenní	Exogenní
Hlavní řídicí místo	lokality	centrum
Způsob řízení	decentralizovaný	centralizovaný
Hlavní zdroje reg. rozvoje	vnitřní zdroje integrovaného charakteru a sociální inovace	vnější zásahy ekonomického charakteru a technické inovace
Hospodářský potenciál regionů	lidský kapitál	úspory externí a na pracovní náklady
Hlavní výkonné subjekty rozvoje	lokální firmy reagující na podmínky tamního prostředí	globální společnosti diktující podmínky v tamním prostředí
Potřeba investic	do vzdělávání	do technicko-ekonomických oblastí
Hlavní efekt	optimální výběr výroby lokálních firem z hlediska prostředí – důraz na lokalitu	optimální výběr lokalizace výrobních faktorů z hlediska firmy – globalita

Zdroj: Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2009

Z hlediska sociokulturní oblasti, která je pro tuto práci stěžejní, je regionální rozvoj zaměřen na: „rozvíjení současných existujících forem kooperace“ – důraz je kladen na tradiční formy svépomoci a společné práce v komunitě (např. vytváření institucionálních společenství), „nepřehlížení a redukování překážek socio-kulturního rozvoje“ a „posílení regionální identity“ - široká aktivní participace lidí na regionálních rozvojových procesech, nutnost spolupráce mezi participujícími lidmi (Jehle).

Endogenní pojetí rozvoje je zaměřeno na schopnost lokálních aktérů podstatně ovlivňovat podmínky života v místě, kde žijí. Zdůrazněn je význam komunikačních kanálů a sociálních sítí mezi aktéry lokálního rozvoje a zapojení obyvatel lokalit do plánování rozvojových aktivit. V evropském kontextu je kladen důraz především na činnost lokálních aktérů z veřejné správy a jejich spolupráci s vyššími úrovněmi, neboť endogenní rozvoj je pojímán v kontextu rozvojových programů EU (Bernard, 2010).

Logika endogenního přístupu vyplývá z myšlenky místního vlastnictví zdrojů a rozhodnutí, jak využít tyto fyzické i nehmotné zdroje ve snaze o dosažení stanovených místních cílů (Ray, 2014).

3.2 Regiony a jejich klasifikace

Pojem region (neboli rajón) je používán již poměrně dlouho, avšak žádná všeobecně přijatelná definice pro něj doposud nebyla vytvořena. V různých publikacích se interpretace tohoto pojmu liší, například Wokoun charakterizuje region jako „komplex, jenž vzniká regionální odlišností krajinné sféry“ (Wokoun, 2004, s. 65) a Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje uvádí, že regionem je „územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován podle tohoto zákona“.

Původně se na region pohlíželo z hlediska geografického a region se posuzoval pouze jako ohraničená část zemského povrchu. Až později došlo na jeho nazírání jako na společenský konstrukt a začal být pojímán jako „produkt vztahů“, jež jsou tvořeny prostorovými interakcemi, jsou rozmanité a nevytváří souvislý systém (Wokoun, 2008, s. 284).

Z hlediska typologie regionů patří k již tradičním dělení regionů na deskriptivní a normativní. Normativní regiony mají původ v legislativních či exekutivních požadavcích a jejich vznik se váže na politické rozhodnutí. Spadají sem administrativně-správní jednotky, plánovací regiony či regiony se soustředěnou podporou státu. Deskriptivní regiony souvisí se situační analýzou dané oblasti a dle struktury je možné je členit na homogenní a heterogenní (Wokoun, 2008, s. 283).

Za účelem vymezení typů regionů vzniklo hned několik metodik. Jejich společným záměrem je snaha o zřetelnější určení venkovských oblastí, a to z důvodu jejich specifčnosti a potřebě odlišné formy podpory, oproti ostatním oblastem. Charakter oblasti je možné určit jak kvalitativními metodami, které vychází z určitých typických znaků oblasti, tak kvantitativními metodami, které jsou spojeny zejména s vybranými demografickými ukazateli oblasti. Některé kvantitativní metody pro vymezení regionů uvádí následující text.

Klasifikace regionů dle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)

OECD je autorem jednoduché klasifikace, která je podkladem zejména pro mezinárodní srovnání podmínek a trendů vývoje ve vymezených oblastech. Definice je založena na ukazateli hustoty zalidnění a podílu populace v územních jednotkách. Základ této klasifikace spočívá ve stanovení venkovských obcí, kdy obec je zpravidla považována za venkovskou, pokud je hustota zalidnění menší než 150 ob./km². V dalším kroku je možné rozlišit tři typy regionů:

- převážně venkovský region – více než 50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích,
- středně venkovský region – 15-50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích,
- převážně městský region – méně než 15 % obyvatel žije ve venkovských regionech.

Pokud se v oblasti nachází tzv. městské centrum, dochází k upravení klasifikace dle následujících pravidel:

- z převážně venkovského regionu s městským centrem s více než 200 tis. obyvateli, což je více než 25% obyvatel celého regionu, se stává region středně venkovský,

- ze středně venkovského regionu s městským centrem s více než 500 tis. obyvateli, což je více než 25% populace celého regionu, se stává region převážně městský³.

Z hlediska České republiky spadá většina jejích regionů do kategorie „významně venkovských“. Do kategorie „převážně městských“ patří kraj Praha a Střední Čechy a podmínkám kategorie „převážně venkovský“ odpovídá kraj Vysočina, Karlovarský, Ústecký, Liberecký a Královéhradecký⁴.

Klasifikace regionů dle Statistického úřadu EU (Eurostat)

Obdobně byla vytvořena klasifikace regionů Eurostatem. I zde je hlavním kritériem hustota obyvatel, které je doplněno absolutním počtem obyvatel. Zjištěný údaj o stupni urbanizace je podkladem pro rozdělení regionů do třech kategorií:

- hustě zalidněné oblasti – hustota zalidnění nad 500 ob./km² a počet obyvatel min. 50 000,
- přechodné oblasti – hustota zalidnění nad 100 ob./km² a počet obyvatel min. 50 000, nespádající do předchozí kategorie,
- řídké obydlené oblasti – venkovský prostor - ostatní obce a seskupení obcí, které nesplňují kritéria uvedená v předchozích kategoriích (Bínek, 2007).

Při aplikaci této klasifikace na podmínky ČR lze uvést, že převážná většina území (85%) spadá do kategorie „řídké obydlených oblastí“, které jsou zároveň prostorem venkovským⁵. Průměrná hustota obyvatel v ČR činí 113 obyvatel/km².

Společná klasifikace územních statistických jednotek (NUTS)

V EU došlo k zavedení společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS). Důvodem vzniku tohoto členění byla potřeba existence společné statistické klasifikace územních jednotek jako podkladu pro vytvoření statistik. Uvedená klasifikace je však využívána také pro potřeby strukturální politiky EU. V klasifikaci dochází ke členění na

³ *OECD regional typology*. OECD [on-line]. 2015, [cit. 2016-03-15]. Dostupné z www: <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/OECD_regional_typology_Nov2012.pdf>.

⁴ *Urban-rural typology by NUTS 3 regions*. Eurostat [on-line]. 2016, [2016-03-20]. Dostupné z www: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Predominantly_urban_region>.

⁵ *Definice venkova a pokrytí území ČR organizací obcí a MAS*. Spolek pro obnovu venkova [on-line]. 2006, [cit. 2016-03-15]. Dostupné z www: <<http://www.spov.org/data/files/obce-hustota-pdf.pdf>>.

územní jednotky (NUTS) a lokální administrativní jednotky (LAU)⁶. Bližší informace této klasifikaci a její podobě na území ČR uvádí následující Tabulka č. 4.

Tabulka 4 Společná klasifikace územních statistických jednotek (NUTS) obecně a v podmínkách ČR

Uroveň NUTS	Stanovený rozsah (dle počtu obyvatel)	ČR
NUTS 0	stát	ČR
NUTS I	3-7 milionů	ČR jako území
NUTS II	0,8-3 miliony	8 regionů soudržnosti
NUTS III	150-800 tisíc	14 krajů
LAU I	-	77 okresů (pouze prostorové vymezení)
LAU II	-	cca 6 250 obcí

Zdroj: Český statistický úřad⁷

3.3 Teorie regionálního rozvoje

3.3.1 Obecné vymezení regionálního rozvoje

Regionální rozvoj je možné objasnit jako zvyšování socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů – právě regiony představují základ pro zvyšování životní úrovně a kvality života obyvatel regionů. Rozvoj se týká zejména regionální struktury regionu a jeho částí a je zacílen také na zmírňování a odstraňování regionálních disparit, kterými se rozumí odlišnosti v negativním slova smyslu, jež se týkají hospodářské, environmentální a sociální sféry regionů (Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013).

Snahou je vytvářet rozvoj, který by byl trvale udržitelný – tedy „*takový vývoj lidské společnosti, který umožňuje žijícím generacím uspokojovat své potřeby tak, aby nebyly omezovány možnosti budoucích generací uspokojovat své potřeby*“ neboli „*jde o rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“ (Plamínek, 1996, s. 956).

Velmi blízko ke studovanému tématu má pojem „potenciál“, který je možné rozdělit na lidský a sociokulturní⁸. Vymezení rozvojového potenciálu regionu patří k základním

⁶ Společná klasifikace územních statistických jednotek. Evropský parlament [on-line]. 2016, [cit. 2016-03-15]. Dostupné z www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.6.html.

⁷ Český statistický úřad [online]. Dostupné z [www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/predmet_a_konstrukce_klasifikace_cz_nuts_nuts_2011/\\$File/predmet_a_konstrukce_klasifikace_cznuts_2008_2011.pdf](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/predmet_a_konstrukce_klasifikace_cz_nuts_nuts_2011/$File/predmet_a_konstrukce_klasifikace_cznuts_2008_2011.pdf).

⁸ Lidský potenciál má původ ve slovu „potentia“, které lze přeložit jako „moc, vliv, síla“ a vyjadřuje postavení a úlohu člověka v reprodukci společnosti, a to hlavně v nových proudech ekonomické sociologie, kde se také částečně prolíná s pojmem lidský kapitál. Širší pojetí tohoto pojmu vyjadřuje soubor předpokladů a sklonů člověka k aktivitám a k životu uvnitř společenských vztahů mezi lidmi, a také um vybírat tyto aktivity a vztahy účinně v různých sociálních souvislostech (Potůček, 1996, s. 814). Potenciál sociokulturní představuje sociálně kulturní předpoklad, který může stimulovat nebo omezovat vývoj lokální kultury. V této lokální kultuře vytváří

úkolům při poskytování podpory v rámci strukturální politiky. Důvodem je návaznost poskytovaných finančních prostředků na charakteristiky, které lze v rámci rozvoje území využít. Pokud by byla podpora poskytnuta na oblast, která nepředstavuje rozvojový potenciál daného regionu, ztratila by tato podpora svůj smysl a nedošlo by k dosažení žádoucího efektu (Svatošová, 2005).

3.3.2 Vymezení teorií regionálního rozvoje

Možností, jak dělit teorie regionálního rozvoje, existuje celá řada. Jeden ze způsobů spočívá v rozdělení na teorie regionální rovnováhy (tzv. konvergenční teorie) a teorie regionální nerovnováhy (tzv. divergenční teorie). Princip teorií regionální rovnováhy je postaven na názoru, že základní přirozenou tendencí regionálního rozvoje je vyrovnávání rozdílů mezi regiony. Příznivci teorií regionální nerovnováhy se přiklání k názoru, že v průběhu rozvoje dochází spíše k navršování (narůstání) meziregionálních rozdílů. Hlavní rozdíl mezi uvedenými teoriemi tkví, v tom, zda jejich tvůrci považují za silnější mechanismy a procesy, které vedou k nivelizaci nebo kladou větší důraz na procesy a mechanismy diferenciací (Blažek, Uhlíř, 2011, s. 13-15).

V průběhu 20. století prošly názory, zda základní tendence regionálního rozvoje směřuje spíše k rovnováze či k nerovnováze, různými proměnami. Vliv na tuto problematiku mělo, mimo jiné, nahlížení na úlohu státu a státních intervencí v ekonomice a ve společnosti. Teorie regionálního rozvoje velmi často z ekonomických teorií vychází, nebo jsou jimi alespoň inspirovány. V řadě případů jsou teorie regionálního růstu upraveným užitím klasických ekonomických teorií na územní celky, avšak mohou také obecnou ekonomickou teorii obohacovat a nastiňovat možné způsoby budoucího vývoje. Jako hlavní ekonomické teorie je možné označit teorie přístupu Neoklasického, Keynesiánského, Neomarxistického, Neoliberalního a Institucionálního (Blažek, Uhlíř, 2011, s. 14, 45). Hlavní ekonomické teorie a s nimi související teorie regionálního rozvoje a charakter regionální politiky jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 5). Pro vypracovanou diplomovou práci se jako nejbližší jeví přístup související s institucionálními principy, o kterém je pojednáno dále.

specifické podmínky stylu života a je spojena s demografickými a sociálními charakteristikami dané populace, s životními podmínkami vyskytujícími se na určitém území a s tradicí a zvláštnostmi životního prostředí (Matějů, 1996, s. 815).

Tabulka 5 Hlavní vývojové etapy teorií regionálního rozvoje a regionální politiky

Obecný přístup	Převažující teorie regionálního rozvoje	Regionální politika
Neoklasický (1920-1940)	Teorie regionální rovnováhy (hl. tzv. neoklasické modely)	Základní koncept – „dělníci za práci“, používány nástroje zvyšující mobilitu pracovních sil
Keynesiánský (1950-1975)	Teorie regionální nerovnováhy (např. teorie kumulativních příčin a teorie pólů růstu)	„práce za dělníky“, nástroje podporující příliv investic ze soukromého i veřejného sektoru do problémových regionů (investiční dotace a relokační instituce)
Neomarxistický (1970-1985)	Teorie regionální nerovnováhy (např. teorie nerovné směny)	návrhy na opatření neomarxisté neformulovali; v některých socialistických zemích byla regionální politika velmi účinná (např. v bývalé ČSSR), ale za cenu ztráty ekonomické výkonnosti a vnější konkurenceschopnosti celého státu
Neoliberalní (1975-...)	Teorie regionální rovnováhy i nerovnováhy (např. nová teorie růstu a teorie závislosti na zvolené cestě)	„podpora lokální iniciativy“, podpora malých a středních firem, decentralizace kompetencí, deregulační opatření
Institucionální (1980-...)	Teorie regionální nerovnováhy (např. teorie průmyslového okrsku a teorie učících se regionů)	„spolupráce a inovace“, podpora malých a středních firem, šíření inovací, networking, gradualistická proměna místních institucí založená na učení

Zdroj: Blažek, Uhlíř, 2011

3.3.3 Institucionální přístup v teoriích regionálního rozvoje

Institucionalistické pojetí⁹ je nedeterministické a zdůrazňuje nepředvídatelnost procesu vývoje a významný vliv různých událostí, které mohou působit na směr vývoje. Předpokládá tedy otevřenost systému a neurčitelnost cílového stavu, což jej zcela odlišuje od veškerých teoretických směrů v ekonomii, které byly popsány před ním. Institucionalisté považují svůj přístup za holistický z toho pohledu, že zohledňuje jednak jednotlivce a vlivy, jež utváří jeho chápání a chování, ale také formální i neformální instituce nebo společenské struktury, které existují do určité míry nezávisle na jednotlivcích, avšak jejich chování a chápání zároveň omezují. Praktické využití institucionální ekonomie spočívá ve studiích popisujících formy institucionálního uspořádání, které zvyšují úspěšnost ekonomik (Blažek, Uhlíř, 2011, s. 60-62).

V oblasti koncepcí regionální politiky se institucionální teorie zabývají zejména způsoby, které mohou napomoci vzájemné interakci a učení jednotlivých aktérů a zvýšení jejich reflexivity. Toho lze dosáhnout pomocí zásahů veřejného sektoru nebo společného úsilí sektorů veřejného a soukromého. Jako žádoucí lze uvést vznik místních sdružení podnikatelů a existence vzájemné komunikace a spolupráce mezi členy. Veřejný sektor v tomto případě působí pouze jako katalyzátor či pomocník podporující a iniciující spolupráci, jelikož základem je iniciativa a zájem soukromých podniků, bez nichž by k vzájemně prospěšné spolupráci zřejmě nedošlo. Zpravidla se ukazuje, že jako nejučelnější lze označit investice do lidských zdrojů, vzdělávání a výchovy

⁹ Tento směr jeví jako velmi nápomocný při zkoumání vzniku a vývoje ekonomických rozdílů mezi zeměmi a regiony, a navíc také při řešení mechanismů evolučních změn v ekonomice - právě ty mají podstatný vliv na pochopení vývoje ekonomiky. Tyto dynamické změny v hospodářském vývoji, které nemají předem známý výsledek, jsou podstatnou příčinou vzniku regionálních disparit. Avšak z důvodu nejistého výsledku nemohou být předmětem zkoumání jiných výše zmíněných přístupů, jelikož ty pojímají ekonomické procesy jako výsledek strukturálních omezení, jež jsou předem známé (Blažek, Uhlíř, 2011, s. 60).

kvalifikovaných lidí. Úspěšné regiony jsou také charakterizovány velkou hustotou neformálních kontaktů mezi aktéry, jež je podmíněna přítomností takových aktérů, které mají vzájemně co sdílet (Blažek, Uhlíř, 2011, s. 252). Tabulka č. 6 níže, uvádí institucionální teorie regionálního rozvoje a vybrané z nich, které nejvíce souvisí se zaměřením práce, jsou uvedeny dále v textu.

Tabulka 6 Institucionální teorie regionálního rozvoje

Teorie výrobních okrsků.
Teorie flexibilní specializace.
Sociokulturní prostředí a konkurenceschopnost regionů: síť kontaktů a regionální „zakořenění“.
Teorie učících se regionů.

Zdroj: vlastní zpracování dle Blažek, Uhlíř, 2011

sociokulturní prostředí a konkurenceschopnost regionů: síť kontaktů a regionální „zakořenění“

I přesto, že v konkrétních formách organizace flexibilních firem a regionů lze spatřovat značné rozdíly, je možné stanovit jisté obecné principy úspěšné organizace výroby a považovat je za jeden z předpokladů úspěchu regionální ekonomiky. Těmito principy jsou seskupení většího počtu firem s podobným zaměřením, jež jsou sice v postavení konkurentů, avšak zároveň mezi nimi dochází k určité formě spolupráce. Seskupení a spolupráce vedou k vyšší míře inovací, která vychází z intenzivnější výměny informací a dovedností spojených s oborovou specializací lokálních podniků. Dochází také k rozvoji působení a přínosu místních specializovaných institucí podporujících inovaci a spolupráci. Síť kontaktů a blízkých vazeb mezi firmami a jinými organizacemi v regionu napomáhají podnikům mobilizovat zdroje a informace a být flexibilnější z hlediska nastalých změn. Teorie pojímá region jako průsečík prostorových vztahů a sítí kontaktů (Blažek, Uhlíř, 2011, s. 186-189).

teorie učících se regionů

Na rozdíl od předchozí teorie je zde za zdroj konkurenceschopnosti považovány vědomosti, schopnost učit se a vytvářet takové kulturní klima, které podporuje inovace a nové způsoby interpretace reality. Konkurenceschopností se rozumí konkurence založená na inovacích, nových typech kombinace znalostí a dovedností vytvářet nové výrobky a služby. Globalizovaná ekonomika, která existuje v současné době, podstatně ovlivnila tradiční dělení výrobních faktorů (všudypřítomné a místně specifické). Pouze malé množství faktorů lze označit jako lokálně silně vázané a nemobilní – právě znalosti a schopnost učit se jsou za takové považovány. Rozdíly ve schopnosti se učit a inovovat jsou považovány za zásadní z hlediska regionální diferenciaci. Předpokládá se, že učení a inovace neprobíhají izolovaně v jednom podniku s využitím vnitřních zdrojů, ale že

potenciál učit se a inovovat ovlivňují vztahy mezi podnikem a prostředím, které je zde pojímáno nejen jako síť vztahů s dalšími podniky a institucemi, ale také jako obecný rámec pro činnost podniku (Blažek, Uhlíř, 2011, s. 190).

3.3.4 Současné období v teoriích regionálního rozvoje

Současné období regionální politiky je možné, v porovnání s předešlými obdobími, označit za eklektické, ale s výraznějším vlivem institucionálních přístupů. Regionální politika v tomto období je zaměřena především na využití a mobilizaci místního, endogenního rozvojového potenciálu a mobilizování lidského potenciálu, znalostí, kontaktů, kulturního či přírodního dědictví aj. jakožto místních aktiv. Dochází také k částečné eliminaci rozdílů mezi lokální/regionální a národní úrovní politik a snaze o jejich těsné propojení. Rovněž z hlediska aktérů dochází k přibližování, a to s využitím nástrojů založených na spolupráci veřejného a soukromého sektoru. V současném období lze spatřovat tendenci pojímat regionální politiku jako strategickou a zaměřenou do budoucna – tedy jako preventivní prostředek vytváření a udržení konkurenceschopnosti v globální ekonomice a zajišťování realizace regionálních aktivit s vysokou přidanou hodnotou (Blažek, Uhlíř, 2011, s. 260).

3.4 Politika regionálního rozvoje a rozvoje venkova

Vznik regionální politiky lze vnímat v období třicátých let 20. století. Regionální problémy se ve společnosti objevovaly odněpaměti, avšak do doby vzniku regionální politiky se na regionální odlišnosti v ekonomickém vývoji nahlíželo jako na jevy, které jsou součástí vývoje národní ekonomiky, a je zbytečné snažit se je nějakým způsobem ovlivnit. Definováním regionální politiky se zabývala celá řada autorů, avšak žádnou z nich nelze označit jako všeobecně přijatelnou. V obecné rovině lze regionální politiku definovat jako „soubor cílů, opatření a nástrojů, které usilují o eliminaci příliš velkých rozdílů v socio-ekonomické sféře jednotlivých regionů“ (Wokoun, 2008).

3.4.1 Regionální politika

Ve většině evropských států se definování regionální politiky odráží od snahy o podporu rozvoje problémových regionů, spolu se snahou o snižování mezi-regionálních diferencí¹⁰.

¹⁰ Jako efektivní se nejvíce vyplácet dotace přímo ohroženým odvětvím či podnikům s cílem předejít jejich zániku, ale vhodnější je poskytovat regionální výpomoc umožňující restrukturalizaci regionů postihnutých strukturálními změnami a podporovat konkurenceschopné aktivity. Zároveň s tímto předpokladem záměrného snižování regionálních disparit je vyvíjena snaha o celostátní výkonnost ve všech regionech státu, a to vč. efektivnější alokace regionálních zdrojů a efektivity národního hospodářství jako celku (Wokoun, 2008).

Mezi hlavní úkoly regionální politiky patří snižování rozdílů mezi regiony, a to se zřetelům k dosažení rovnoměrného ekonomického rozvoje a sociální stability. Pro dosažení tohoto cíle je důležitá politika EU¹¹ i politika jednotlivých států. Peněžní prostředky, které EU na regionální rozvoj vyčleňuje, jsou poskytovány v rámci strukturálních fondů¹² a jejich účelem je účinně zajistit rozvojový potenciál regionu (Svatošová, 2005).

V EU je regionální politika prováděna na třech úrovních: nadnárodní (Evropská komise a další instituce), národní (velmi diferencovaná, avšak dochází k implementaci některých společných pravidel - vláda, ministerstva a další orgány státní správy daného státu) a regionální (orgány územní samosprávy, podniky, podnikatelé a instituce) (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 36). Veškeré členské státy EU postupně započaly realizaci vlastní národní regionální politiky, která směřuje k eliminaci rozdílů v životní úrovni mezi jednotlivými regiony a vysoké nezaměstnanosti v regionech (Wokoun, Kadeřábková, 2004). Blíže o aktérech působících v rámci regionální politiky na jednotlivých úrovních pojednává kapitola číslo čtyři.

V programovém období 2007-2013, které je stěžejní pro tuto práci, směřovalo zaměření regionální politiky EU zejména do oblasti růstu konkurenceschopnosti a vytváření hospodářství založeného na znalostech a inovacích. Byly stanoveny tři cíle (Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce) podporované třemi finančními nástroji (Fond kohezní (CF), Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF)). Finanční prostředky byly poskytovány se záměrem zlepšení dopravního a internetového spojení do vzdálenějších regionů, podpory malých a středních podniků působících ve znevýhodněných oblastech, pomoci ochrany životního prostředí a zkvalitnění úrovně vzdělání a dovedností. V uvedeném období došlo k poskytnutí podpory ve výši 347 mld. eur¹³ (Stejskal, Kovárník, 2009, s. 45-48).

¹¹ Regionální (strukturální) politika patří k významným politikám Evropské unie. Její východiska lze nalézt ve dvou základních hodnotách, kterými jsou *solidarita* a *soudržnost*. Pojem solidarita vyjadřuje pomoc občanům a regionům, jež jsou sociálně či hospodářsky znevýhodněné, a to s porovnáním s průměrnou situací členských zemí EU. Pojem soudržnost značí, že snižování rozdílů představuje přínos pro všechny zainteresované (Stejskal, Kovárník, 2009).

¹² S regionální politikou je úzce spjata existence Kohézního fondu (Fondu soudržnosti), který slouží k poskytování prostředků hospodářsky slabším zemím Unie a tzv. Strukturálních fondů, které představují hlavní nástroj strukturální a regionální politiky. Strukturální fondy jsou naplňovány finančními příspěvky od všech členských zemí do společného rozpočtu společenství, které členské země poté čerpají. Jsou tvořeny čtyřmi následujícími fondy: Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond (EAGGF) a Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG). Uvedené fondy jsou odrazem úsilí Evropské unie o cílené poskytování pomoci problémovým oblastem a snahou o snižování regionálních rozdílů (Stejskal, Kovárník, 2009).

¹³ Euroskop [on-line]. 2005-2016 [cit. 03-12-2016]. Dostupný z [www: <https://www.euroskop.cz/9196/sekce/regionalni-politika-2007-2013/>](https://www.euroskop.cz/9196/sekce/regionalni-politika-2007-2013/).

Pro současné programové období 2014-2020 stanovuje regionální politika EU dva cíle (Investice pro růst a konkurenceschopnost a Evropská územní spolupráce). Uvedené cíle budou podpořeny z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (CF). Strukturální fondy (ERDF a ESF) mají stanoven užší okruh klíčových priorit a bude na ně vyčleněna většina finančních prostředků. Ve srovnání s obdobími předchozími došlo ke zdvojnásobení dostupných finančních prostředků na podporu malých a středních podniků (tj. 140 mld. eur). Celkem regionální politika EU poskytne finanční podporu ve výši 366,8 mld. eur¹⁴. Srovnání cílů a nástrojů regionální politiky pro současné a předešlé období je uvedeno v následující tabulce (Tabulka 7).

Tabulka 7 Cíle a nástroje regionální politiky EU v letech 2007-2013 a 2014-2020

2007-2013			2014-2020		
Cíl	Popis	Finanční nástroj	Cíl	Popis	Finanční nástroj
Konvergence	Podpora regionů: • nedosahujících 75% průměru úrovně HDP EU na osobu, • se sociálními problémy, • s poškozeným životním prostředím.	ERDF ESF CF	Investice pro růst a konkurenceschopnost	Nastartování růstu, tvorba pracovních míst, opatření proti změně klimatu, řešení energetické závislosti, eliminace chudoby a sociálního vyloučení.	ERDF ESF CF
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	Podpora regionů nesplňujících kritéria cíle „Konvergence“ a dosahují vyšší úrovně HDP EU na osobu.	ERDF ESF	Evropská územní spolupráce	Podpora přeshraniční spolupráce – pokračování programu.	ERDF
Evropská územní spolupráce	Podpora přeshraniční spolupráce.	ERDF			
Celková podpora		347 mld. eur	Celková podpora		366,8 mld. eur

Zdroj: vlastní zpracování dle Stejskal, Kovárník, 2009 a Euroskop.cz [on-line]¹⁵

3.4.2 Politika rozvoje venkova

Zásadní roli v rozvoji venkova hraje Společná zemědělská politika (SZP), jež je společnou politikou EU. Vznik této politiky spadá do 50. let 20. stol. a v současné době je SZP založena na fungování tří základních principů – jednotného zemědělského trhu EU, zvýhodnění produkce ze států EU (ochranná cla, vývozní dotace) a finanční solidaritě. Zásadní změny v této politice provedla reforma z roku 2003, která zcela změnila způsoby podpory zemědělců a SZP ukotvila na dvou pilířích - Tržních opatřeních a Rozvoji venkova (Binek, 2009).

V období 2007-2013 byla společná zemědělská politika rozdělena dle tří tematických os: zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšování životního prostředí a

¹⁴ Euroskop [on-line]. 2005-2016 [cit. 03-12-2016]. Dostupný z [www: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>](https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/).

¹⁵ Euroskop [on-line]. 2005-2016 [cit. 03-12-2016]. Dostupný z [www: <https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>](https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/)

krajiny a zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a povzbuzení diverzifikace hospodářské činnosti. V roce 2013 došlo k provedení reforem SZP, které stanovily následující změny – zlepšení strategického přístupu k vytváření PRV, posílení opatření v oblasti rozvoje venkova, zjednodušení pravidel a snížení související administrativní zátěže a užší propojení politiky rozvoje venkova s ostatními ESI fondy. Pro období 2014-2020 byly, v souladu se strategií Evropa 2020 a obecnými cíli SZP, stanoveny rovněž tři strategické cíle politiky rozvoje venkova EU: zvyšovat konkurenceschopnost zemědělství, zajišťovat udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu a dosáhnout vyváženého územního rozvoje venkovských hospodářství a komunit, vč. vytváření a zachování pracovních míst¹⁶.

V souvislosti s Nařízením z roku 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD byly všechny členské státy EU povinny zřídit „Celostátní síť pro venkov“. V ČR byla činnost této sítě zahájena v listopadu roku 2008 a jejím zřizovatelem je Ministerstvo zemědělství ČR. Hlavním záměrem Síť je sdílet zkušenosti a poznatky a předávat je směrem k aktérům, kteří se podílejí na rozvoji venkova a zemědělství. Nezbytný je zde přístup zdola-nahoru, na základě něhož je možné získávat zpětnou vazbu pro orgány státní správy. Pro stanovené cíle Síť je zásadní jejich provázanost a synergie, které mají přispět ke zvýšení efektivního fungování Programu rozvoje venkova¹⁷.

Každý členský stát EU či region má povinnost vypracovat program rozvoje venkova, jehož obsahem je stanovení prostředků a opatření na dané programové období. Pro období 2007-2013 bylo, v návaznosti na potřebu vytvořit ucelenou strategii rozvoje venkova v celé EU, zavedeno vytváření národních strategických plánů, jejichž východiskem musí být strategické směry EU¹⁸.

3.5 Dokumenty v regionálním rozvoji a rozvoji venkova

Dokumenty, které souvisí s regionálním rozvojem, je možné členit dle úrovní, na kterých jsou vytvářeny a prováděny. Z hlediska dokumentů úrovně nadnárodní, která jsou definovány Evropskou unií, byly v minulém programovém období 2007-2013 stěžejní

¹⁶ *Rozvoj venkova 2014-2020*. Evropská komise [on-line]. 2016, [cit. 2016-03-20]. Dostupné z [www: <http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_cs.htm>](http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_cs.htm).

¹⁷ *Celostátní síť pro venkov*. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-03-22]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/o-celostatni-siti-pro-venkov/>](http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/o-celostatni-siti-pro-venkov/).

¹⁸ *Rozvoj venkova 2014-2020*. Evropská komise [on-line]. 2016, [cit. 2016-03-20]. Dostupné z [www: <http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_cs.htm>](http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_cs.htm).

dokumenty Lisabonská strategie, která byla stanovena na roky 2000-2010, Strategie Evropa 2020, vytvářející rámec pro období 2010-2020 a Strategické obecné zásady společenství pro soudržnost 2007-2013, který určoval strategii politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. Pro současné programové období 2014-2020 je na nadnárodní úrovni zásadní Strategie Evropa 2020, Společný strategický rámec 2014-2020¹⁹ a Dohoda o partnerství²⁰.

Pro vývoj české regionální politiky z hlediska zákonů a usnesení byl zásadní rok 2000. Právě v tomto roce byl schválen soubor zákonů, které se zabývaly vytvořením základního systémového, institucionálního a legislativního rámce regionální politiky ČR. Těmito zákony byly Zákon o podpoře regionálního rozvoje (č. 248/2000 Sb.), Zákon o krajích (č. 129/2000 Sb.) a Zákon o obcích (č. 128/2000 Sb.). Česká republika, ukotvila směřování regionálního rozvoje a rozvoje venkova pro roky 2007-2013 v již zmíněném Zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, Strategii regionálního rozvoje ČR 2007-2013 a Programu obnovy venkova ČR, jako dokumentech, které nejsou vytvářeny v přímé vazbě na Evropskou unii a Národním strategickém referenčním rámci ČR, Národním rozvojovém plánu ČR 2007-2013, Národním strategickém plánu pro rozvoj venkova a Programu rozvoje venkova ČR, jež v návaznosti na EU vytvořeny byly. V současném programovém období 2014-2020 patří k zásadním dokumentům na úrovni národní rovněž Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, dále Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020 a Program obnovy venkova, které jsou vytvářeny bez přímé vazby na EU a Dohoda o partnerství 2014-2020, Národní rozvojové priority ČR pro období 2014+ a Program rozvoje venkova vytvořených v přímé vazbě na EU.

Na úrovni regionální je rozvoj ukotven jednak v dokumentech vzniklých na základě existence regionů soudržnosti ČR, a dále dle vymezení jednotlivých krajů ČR. V letech 2007-2013 byly zásadní dokumenty Tematické a regionální operační dokumenty (ROP), které se v současném programovém období nazývají Operační programy Dohody

¹⁹ *Společný strategický rámec* představuje dokument, který zajišťuje: převedení cílů a záměrů strategie EU spojené s inteligentním a udržitelným růstem podporujícím začlenění do podoby hlavních akcí pro Evropské strukturální a investiční fondy (Evropské strukturální a investiční fondy - ESI fondy = Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Fond soudržnosti (KF), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)), vytváří klíčová opatření, jež mají být podporovaná z jednotlivých ESI fondů pro každý tematický cíl a také mechanismy, které zajišťují soulad a soudržnost programování ESI fondů s hospodářskými politikami a politikami zaměstnanosti členských zemí a EU. *Dohoda o partnerství* byla uzavřena v srpnu roku 2014 a její obsah definuje hlavní oblasti podpory a priority ČR napříč všemi zapojenými fondy.

²⁰ *Programové dokumenty*. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-03-30]. Dostupné z [www.<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/programove-dokumenty/>](http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/programove-dokumenty/).

o partnerství 2014-2020. V obou zmíněných obdobích byly v jednotlivých krajích vytvářeny Strategie rozvoje kraje a Program rozvoje kraje. Tabulka č. 8 níže uvádí srovnání základních rozvojových dokumentů zásadních pro minulé a současné programové období.

Tabulka 8 Dokumenty regionálního a rurálního rozvoje v letech 2007-2013 a 2014-2020

Úroveň	Programové období 2007-2013	Programové období 2014-2020
Nadnárodní (EU)	Lisabonská strategie (2000-2010) Strategie Evropa 2020 (2010-2020)	Strategie Evropa 2020
	Strategické obecné zásady společenství pro soudržnost 2007-2013	Společný strategický rámec 2014-2020
Národní (ČR)	Zákon č.248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje	Zákon č.248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
	Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020
	Národní strategický referenční rámec ČR	Dohoda o partnerství 2014-2020
	Národní rozvojový plán 2007-2013	Národní rozvojové priority ČR pro období 2014+
	Program rozvoje venkova 2007-2013	Program rozvoje venkova 2014-2020
	Program obnovy a rozvoje venkova	Program obnovy a rozvoje venkova
Regionální (NUTS II a kraje)	Operační programy Národního strategického referenčního rámce 2007-2013 – tematické a regionální operační programy (ROP)	Operační programy Dohody o partnerství 2014-2020
	Strategie rozvoje kraje	Strategie rozvoje kraje
	Program rozvoje kraje	Program rozvoje kraje

Zdroj: vlastní zpracování

3.5.1 Programové dokumenty rozvoje venkova ČR

Tento oddíl se blíže zabývá hlavními dokumenty, které jsou spojeny s rozvojem venkova ČR pro období 2007-2013 a 2014-2020.

Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 a 2014-2020

Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 byl vytvořen za účelem určování politiky rozvoje venkova ČR ve stanovených letech²¹. S existencí programu je úzce spjat Národní strategický plán rozvoje venkova (NSPRV²²), jelikož právě z něj PRV vychází. Program specifikoval strategie v jednotlivých osách stanovených NSPRV, a to až do prováděcí úrovně, a byl tak nezbytným prvkem při snaze o jeho efektivní realizaci. Program rozvoje venkova umožnil čerpání dotačních titulů zaštiťovaných Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EAFRD).

Program rozvoje venkova 2007-2013 byl tvořen čtyřmi osami, v rámci kterých byly rozlišovány dva typy opatření - opatření projektového (investičního) charakteru (tj. většina

²¹ Opatření stanovená v PRV přispěly k naplňování cílů *Lisabonské strategie* ve všech oblastech, kterými jsou: Společnost založená na znalostech, Vnitřní trh a podnikatelské prostředí, Trh práce a Udržitelný rozvoj. *Existence a realizace PRV ČR přispěla k:* 1) rozvoji venkovského prostoru ČR, dle konceptu trvale udržitelného rozvoje, 2) zlepšení životního prostředí, 3) zmírnění negativních vlivů, které vytváří intenzivní zemědělské hospodaření.

²² *Národní strategický plán rozvoje venkova ČR (NSPRV)* byl vytvořen na základě hlavních strategických priorit Evropské unie pro období 2007-2013 a klade důraz na zvyšování ekonomického růstu, tvorbu nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. NSPRV ČR slouží k zajištění propojení obecných cílů rozvoje evropského venkova a cílů rozvoje venkova ČR, jež korespondují s „evropskými strategickými směry“, třemi strategickými rozvojovými osami - konkurenceschopnosti, ochrany přírody, životního prostředí a krajiny, a rozvoji a diverzifikaci venkovského života (NSPRV, 2010).

opatření v rámci os I, III a IV) a nárokového charakteru (tj. většina opatření v rámci osy II). Ze zmíněných os je pro tuto práci nejdůležitější osa poslední s názvem LEADER. Cílem této osy byla realizace místní rozvojové strategie a spolupráce místních partnerství. Osa byla členěna na tři opatření: *Místní akční skupina*, *Realizace místní rozvojové strategie a Realizace projektů spolupráce*. Osa IV LEADER měla za účel zlepšit kvalitu života ve venkovských oblastech, posílit ekonomický potenciál a zhodnotit přírodní a kulturní dědictví venkova a posílení řídicích a administrativních schopností ve venkovských oblastech²³.

Program rozvoje venkova na období let 2014-2020 je stejně jako v období předešlém spolufinancován z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Hlavní cíl programu je zaměřen na ekosystémy závislé na zemědělství – na jejich obnovu, zlepšení a zachování pomocí agro-environmentálních opatření, dále na investice do konkurenceschopnosti a inovace zemědělských podniků, podporu vstupu mladých lidí do zemědělství či krajinná infrastruktura. V rámci realizace PRV 2014-2020 dojde k naplnění šesti priorit stanovených EU. Program je dále zaměřen na podporu diverzifikace ekonomických aktivit v prostoru venkova s cílem vytvořit nová pracovní místa a přispět tak ke zvýšení hospodářského rozvoje. Součástí programu je také metoda LEADER (komunitně vedený místní rozvoj), který je soustředěn na kvalitnější zacílení podpory na lokální potřeby daného venkovského prostoru a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni²⁴. Přehled opatření PRV ČR pro minulé a současné programové období poskytuje Tabulka č. 9.

²³ *Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 (12. modifikace, září 2015)*. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-09-15]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/aktuality/program-rozvoje-venkova-cr-8.html>>.

²⁴ *Program rozvoje venkova*. Ministerstvo pro místní rozvoj [on-line]. 2012, [cit. 2016-03-30]. Dostupné z www: <<http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-rozvoje-venkova>>.

Tabulka 9 Opatření Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013 a 2014-2020

		Osa	Opatření
2007-2013		Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	I.1.1 Modernizace zemědělských podniků I.1.2 Investice do lesů I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům I.1.4 Pozemkové úpravy I.2.1 Seskupení producentů I.3.1 Odborné vzdělávání a informační činnost I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti I.3.4 Využívání poradenských služeb
		Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny	II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA) II.1.2 Platby v rámci Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 200/60/ES (WFD) II.1.3 Agro-environmentální opatření II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy II.2.2 Platby v rámci Natura 2000 v lesích II.2.3 Lesnicko-environmentální platby II.2.4 Obnova a lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů
		Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství v enkova	III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje III.1.3 Podpora cestovního ruchu III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby III.2.2 Ochrana a rozvoj dědictví venkova III.3.1 Vzdělávání a informace III.4.1 Ziskávání dovedností, animace a provádění
		Osa IV - LEADER	IV.1.1 Provázání místních akčních skupin IV.1.2 Implementace místní rozvojové strategie IV.2.1 Realizace projektů spolupráce
		Priorita*	Opatření
2014-2020		P1 – Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a v venkovských oblastech	M01 Předávání znalostí a informační akce M02 Poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství
		P2 – Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů	M04 Investice do hmotného majetku M06 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti M08 Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů
		P3 – Podpora organizace potravinového řetězce, vč. zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství	M10 Agro-environmentálně-klimatické opatření (AEKO) M11 Ekologické zemědělství (EZ) M12 Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě
		P4 – Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím	M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA) M14 Dobré životní podmínky zvířat
		P5 - Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v zemědělství, potravinářství a lesnictví	M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů M16 Spolupráce
		P6 - Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech	M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj) M20 Technická pomoc

Zdroj: vlastní zpracování dle PRV 2007-2013 a Státní zemědělský intervenční fond [on-line]²⁵

* Pozn.: Uvedené priority jsou podrobnějším vyjádřením obecných cílů podpory pro rozvoj venkova na období 2014-2020, které jsou stanoveny strategií Evropa 2020. Každé opatření pak může přispívat k naplnění několika priorit.

Program Podpora obnovy venkova ČR a Podpora obnovy rozvoje venkova ČR

Oba uvedené programy jsou národními dotačními programy v oblasti podpory obnovy a rozvoje českého venkova. Jejich realizace náleží do kompetence Ministerstva pro místní rozvoj ČR, které v souladu s programem vyhláší každý rok dotační tituly zacílené do

²⁵ Program rozvoje venkova 2014-2020. Státní zemědělský intervenční fond [on-line], 2013 [cit. 2016-03-12]. Dostupný z [www.<https://www.szif.cz/cs/prv2014-opatreni>](https://www.szif.cz/cs/prv2014-opatreni).

různých oblastí rozvoje venkova. V souvislosti s programem probíhá každoročně na území ČR soutěž nazvaná Vesnice roku, jejíž vítězové mohou čerpat finanční podporu z programu.

Program Podpora obnovy venkova ČR (POV) byl národním dotačním programem v oblasti venkova do roku 2013 a navázal na Program obnovy vesnice. Program byl založený na participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově obce, která byla v souladu s tamními tradicemi. Cílem programu bylo komplexní řešení problémů, které přesahovaly rámec jednotlivých obcí s ohledem na zpracované místní programy obnovy vesnice. V tomto ohledu byl program základnou pro přípravu aplikace metody LEADER v podmínkách ČR²⁶.

Program Podpora obnovy a rozvoje venkova ČR (PORV) je národním dotačním programem v oblasti regionálního rozvoje od roku 2014. Cílem programu je podpořit obnovu a rozvoj venkovských obcí formou dotace. Současně program usiluje o vytvoření podmínek k podpoře obyvatel venkova a samospráv venkovských obcí k tomu, aby se vlastními silami snažili o harmonický rozvoj zdravého životního prostředí, udržování přírodních a kulturních hodnot venkovské krajiny a rozvoj ekologicky nezávadného hospodářství. Stejně jako POV, předpokládá i PORV participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s lokálními tradicemi²⁷.

Přehled jednotlivých Dotačních titulů vyhlašovaných v rámci POV a PORV v letech 2007-2016 uvádí následující tabulka (Tabulka 10).

Tabulka 10 Komparace dotačních titulů Program obnovy venkova a Program obnovy a rozvoje venkova ČR v letech 2007-2016

Program	Rok	Dotační tituly
Program obnovy venkova ČR	2007	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova
	2008	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova
	2009	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova 4 – Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci 5 – Podpora zapojení romské komunity do života obce a společnosti
	2010	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci

²⁶ Podpora obnovy venkova. Ministerstvo pro místní rozvoj [on-line]. 2012, [cit. 2016-03-30]. Dostupné z <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Archiv-programu-a-dotaci-regionalni-politiky-%281%29/Podpora-regionalniho-rozvoje-v-roce-2008/Podpora-obnovy-venkova>.

²⁷ Strategie regionálního rozvoje 2014-2020. Ministerstvo pro místní rozvoj [on-line]. 2012, [cit. 2016-03-30]. Dostupné z <http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>.

		3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova 4 – Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci 5 – Podpora zapojení romské komunity do života obce a společnosti
	2011	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova 4 – Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci 5 – Podpora zapojení romské komunity do života obce a společnosti
	2012	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova 4 – Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci 5 – Podpora zapojení romské komunity do života obce a společnosti
	2013	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova
Program obnovy a rozvoje venkova ČR	2014	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova 4 – Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci
	2015	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova 4 – Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci
	2016	1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova 4 – Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci 5 – Podpora obnovy místních komunikací

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva pro místní rozvoj [on-line]²⁸

Výše uvedené kapitoly se zabývaly problematikou regionálního a rurálního rozvoje, a to nejprve z hlediska endogenního přístupu v rozvoji regionů, regionů a jejich klasifikace, teorií regionálního rozvoje se zaměřením na institucionální přístup, politiky regionálního rozvoje a rozvoje venkova. Zásadní důraz byl kladen zejména na prostudování programových dokumentů, které souvisí s rozvojem venkova, neboť právě ty nejbližší souvisí s cílem této práce, který se zabývá činností místní akční skupiny NAD ORLICÍ. Jelikož jako východisko regionální a rurálního rozvoje byl zvolen endogenní přístup, který klade značný důraz na lidský kapitál, pro ucelení zkoumané problematiky je nezbytné zaměřit se dále na aktéry, kteří rozvoj vykonávají.

²⁸ Program obnovy a rozvoje venkova. Ministerstvo pro místní rozvoj [on-line]. 2012, [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Programy-Dotace/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova-v-roce-2016>>.

4 Aktéři regionálního rozvoje

Regionální rozvoj by nemohl být funkční bez aktérů, kteří jej vykonávají. Vymezení základních pojmů a následná klasifikace aktérů, kteří přispívají svojí činností k regionálnímu rozvoji, spolu s kapitály, jichž jsou tito aktéři nositelé, uvádí tento oddíl teoretické části.

4.1 Aktéři rozvoje a jejich klasifikace

Původ pojmu „aktér“ lze najít v latinském slově „actor“, které v překladu znamená „jednající“. Pojem aktér je navázán na sociální činnosti, a to jako jejich iniciátor, realizátor a nositel. Na pojem lze nahlížet z dvojího pohledu – užšího, který pojímá aktéra jako individuum, jednotlivce a širšího, jenž slovem „aktér“ označuje také společenskou skupinu (Petrušek, 1996a, s. 47).

Sociologie používá pojmu aktér ve velkém množství kontextů, ze kterých lze zmínit Teorii sociálního systému, jejímž autorem je T. Parsons a Akcionalistickou teorii dle A. Touraine (Petrušek, 1996a, s. 47). Teorie sociálního systému nahlíží na aktéry jako na prvek, který vstupuje do interakčních procesů a vytváří tak sítě vztahů, které jsou základem pro vytvoření struktury sociálního systému - aktér je sestaven ze statusů a rolí. Sítě jsou tvořeny z rolí, hodnot a institucionalizovaných norem. Sociální systém je tedy utvářen vztahy mezi aktéry, jež jednají určitým způsobem, který je možné zformovat do ustálených vzorců vztahů mezi jednajícími. Tyto vzorce pak tvoří strukturu sociálního systému (Šubrt, Balon, 2010, s. 43). Pojem „aktér“ je zde redukčním pojetím a je důležité, aby došlo k odlišení od pojmu „osobnost“. Aktér je objektem orientace jiných aktérů, jelikož dochází ke vzniku vztahů, i aktivním subjektem, který je orientován k ostatním aktérům, a to hlavně při „hraní“ svých rolí vedoucích k vytvoření sociální situace (Petrušek, 1996a, s. 47). Akcionalistická teorie pojímá aktéra jako reálný, čínorodý subjekt sociálního dění, neboť to se uskutečňuje zejména na základě působení aktérů, kteří svými individuálními činnostmi působí na spoluvytváření sociálních hnutí. Důraz je zde kladen na tvořivost, iniciativu, inovativnost a spontánnost při rozvoji a změně sociálních vztahů a procesů (Frič a kol., 2005, s. 4).

Pojem aktivita neboli činnost, který je úzce svázán s pojmem aktér, je označením pro specifickou formu lidského chování, jež je nejčastěji prováděna se záměrem dosáhnout určitého cíle. V širším pojetí je jí každé funkčně zaměřené chování či proces. Ve smyslu užším lze aktivitou označit vztah sociálního subjektu k vnějšmu prostředí, který je spojen s existencí cíle, vynaložením prostředků k jeho dosažení a často také stanovením pravidel, kterými se řídí tento aktivní proces (Petrušek a kol., 1996b, s. 157).

Způsobů, jak kategorizovat aktéry rozvoje existuje celá řada. Mezi klíčové patří členění dle různých charakteristik jejich fungování, a to s cílem nalézt jejich vzájemné působení. Základní členění aktérů je možné provést v závislosti na jejich hierarchickém postavení vůči správní organizaci území, která vytváří jednotlivé úrovně veřejné správy. Dle tohoto přístupu je možné vymezit aktéry na úrovni: nadnárodní, národní, regionální a lokální (Binek a kol., 2009).

V souvislosti s pojmem „aktér“ je důležité také objasnit pojem „shareholders“, který označuje ty, kteří rozhodují a přímo provádějí rozvojové aktivity a pojem „stakeholders“ označující ty, o kterých je rozhodováno – tedy všechny, kterých se rozvojové aktivity týkají. Aktéry je možné členit na individuální a kolektivní. Individuálními aktéry lze označit fyzické osoby – např. ředitele podniku, starostu, představitele místní akční skupiny v rámci rozvojových aktivit apod. Tyto osoby však zpravidla působí v rámci určitých skupin (organizací), které jsou nazývány kolektivními aktéry neboli právníckými osobami. Kolektivními aktéry na úrovni nadnárodní jsou např. Evropská unie, Světová banka apod., na národní úrovni jsou to např. vláda, parlament, ministerstva aj., na regionální úrovni jsou jimi např. krajské úřady či regionální rady regionů soudržnosti a lokální úroveň představují v tomto směru např. magistráty, městské a obecní úřady, podniky, občanská sdružení, nadace a další (Lošťák, 2013)²⁹.

Aktéry je možné dělit také dle typu sektoru, ve kterém působí – jedná se o sektor veřejný, podnikatelský a neziskový. Veřejný sektor zahrnuje zejména subjekty státní správy a samosprávy, jež se přímo i nepřímo podílejí na vytváření podmínek i vhodného prostředí pro rozvoj. Zásadní je zde fakt, že tento sektor je financován z veřejných financí, je řízen veřejnou správou, rozhoduje se o něm veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole. Podnikatelský sektor v ČR byl výrazně zasažen změnami uskutečněnými po roce 1989. Zejména ve venkovských regionech, kde vždy převažovalo zemědělství a lesnictví, došlo k úpadku a tyto obory již mezi hlavní nepatří. V souvislosti se vstupem ČR do EU a přijetím její Společné zemědělské politiky roste význam zemědělství z hlediska krajinnotvorné funkce. Neziskový sektor zaznamenal v posledních letech poměrně velký rozkvět, což mělo pozitivní vliv na rozvoj venkova. V porovnání s veřejným sektorem jsou aktéři tohoto

²⁹ Dalším způsobem, jak aktéry rozlišit je formálnost struktury a vnitřní fungování, jež významně ovlivňují způsob zapojování aktérů do rozvojových aktivit – z tohoto hlediska členíme institucionalizované aktéry (instituce veřejné správy, zájmová samospráva aj.), částečně institucionalizované aktéry (organizace neziskového sektoru) a neformální aktéry (občané, zájmové skupiny aj.) (Binek a kol., 2009).

sektoru méně široce zaměřeni a na rozdíl od sektoru soukromého není jejich primární snahou dosažení zisku, ale užitku. Jednotliví aktéři rozvoje rozčlenění dle úrovně a sektorů jsou uvedeni v následující tabulce (Tabulka č. 11).

Tabulka 11 Aktéři rozvoje rozdělení z hlediska úrovně a sektorů

Úroveň	Sektory		
	Veřejný	Podnikatelský	Neziskový
Nadnárodní	EU	mezinárodní společnosti	mezinárodní neziskové organizace
Národní	ministerstva	zájmová uskupení celostátního rozsahu	spolky, svazy, sítě
Krajská	kraj, vysoké školy, krajská informační střediska	podnikatelská sdružení	neziskové organizace
Místní	obce, dobrovolné svazky obcí, MAS, organizace zřizované obcí	podnikatelé, zemědělci	zájmová sdružení a spolky

Zdroj: vlastní zpracování dle Binek, 2009, s. 41

4.1.1 Aktéři rozvoje – národní úroveň

Do národní úrovně aktérů lze zařadit tzv. zákonodárné a výkonné složky v ČR, které se podílí na vykonávání regionální politiky a na ní navázané podpoře regionálního rozvoje. Z hlediska institucionálního spadá do této kategorie Parlament ČR, vláda ČR a ústřední správní úřady a organizace zřizované těmito složkami. Důležitou roli zde hrají především ministerstva, a to zejména *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR)* a *Ministerstvo zemědělství ČR (MZ)*. Působnost a kompetence ministerstev (ústředních orgánů) k problematice regionálního rozvoje stanovuje Zákon č. 272/1996 Sb., tzv. kompetenční zákon (Wokoun a kol., 2004).

4.1.2 Aktéři rozvoje – úroveň regionální

Na úrovni regionální (krajské) je regionální rozvoj zajišťován kraji a jejich samosprávnými orgány (zastupitelstvy). V tomto případě představují kraje základní jednotku při vytváření a realizaci regionálního rozvoje v ČR. Kraje kooperují s hierarchicky nadřazenými ústředními úřady státní správy a také koordinují zájmy obcí v nadobecních záležitostech regionálního rozvoje (Wokoun a kol., 2008).

4.1.3 Aktéři rozvoje – lokální úroveň

Lokální (obecní/místní) úroveň v regionálním rozvoji zahrnuje subjekty, které mají nejintenzivnější vliv na rozvoj venkova – jsou nejbližší k řešeným problémům. Obec se v rámci své samostatné působnosti spolupodílí na přípravě a realizaci programu územního rozvoje kraje, ve kterém se nachází, má vliv na rozvoj podnikatelských aktivit, jež jsou pro rozvoj dané oblasti podstatné a má také možnost seskupovat své prostředky se sousedními obcemi či jinými právními osobami, a to ve spojitosti se zajišťováním rozvojových programů, které jsou společné pro několik obcí. *Hlavními aktéry na této úrovni jsou: obce*

a organizace obcí zřizované, neziskové organizace, podnikatelé, instituce, občané, dobrovolné svazky obcí či místní akční skupiny (Wokoun a kol., 2004).

Skutečnost, že na území ČR existuje velký počet malých obcí, vede k problémům s koordinací veřejné správy a znevýhodnění obcí spočívá také v nedostatečném množství disponibilních finančních prostředků. Dochází tak často ke sdružování aktérů na této úrovni, a to s cílem dosáhnout „synergického efektu“ – tedy na základě společného úsilí aktérů dospět k hodnotnějšímu/lepšímu výslednému efektu, kterého by nebylo možné dosáhnout pouhým součtem efektů, které by vytvořil každý aktér jednotlivě (Galvasová a kol., 2007).

4.2 Aktéři rozvoje a jejich kapitál

S problematikou regionálního rozvoje a jejich aktérů je v úzkém spojení pojem kapitál. Základní smysl tohoto pojmu je v označení peněžních či věcných prostředků sloužících k produkci zboží a jeho oběhu. Odlišný pohled měl však P. Bourdieu, který pojem kapitál použil i mimo ekonomickou oblast. Na aktéry nahlížel jako na vlastníky zdrojů (označených jako kapitály), kteří mají schopnost je strategicky využít (Šubrt, 2001, s. 105). Ve smyslu přeneseném kapitál označuje sociální, kulturní a psychické předpoklady (Bayerová, 1996, s. 473).

4.2.1 Kulturní kapitál

Kapitál kulturní je charakterizován jako „zvláštní forma předpokladů, získaných jedincem či skupinou k dosažení určitého společenského statusu“. Základní principy tohoto pojmu zformuloval P.F. Bourdieu, podle něhož jednotlivci i skupiny se svým jednáním snaží o začlenění do takové společenské vrstvy, která zaujímá privilegované postavení v dané společnosti (Hubáček, 1996, s. 474). Tento kapitál je propojen s vertikální mobilitou a úspěšnosti jedince s ní související. Je tvořen neekonomickými statky, jež jsou jedincem využívány při jeho jednání a při procesu sociálního vzestupu (Novotná, 2010, s. 24).

4.2.2 Lidský kapitál

Kapitál lidský³⁰ představuje znalosti a dovednosti „uložené“ v lidech, kteří žijí na určitém území. Svůj původ má tento kapitál v tradicích, vzdělání a poznacích získaných praxí. V pojetí širším jej lze připodobnit ke kapitálu kulturnímu (Keményová, 1996, s. 474).

³⁰ Ve spojení s lidským kapitálem je možné definovat také tzv. *kapitál skupinový*. Osobnost jedince je možné pojímat jako statek, který je vlastněn, předáván, dáván a jež je obohacován na základě „přijímání“ od druhých, kteří jsou nějakým způsobem významní.

Za základní obecně přijímaný výklad pojmu lidský kapitál lze v současné době považovat definici G. S. Beckera, který tvrdil, že „lidský kapitál jsou schopnosti, dovednosti a odpovídající motivace je uplatnit“ (Becker in Mazouch, Fischer, 2011, s. 1).

4.2.3 Sociální kapitál

Kapitál sociální je souhrn současných i potenciálních zdrojů, které určitá osoba může využívat na základě toho, že se zná s druhými lidmi. Je to tedy bohatství spočívající ve známostech a stycích, které mohou být užitečné (Keller, 1996, s. 475).

Nejnovější pojetí konceptu sociálního kapitálu vzniklo R.D. Putnamem, který tvrdí, že sociální kapitál vytváří, udržují a rozvíjí sociální interakce vznikající v rámci sociálních skupin, komunit či celých společností. Na rozdíl od ostatních forem kapitálu není sociální kapitál rysem jednotlivců, ale je spojen se vztahy mezi aktéry. Umožňuje efektivnějšího dosažení společných cílů aktérů (Putnam in Majerová, 2011, s. 12).

Stachová a kol. uvádí několik forem sociálního kapitálu:

- svazující („bonding“) – je založen na těsných „sblíživých sítích“ a vytváří intenzivní loajalitu uvnitř skupiny, ve vztahu k vnějšímu prostředí může docházet k opačnému působení a problémům formování občanské komunity (Torpe in Stachová, 2009),
- přemostňující („bridging“) – umožňuje lidem přijmout nejrůznější názory a pohledy na svět a výměnu informací a služeb, nevytváří uzavřená společenství se silnou důvěrou pouze uvnitř skupiny mezi vlastními členy, ale tato důvěra je rozšiřována i do vnějšího prostředí na ostatní členy společnosti, rozvíjí schopnost skupin sdružovat se a kooperovat při snaze o dosažení společných cílů (Woolcock; Harper in Stachová, 2009),
- spojující či hierarchický („linking social capital“) – umožňuje spojení mezi aktéry, kteří jsou různě rozvrstvení v sociální hierarchii – dochází tak k propojení místní či regionální společnosti na instituce na vyšší teritoriální úrovni pomocí vertikálních vazeb, vytváří se tak prostor pro efektivnější využití zdrojů, výměnu informací či ovlivňování politiky (Stachová a kol., 2009, s. 15).

Pokud máme tento statek, máme lidský kapitál. Ten je složen ze čtyř kapitálů – kulturního a ekonomického (tj. dva základní), jejichž odraz je v kapitálu symbolickém a kapitálu sociálním, který propojuje tyto první tři uvedené kapitály. Skupinový kapitál vzniká na základě činného působení sociálních skupin. Existence skupiny přispívá jednak ke shromažďování rozmanitých kapitálů individuálních, a také k vytvoření synergického efektu. Tento kapitál tedy přesahuje součet aktuálních kapitálů individuálních, jelikož k nim se přičítá kapitál vznikající činností sociální skupiny (Novotná, 2010).

Význam sociálního kapitálu je v současné době spojován s lokálním a regionálním rozvojem, jako jeho významným faktorem. Pro komunity žijící v lokalitách, regionech a státech představuje propojení aktérů a zdrojů větší možnost dosáhnout vyšší vyspělosti a vyrovnání se s nepříznivými vnějšími vlivy. Sociální kapitál určitého území představuje specifickou konkurenční výhodu (Majerová, 2011, s. 78).

Sociální síť

Velký sociologický slovník definuje sociální síť jako množinu sociálních subjektů vzájemně propojených směnnými vztahy. Společnost lze poté charakterizovat jako soustavu vztahů směny, moci a závislosti, která určuje směřování vzácných zdrojů v sociálním systému (Kabele, 1996, s. 986).

Sociální síť obsahují dvě dimenze – první představuje zdroje sociálního kapitálu (tj. osobní kontakty a interakce vznikající interakcemi v různých typech seskupení osob). Součástí je také činnost dobrovolnická odrážející ochotu lidí vykonávat činnosti ve prospěch ostatních lidí. Druhým rozměrem jsou rozličné druhy směny mezi lidmi (rodina, přátelé, sousedé) uvnitř sociální sítě, a také dosažitelnost zdrojů poskytovaných ostatními lidmi, kteří mohou pomoci. Vzájemně prospěšná kooperace lidí souvisí s mírou důvěry a reciprocit, individuální zapojení do veřejného života odráží občanská angažovanost. Sociální síť jsou v zásadě rozlišovány dle dvou typů – sociální síť jako formální organizace a sdružení a jako neformální skupiny a vztahy (Stachová a kol., 2009, s. 113).

4.3 Spolupráce a participace aktérů regionálního rozvoje

Dle velkého sociologického slovníku lze výklad pojmu spolupráce, neboli kooperace, najít v latinském „cooperate“. V ekonomii představuje spoluúčast na výrobě, obchodu atp. a z pohledu sociologického – důležitějšího pro tuto práci, je jím návazná činnost uvnitř či vně skupiny, se kterou je svázaná podmínka přijetí společných cílů, jednota z hlediska taktiky a strategie jejich dosahování a zejména kvalitní vzájemná komunikace. Kooperace je pojímána jako strategie sociálního chování, jehož cílem je přinést užitek pro sebe i pro všechny zainteresované (Novák, Capponi, 1996, s. 532).

Pojem participace je spojen se zájmem, který je považován za její základní zdroj. Zájem je vztažen k institucionalizovanému či individuálnímu zájmu aktérů a vyjadřuje jejich dobrovolné aktivity, které ovlivňují lokalitu (Illner in Nejd, Čermák, 2007, s. 18).

Spolupráce a participace jsou významným prvkem ve fungování veřejné správy a regionálního rozvoje. Mohou do ní být zapojeni různé typy subjektů – složky státní správy, jednotky samosprávy, neziskové organizace, fyzičtí i právníčtí podnikatelé a také jednotliví občané. K podstatným motivům vedoucích k navázání spolupráce patří zájem spolupracujících subjektů o efektivní a racionální využívání vlastních disponibilních zdrojů nebo prostředků vedoucích k dosahování určených cílů. Zúčastněné subjekty předpokládají, že na základě spolupráce získají nějaké výhody (Galvasová, 2007, s. 15).

4.4 LEADER

Propojení veškerých poznatků nabytých vypracováním předchozích oddílů teoretické části je uskutečněn v tomto oddíle diplomové práce. Jedná se o vymezení metody LEADER a jejích sedmi základních principů.

Pojem LEADER vznikl jako zkratka pro „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“, což v překladu znamená „Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku. Metoda Leader je iniciativou Evropské unie a jejím základním cílem je intenzivní podpora rozvoje venkovských oblastí, které je postaveno na aktivitách místních obyvatel. Jedná se tedy o metodu založenou na endogenním principu (viz kap. 3.1, s. 21), kdy náměty na rozvoj jsou iniciovány lokálními venkovskými subjekty a občany³¹. Iniciativa LEADER je zaměřena na podporu projektů rozvoje venkova s důrazem na místní partnerství, které představují místní akční skupiny, a také na realizaci rozvojových strategií, které se zabývají rozsáhlou škálou prioritních témat souvisejících s rozvojem (Čepelka, 2001).

Přístup LEADER se od jiných politik venkova odlišuje postojem, který spíše radí „jak postupovat“, než aby říkal „co je třeba udělat“. Toto tvrzení odráží sedm klíčových rysů, které shrnují podstatu principu LEADER, a jež je nutné pojímat jako sadu nástrojů, neboť se v rámci celého procesu provádění ve vzájemně prospěšné interakci doplňují. Těchto sedm rysů je uvedeno na následujícím obrázku³².

³¹ Brožura LEADER – budoucnost venkova 2009. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2009. ISBN 978-80-7084-856-2. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-02-01]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf>](http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf).

³² Přístup LEADER – Základní příručka, 2006

Obrázek 1 LEADER – klíčové principy

spolupráce	LEADER	sítě místních partnerů
inovace		strategie místního rozvoje
víceodvětvové akce		partnerství v veřejného a soukromého sektoru na
v ypracování a provádění strategií „zdola-nahoru“		místní úrovni (MAS)

Zdroj: vlastní zpracování dle Národní sítě MAS [on-line]³³

Program LEADER

Počátky této iniciativy nastaly již v roce 1991. Iniciativa byla nazvaná LEADER I a jejím hlavním záměrem bylo podporovat vytváření sítí schopností, které představovaly nástroj regionálního rozvoje. Vše se odehrávalo pouze na lokální úrovni a neprobíhala zde žádná formální podpora mezinárodní spolupráce. V roce 1994 vznikla iniciativa LEADER II, ve které již byly poskytnuty prostředky pro podporu projektů mezinárodní spolupráce. V roce 2000 na oba programy navázal LEADER+, jenž se zaměřoval na poskytování podpory integrovaným strategiím pro rozvoj venkova a kladl důraz na spolupráci mezi venkovskými oblastmi na úrovni národní i mezinárodní (Bernard, 2010). Dále následoval LEADER PRV 2007-2013, ve kterém program LEADER již nefiguroval jako samostatný, ale byl plně integrován do všech národních a regionálních programů rozvoje venkova. V letech 2014-2020 je program nazván LEADER SCLLD a i nadále je využíván ke kvalitnějšímu zacílení podpory na místní potřeby venkovských území a spolupráci aktérů.

V České republice započala realizace této metody v roce 2004, kdy se Ministerstvo zemědělství připojilo k aktivitám EU a pod jeho vedením probíhal LEADER ČR 2004-2008, který byl financován ze státního rozpočtu. Bylo podpořeno deset vybraných MAS, které pilotně realizovali své strategie rozvoje.

Iniciativa LEADER je od roku 2007 součástí Programu rozvoje venkova, který je v ČR v gesci Ministerstva zemědělství ČR a tvoří jeho čtvrtou osu. Pro tuto práci je důležitý Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 (blíže kap. 3.5.1, s. 21). Zde bylo k podpoře vybráno 112 MAS, které měly možnost realizovat rozvoj svého území na základě podpory čtvrté osy LEADER tohoto programu a naplňovat cíle svého strategického rozvojového plánu, který byl podkladem pro jejich výběr.

³³ Národní síť MAS [on-line]. Dostupné z [www:< http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/>](http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/).

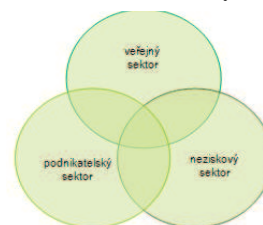
Z hlediska financování využívá program LEADER ČR investiční prostředky ze státního rozpočtu – a to vždy na základě zákona o státním rozpočtu pro daný rok. Cílem programu LEADER ČR je v dlouhodobější perspektivě podporovat inovační zavádění a realizaci investic, které vychází z místních strategií, vytváření originálních integrovaných strategií rozvoje venkovských lokalit a aktéry působící na lokální úrovni k úvahám a záměrům využívání potenciálů území, na kterém působí³⁴.

4.4.1 Místní akční skupina

Původ spojení je v sousloví Local Action Groups – zkráceně LAG. Místní akční skupiny vytváří partnerství, jejichž prostřednictvím dochází k přidělování finančních prostředků pro podporu projektů rozvoje venkova poskytované iniciativou LEADER. MAS jsou řídicími a iniciačními subjekty iniciativy LEADER³⁵.

MAS je společenstvím tvořeným občany, soukromými podnikateli, neziskovými organizacemi a veřejnou správou, které funguje nezávisle na politickém rozhodování a jeho členové vzájemně spolupracují na rozvoji venkovské lokality a získávání finanční podpory pro svůj region z Evropské unie a národních programů, pomocí metody LEADER³⁶. Znárodnění provázanost členů MAS je uvedeno na Obrázku 2.

Obrázek 2 MAS – sektory členů

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavním úkolem MAS je formulovat a provádět Strategii místního rozvoje a spravovat a rozhodovat o rozdělení finančních zdrojů. MAS přispívají k povzbuzování udržitelného rozvoje, jelikož:

- sdružují místní účastníky do společenských projektů a akcí spojující více odvětví, a to za účelem dosažení součinnosti, společného vlastnictví v optimálním množství, které je nezbytné pro zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti daného území,
- soustředí a kombinují lidské a finanční zdroje, jimiž disponuje veřejný, soukromý, občanský i neziskový sektor,

³⁴ LEADER ČR. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-09-15]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/leader-cr/>](http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/leader-cr/).

³⁵ Přístup LEADER – Základní příručka, 2006

³⁶ Brožura LEADER – budoucnost venkova 2009. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2009. ISBN 978-80-7084-856-2. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-02-01]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf>](http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf).

- podněcují spolupráci mezi různými venkovskými subjekty, které doposud neměly zkušenosti se vzájemnou spoluprací, a preferují nalezení řešení na základě konzultací a diskuzí,
- díky podpoře interakcí mezi různými subjekty usnadňují proces přizpůsobování a změny v zemědělství, zapojení do problematiky životního prostředí a diverzifikaci hospodářství.

Oblastí vzniku MAS jsou venkovské lokality – konkrétně obce s počtem obyvatel menším než 25 tis. V souvislosti se všeobecným pravidlem se velikost jednotlivých MAS se musí pohybovat v rozmezí 10 tis. až 100 tis. obyvatel³⁷.

Místní akční skupiny mohou realizovat projekty jak investičního charakteru, tak neinvestičního. Investiční, neboli tvrdé projekty jsou ty, které souvisí s pořízením investičního majetku. Samotné pořízení tohoto investičního majetku však nenaplnuje podstatu projektu, jelikož takto pořízený majetek je nástrojem ke splnění požadovaných výstupů a cílů. Investiční projekty jsou charakteristické tím, že k výstupům v podobě nově vzniklých efektů dojde až po ukončení realizace projektu. Opakem jsou neinvestiční, čili měkké projekty, jež souvisí s realizací aktivit, kde nákup majetku je pojímán pouze jako podpora. Výstupy neinvestičních projektů se projevují již při zahájení projektu (Marek, 2009, s. 60-62).

Hodnocení a výběr vhodných rozvojových projektů je v kompetenci samotné MAS³⁸, a to v souvislosti s přínosem projektu, který je srovnáván s kritérii určenými pro posuzování možného dopadu projektu na lokální ekonomiku a sociální soudržnost (Wade, Rinne, 2008).

Financování MAS je částečně závislé na ochotě centrálního řízení státu podporovat regionální rozvoj s lokálním řízením. Prostředky na financování činnosti MAS a naplňování její strategie je možné získat pomocí dotací - a to nejen z programu LEADER, ale i realizací komerční činnosti či sponzoringem. MAS je oprávněna podávat žádosti o dotace do libovolných programů podpory, kde je jako právnická osoba oprávněným žadatelem. Na projektu se však může také podílet jako partner. MAS obvykle soustřeďuje a eviduje projektové záměry, jež korespondují s existující strategií rozvoje jejího území, vyhledává pro ně příhodné dotační zdroje a je nápomocná při vytváření žádostí o dotace (Pelcl a kol., 2008).

³⁷ Brožura LEADER – budoucnost venkova 2009. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2009. ISBN 978-80-7084-856-2. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-02-01]. Dostupné z [www](http://eagri.cz/public/web/file/37121/02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf):

<http://eagri.cz/public/web/file/37121/02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf>.

³⁸ Organizační struktura je v každé MAS stanovena individuálně a názvy jednotlivých orgánů jsou často odlišné. Důležité však je, aby každá MAS měla zabezpečeno 5 základních funkcí: řídicí, kontrolní, výběrovou, monitorovací a výkonnou (Komunitně vedený místní rozvoj v praxi ČR – Dodatek k národnímu strategickému plánu LEADER 2014+).

K 1.9.2015 bylo na území ČR evidováno 183 MAS, které pokrývaly 91 % území.

Národní síť MAS ČR

Národní síť MAS ČR je spolkem, který sdružuje místní akční skupiny, jako samostatné právnické osoby, které pracují na základě principů metody LEADER. Jedná se o neziskovou organizaci, která formálně vznikla v roce 2007.

Organizace vytváří Krajské sítě, které spolupracují se všemi MAS na území daného kraje a přispívají k podpoře principu LEADER v území u členů i nečlenů NS MAS ČR. Krajské sítě MAS jsou vytvářeny ve všech krajích ČR, s výjimkou Prahy³⁹. Členská základna NS MAS ČR je tvořena 169 MAS z celkových 183 MAS v ČR⁴⁰.

4.5 Souhrn teoretických poznatků

Teoretické poznatky získané na základě vypracování předchozích kapitol jsou řazeny s ohledem na splnění stanoveného cíle práce, kterým je objasnění, zda a jakým způsobem přispívá místní akční skupina NAD ORLICÍ k rozvoji lokality, ve které se nachází, a to s důrazem na uskutečněné aktivity a spolupráci a participaci probíhající uvnitř a vně dané MAS.

Teoretická část práce byla nejprve zaměřena na endogenní přístup v pojetí regionálního rozvoje, jelikož jako hlavní zdroj rozvoje pojímá lidský kapitál, který se z hlediska cíle práce jeví jako stěžejní prvek v rozvoji regionů. Dle Raye vyplývá logika endogenního přístupu z myšlenky místního vlastnictví zdrojů a rozhodnutí, jak tyto zdroje využít ve snaze o dosažení stanovených místních cílů (Ray, 2014). Dále se práce zabývala problematikou regionů jako prostorových celků a způsoby jejich klasifikace. Dle Wokouna je důležité na region nahlížet jako na společenský konstrukt, tedy jako na konkrétní a dynamické projevy společenských procesů závislých na lidském jednání, na společenských strukturách a jejich vývoji (Wokoun, 2008), což je zásadní i pro správné fungování místních akčních skupin. Za účelem klasifikace regionu působnosti MAS NAD ORLICÍ, byly prostudovány některé kvantitativní klasifikační metody. Bylo zjištěno, že pro klasifikaci regionů je zásadním údajem jeho hustota zalidnění. Území MAS NAD ORLICÍ, s hustotou zalidnění 116 ob./km², lze klasifikovat jako „převážně venkovský region“ (Klasifikace OECD), dále

³⁹ *Krajská sdružení*. NSMASČR [on-line]. 2016, [cit. 2016-04-30]. Dostupné z www: <<http://nsmascr.cz/o-nas/krajska-sdruzeni/>>.

⁴⁰ údaj k 22.2.2016

jako „přechodnou oblast“ (Klasifikace dle Eurostatu) a jako strukturu, která (co do členství obcí) nejvíce odpovídá úrovni „Územně statistické jednotky LAU II“ (Klasifikace NUTS). Následně byly studovány teorie regionálního rozvoje, které představují východiska regionální politiky. Prostudovány byly hlavní vývojové etapy, které uvádí autoři Blažek a Uhlíř (Blažek, Uhlíř, 2011). Z hlediska zaměření práce byl jako stěžejní zvolen přístup Institucionální, neboť právě teorie z něho vycházející se zabývají způsoby vedoucími k interakci a učení aktérů regionálního rozvoje a zvýšení jejich reflexivity.

Teoretická část práce se dále zaměřila na politiku regionálního rozvoje a rozvoje venkova, kterou Wokoun definuje jako „soubor cílů, opatření a nástrojů, které usilují o eliminaci příliš velkých rozdílů v socio-ekonomické sféře jednotlivých regionů“ (Wokoun, 2008). V pojetí EU je regionální politika prováděna na třech úrovních – nadnárodní, národní a regionální, a pro každé programové období jsou stanovovány cíle, k jejichž naplnění regionální politika EU směřuje. Pro tuto práci se jako stěžejní jeví úroveň regionální, na které je v ČR regionální politika uskutečňována jako koncepční činnost se zapojením státu, regionálních a místních orgánů, tedy i místních akčních skupin. Z hlediska politiky rozvoje venkova má každý členský stát EU povinnost vypracovat program rozvoje venkova, jehož obsahem je stanovení prostředků a opatření pro dané programové období. Dále se teoretická část práce zaměřila na zásadní dokumenty pro rozvoj regionů a venkova, které byly rozděleny dle úrovní, na kterých jsou prováděny. Blíže prostudovány byly zejména dokumenty zabývající se rozvojem venkova na úrovni ČR, jelikož dle výše zmíněné klasifikace spadá území MAS NAD ORLICÍ mezi venkovské regiony. Bylo zjištěno, že na úrovni národní je rozvoj venkova ČR prováděn na základě Programu obnovy a rozvoje venkova ČR (dříve Program obnovy venkova), jakožto dokumentu, který není vytvořen v návaznosti na EU a jeho opatření jsou vyhlašována ročně, a dále v souladu s Programem rozvoje venkova ČR, který je vytvářen v návaznosti na regionální politiku EU, a opatření jsou stanovována na celé probíhající programové období. Pro diplomovou práci je zásadní Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 a jeho Osa IV LEADER, ze kterého byla čerpána převážná část finančních prostředků pro realizaci aktivit MAS NAD ORLICÍ ve sledovaném období 2007-2013, kterými se zabývá kapitola 5.3.

Další oddíl teoretické části se zaměřil na aktéry regionálního rozvoje, které Petrusek pojímá jako iniciátory, realizátory a nositele sociální činnosti. Z užšího pohledu jsou jimi jednotlivci, z pohledu širšího společenské skupiny (Petrusek, 1996a). Byly prostudovány

způsoby, dle kterých je možné aktéry rozvoje kategorizovat. Pro účely práce bylo vhodné se blíže zabývat členěním aktérů uváděným Binkem (Binek a kol., 2009), které spočívá v rozdělení podle závislosti aktéra na hierarchickém postavení vůči správní organizaci území, která vytváří jednotlivé úrovně veřejné správy (tj. úroveň nadnárodní, národní, regionální a lokální) a rozdělením aktérů dle typu sektoru, ve kterém působí (tj. veřejný, podnikatelský a neziskový). Pro diplomovou práci je zásadní lokální úroveň, do které se: v sektoru veřejném řadí obce, dobrovolné svazky obcí, MAS a organizace zřizované obcí, v sektoru podnikatelském do ní spadají podnikatelé a zemědělci a v sektoru neziskovém jsou na této úrovni zájmová sdružení a spolky. Práce se dále zaměřila na aktéry rozvoje a jejich kapitál, o kterém pojednává Bourdieu a pojem kapitál používá v souvislosti s aktéry, na něž nahlíží jako na vlastníky kapitálu, kteří mají schopnost jej strategicky využít. Ve spojení s regionálním rozvojem je zde možné rozpoznat endogenní přístup, jelikož právě schopnost jednotlivých aktérů využít svůj kapitál, potažmo znalosti, vytváří základ pro rozvoj určité lokality, kterou je v případě této práce MAS NAD ORLICÍ.

V souvislosti se stanoveným cílem práce bylo nezbytné zabývat se dále spoluprací a participací aktérů regionálního rozvoje. Pojem spolupráce označuje vyhledávání řešení, které vyhovuje všem zúčastněným stranám a dosažený společný zisk je vnímán jako hodnotnější v porovnání se zvyšováním zisku vlastního (Novák, Capponi, 1996). Pojem participace je spojen se zájmem, který je považován za její základní nástroj. Zájem je vztažen k institucionalizovanému či individuálnímu zájmu aktérů a vyjadřuje jejich dobrovolné aktivity, které ovlivňují lokalitu (Illner in Nejd, Čermák, 2007). Spolupráce a participace představují významný prvek ve fungování veřejné správy a regionálního rozvoje a mohou je vykonávat různé typy subjektů, jakožto složky státní správy, samosprávy, neziskové organizace, fyzické a právnické osoby i jednotliví občané. Právě spolupráce a participace jsou základními prvky fungování místních akčních skupin, kde dochází ke spojení různých typů aktérů a jejich kapitálu.

V závěru teoretické části se práce zabývá prostudováním problematiky iniciativy LEADER, která je propojením veškerých doposud zjištěných poznatků nabytých vypracováním předchozích oddílů teoretické části. Cílem iniciativy LEADER je intenzivní podpora rozvoje venkovských oblastí, které je postaveno na aktivitách místních obyvatel a jejímž iniciátorem je EU. V ČR je iniciativa LEADER zaměřena především na místní partnerství venkovských území – tedy místních akčních skupin, které vytváří a realizují konkrétní projekty

napomáhající rozvoji území. MAS jsou společenstvím občanů, soukromých podnikatelů, neziskových organizací a veřejné správy, které fungují nezávisle na politickém rozhodování a jejich členové vzájemně spolupracují na rozvoji konkrétní venkovské lokality.

V diplomové práci bude následně uskutečněna sekundární a komparativní analýza dat o místních akčních skupinách, s důrazem na aktivity uskutečněné místní akční skupinou NAD ORLICÍ v letech 2007-2013, jejichž analýza je nezbytnou součástí pro dosažení stanoveného cíle této práce.

5 Sekundární a komparativní analýza dat o aktivitách MAS NAD ORLICÍ v období 2007-2013

Na teoretické prostudování relevantní literatury a dalších zdrojů zabývajících se problematikou regionálního rozvoje se zaměřením na endogenní přístup, navazuje oddíl zabývající se sekundární a komparativní analýzou dat o místních akčních skupinách. Tento oddíl představuje propojení mezi teoretickou a empirickou částí diplomové práce a zabývá se významem místních akčních skupin na úrovni nadnárodní, národní a lokální (viz kap. 4.1, s. 21). Detailněji se práce zaměří na úroveň lokální v podobě místní akční skupiny NAD ORLICÍ a analýzu aktivit vykonaných touto MAS v programovém období 2007-2013, která je součástí cíle této práce.

5.1 Místní akční skupiny na nadnárodní a národní úrovni

Pro ucelený pohled na danou problematiku bylo nezbytné zaměřit se nejprve na analýzu místních akčních skupin existujících na nadnárodní úrovni a národní úrovni.

5.1.1 Místní akční skupiny na nadnárodní úrovni

Nejprve se práce zabývala sekundární s komparativní analýzou dat o místních akčních skupinách na nadnárodní úrovni, kterou představuje Evropská unie. Bylo zjištěno, že v programovém období 2007-2013 existovalo v EU-28, celkem 2 363 podpořených místních akčních skupin, nazývaných jako „local action groups“ (LAG). LAG pokrývali celkem 77,7 % území EU-28 a žilo v nich 27,6 % obyvatel. Data, která by analyzovala dnes již uplynulé programové období 2007-2013, z hlediska stavu místních akčních skupin v jednotlivých zemích EU, jsou v současné době obtížně dohledatelná a není k dispozici žádný oficiální dokument, který by se touto problematikou zabýval. V datech, která se podařilo v rámci prováděné sekundární analýzy nalézt, jsou značné rozdíly a často až zásadní chyby, jejichž skutečný stav se však nepodařilo dohledat v jiných zdrojích. Jako podklady pro prováděnou sekundární analýzu dat byly vybrány dokumenty, které se jeví jako nejvíce odpovídající skutečnosti a byly dostupné z oficiálních stránek zabývajících se touto problematikou.

Bylo zjištěno, že ve sledovaném období bylo možné **největší počet MAS** nalézt v Polsku (336), **nejméně MAS** bylo evidováno na Maltě (3). Svoji rozlohou je však Malta nejmenším státem ze všech zemí EU 28 a z hlediska pokrytí území pokrývaly maltské MAS jeho 91 %. Na základě uvedeného procenta patřila Malta ke státům s vysokým procentem pokrytí území existujícími MAS, avšak určit stát s nejvyšší hodnotou tohoto ukazatele se nepodařilo.

Důvodem je zjištěná hodnota procentního pokrytí území existujícími MAS u Litvy, které je 102 % a u Španělska, které je dokonce 211 %, což není reálně možné, vzhledem k tomu, že MAS nacházející se na území daného státu jsou limitovány jeho hranicemi. Poměrně velké množství států dosahovalo **vysoké hodnoty procentního pokrytí území MAS**, a to nad 90 %. Konkrétně se jednalo o: Irsko (99 %), Lotyšsko (99 %), Švédsko (96 %), Slovinsko (95 %), Portugalsko (94 %), Finsko (93 %), Polsko (92 %), Estonsko (92 %) a Maltu (91 %). **Nejmenší pokrytí území MAS** bylo zjištěno u Slovenska (19 %), Bulharska (21 %), Rumunska (36 %) a Kypru (38 %). Zbylé státy dosahovaly více než 50 % pokrytí území MAS.

Z pohledu počtu obyvatel existujících MAS bylo zjištěno, že **nejvíce obyvatel žijících v MAS** bylo na Maltě a ve Slovinsku, kde sledovaný ukazatel dosahoval shodně hodnoty 62 %. V porovnání s ukazatelem rozlohy MAS, kde většina zjištěných hodnot byla nad 50 %, je zde situace opačná. Více jak 50 % obyvatel žijících v MAS bylo dále zjištěno pouze v Irsku (60 %), Rakousku (52 %), Dánsku (50 %), Lotyšsku (50 %). **Nejméně obyvatel žijících v MAS** bylo evidováno v Bulharsku, a to 10 %.

V České republice bylo v daném období evidováno 183 MAS, jejichž rozloha pokrývala 63 % území a žilo v nich 35 % z celkových obyvatel. Detailnější údaje o stavu sledovaných ukazatelů v jednotlivých zemích EU 28 uvádí Tabulka č. 12.

Tabulka 12 Místní akční skupiny (MAS) ve státech EU28 v letech 2007-2013

Stát	Počet MAS*	Rozloha území (km ²)	Rozloha MAS (km ²)	Pokrytí území MAS	Počet oby v. (v mil.)	Počet oby v. MAS (v mil.)	Oby v. žijící v MAS
Rakousko	86	83 879	73 771	88 %	8,400	4,366	52 %
Belgie	25	13 521	11 739	87 %	6,350	1,629	26 %
Bulharsko	35	110 994	23 309	21 %	7,280	0,700	10 %
Kypr	4	9 251	3 538	38 %	0,866	0,199	23 %
<i>Česká republika</i>	112	78 866	49 826	63 %	10,500	3,670	35 %
Německo	244	357 168	214 003	60 %	80,500	21,220	27 %
Estonsko	26	45 339	41 752	92 %	1,340	0,485	36 %
Recko	43	131 957	85 000	64 %	11,03	2,320	21 %
Finsko	56	338 424	314 870	93 %	5,439	2,538	47 %
Litva**	51	65 300	66 442*	102 %**	2,956	1,261	43 %
Maďarsko	114	93 030	82 772	89 %	9,897	4,510	46 %
Dánsko	52	42 925	37 651	88 %	5,600	2,802	50 %
Španělsko*	264	505 991	1 070 128*	211 %*	46,770	12,342	27 %
Irsko	36	70 273	69 357	99 %	4,595	2,735	60 %
Itálie	169	301 337	163 291	54 %	60,700	12,981	22 %
Francie	218	643 801	552 998	86 %	66,030	15,767	24 %
Lucembursko	5	2 586	1 629	63 %	0,525	0,136	16 %
Lotyšsko	40	64 589	64 480	99 %	2,040	1,008	50 %
Malta	3	316	288	91 %	0,424	0,261	62 %
Nizozemsko	30	33 755	19 900	59 %	16,700	3,495	21 %
Polsko	336	312 679	291 674	92 %	38,500	18,069	47 %
Rumunsko	87	238 391	85 254	36 %	20,100	3,712	19 %
Slovinsko	33	20 273	19 350	95 %	2,060	1,269	62 %
Slovensko	29	49 036	9 172	19 %	5,414	0,621	12 %
Portugalsko	53	89 089	83 439	94 %	10,460	4,044	40 %
Svédsko	63	438 576	420 763	96 %	9,593	3,922	41 %
Spojené Království	109	243 610	174 219	72 %	64,100	11,080	18 %
Chorvatsko***	40	56 594	38 810	69 %	4,225	1,415	33 %
Celkem	2 363	2 564 905	1 994 624	77,7 %	502,394	138,557	27,6 %

Zdroj: vlastní zpracování dle European network for rural development (ENRD) [on-line]^{41,42}, Evropská unie [on-line]⁴³, Implementation of Leader measures of rural development in Croatia [on-line]⁴⁴

* počet podpořených MAS

** Dle zjištěných údajů vykazují Litva a Španělsko v ukazateli „Pokrytí území MAS“ více než 100 %, což je zapříčiněno nalezeným údajem o celkové rozloze MAS v těchto zemích, jehož správnost nebylo možné v dostupných údajích ověřit.

*** Pro celistvost je do provedené analýzy zahrnuto i Chorvatsko, které se členem EU stalo 1.7.2013. V letech 2007-2012 čerpalo spolu s ostatními kandidátskými zeměmi prostředky EU v rámci předstupního programu IPARD (Instrument for Pre-Accession Assistance in Rural Development).

Dále oddíl pokračuje sekundární a komparativní analýzou dat o místních akčních skupinách na národní úrovni.

5.1.2 Místní akční skupiny na národní úrovni

Sekundární analýzou dat o místních akčních skupinách na národní úrovni bylo zjištěno, že v ČR existovalo v letech 2007-2013 celkem 183 místních akčních skupin rozmístěných na celém území ČR (mimo hl. m. Prahy, která nespĺňuje podmínky pro vznik MAS). První MAS začaly

⁴¹ Rural development programmes 07-13. European network for rural development (ENRD) [on-line]. 2016 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z www: <http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/measure-information-sheets/C_Infosheet_411_2_3.pdf>

⁴² LAGs Database (Belgie a Chorvatsko). European network for rural development (ENRD) [on-line]. 2016 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z www: <http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/lags-database_en.html>.

⁴³ Členské státy EU. Evropská unie [on-line]. 2016, [cit. 2016-07-30]. Dostupné z www: <https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries_cs>.

⁴⁴ MAS v Chorvatsku. Implementation of Leader measures of rural development in Croatia [on-line]. 2015, [cit. 2016-07-30]. Dostupné z www: <<http://www.jhed.mk/filemanager/JHED%20Vol.%2010/03.%20FP P/04.%20Full%20paper%20-%20Snje%20C5%20BEana%20Tol%20C4%87.pdf>>.

v ČR vznikat v roce 2002 v souvislosti s masivním rozšířením metody LEADER v ČR, které pokračovalo i v letech 2004-2006 realizací programu LEADER+ a následně programem LEADER 2007-2013. O iniciativě LEADER blíže pojednává kapitola 4.4 na str. 45.

Ve sledovaném programovém období 2007-2013 docházelo k výběru tzv. podpořených MAS (viz kap. 4.4, s. 45), a to na základě předložených plánů rozvoje jejich území - tzv. Strategických plánů LEADER (SPL). V roce 2008 proběhlo první kolo, ve kterém bylo vybráno 48 MAS. O rok později, ve druhém kole, bylo podpořeno 32 MAS a ve třetím kole bylo úspěšných dalších 32 MAS. Z celkových 183 místních akčních skupin působících v období 2007-2013 na území ČR bylo podpořeno 112 MAS, avšak i nepodpořené MAS realizovaly individuální projekty z různých operačních programů⁴⁵.

Území ČR bylo ve sledovaných letech z cca 91 % pokryto místními akčními skupinami, ve kterých žilo cca 58 % z celkového počtu obyvatel ČR. **Nejvíce MAS** bylo soustředěno ve Středočeském kraji – celkem 28 MAS zde pokrývalo 84,4 % území a počet obyvatel daných MAS dosahoval 73,8 % z celkového počtu obyvatel kraje. **Nejméně MAS** evidoval kraj Karlovarský, ve kterém se nacházelo 5 MAS, které však pokrývaly 121 % území, což bylo zapříčiněno nekorespondováním území MAS s hranicemi daného kraje a počet obyvatel v těchto MAS dosahoval ve sledovaných letech 97,7 % z celkového počtu obyvatel kraje. Základní přehled vybraných charakteristik místních akčních skupin na území ČR dle krajů poskytuje Tabulka 13.

⁴⁵ *Historie LEADER*. NSMASČR [on-line]. 2014, [cit. 2016-05-20]. Dostupný z [www: <http://database.nsmascr.cz/Mas/86/NAD-ORLICI-ops/historie>](http://database.nsmascr.cz/Mas/86/NAD-ORLICI-ops/historie).

Tabulka 13 Místní akční skupiny (MAS) v krajích ČR v letech 2007-2013

Kraj	Počet MAS	Rozloha (km ²)	Rozloha MAS (km ²)	Uzemní pokrytí MAS (%)	Počet oby v.	Počet oby v. v MAS	Obyvatelé žijící v MAS(%)	Počet obcí	Počet obcí MAS	Obce začleněné do MAS(%)
Praha	-	496,1	-	-	1 267 449	-	-	1	-	-
Středočeský	28	11 016,1	9 350	84,8	1 326 876	979 528	73,8	1 145	988	86,3
Jihomoravský	19	7 195,1	6 015	83,6	1 175 025	684 594	58,3	673	593	88,1
Zlínský	18	3 963	3 688	93	584 676	419 840	71,8	307	282	91,9
Jihočeský	17	10 058	9 317	92,6	637 834	453 151	71	623	592	95,0
Olomoucký	16	5 266,9	4 845	92	634 718	448 197	70,6	399	416	104,3
Vysočina	16	6 795,6	6 931	102	509 475	431 747	84,7	704	710	100,9
Královéhradecký	15	4 759	5 153	108	551 421	494 297	89,6	448	519	115,85
Pardubický	13	4 518,9	4 126	91,3	516 149	397 772	77	451	402	89,1
Moravskoslezský	13	5 427,6	5 041	92,9	1 213 311	591 381	48,7	300	305	101,7
Plzeňský	9	7 561	6 776	89,6	576 616	369 924	64,2	501	457	91,2
Ústecký	8	5 334,6	3 669	68,8	822 826	371 557	45,2	354	274	77,4
Liberecký	6	3 163,4	2 772	87,6	439 639	218 528	49,7	215	181	84,2
Karlovarský	5	3 314,3	4 023	121	297 828	291 007	97,7	132	172	130,3
Celkem	183	78 869,6	71 706	90,9	10 553 843	6 151 523	58,4	6 253	5 891	94,2

Zdroj: vlastní zpracování dle Databáze NS MAS ČR [on-line]⁴⁶ a Regionální informační servis [on-line]⁴⁷

Obdobně jako jednotlivé kraje ČR, byl z hlediska základních údajů o vyskytujících se místních akčních skupinách v letech 2007-2013, analyzován i kraj, ve kterém se nachází místní akční skupina NAD ORLICÍ, se kterou je spjat cíl této práce. Dle výše zjištěných údajů byla oficiálně tato MAS evidována v kraji Královéhradeckém, jelikož zde bylo umístěno sídlo dané MAS, avšak ve skutečnosti se MAS NAD ORLICÍ rozkládá na pomezí Královéhradeckého a Pardubického kraje. Z důvodu kompletnosti prováděné sekundární analýzy dat o MAS NAD ORLICÍ byla sledovaná data zkoumána v obou krajích.

Provedená sekundární analýza dat o místních akčních skupinách nacházejících se v uvedených krajích potvrdila výsledky zjištěné výše v Tabulce č. 13 a konkretizovala jejich obsah. Bylo zjištěno, že v Královéhradeckém kraji začali místní akční skupiny **vznikat** již v roce 2003, v Pardubickém kraji od roku 2005. Nejvíce místních akčních skupin pak bylo v Královéhradeckém kraji **založeno** v roce 2005, v Pardubickém kraji v roce 2006. **Nejzrůslehlejší** MAS v Královéhradeckém kraji, s názvem „Místní akční skupina Krkonoše, z.s.“, dosahovala rozlohy 505 km² a zaujímal 10,6 % rozlohy kraje, v Pardubickém kraji byla její obdobou „MAS ORLICKO, z.s.“ s rozlohou 779 km² tvořící 17,2 % rozlohy kraje. **Nejmenší** MAS v Královéhradeckém kraji byla „MAS Královéhradecko, z.s.“ s rozlohou 112 km² a podílem 2,4 % na rozloze kraje, v Pardubickém kraji zastávala tuto pozici „MAS Chrudimsko,

⁴⁶ Databáze NS MAS ČR. NS MAS ČR [on-line]. 2014, [cit. 2016-05-21]. Dostupné z www: <http://databaze.nsmas.cz/>.

⁴⁷ Krajské RIS. Regionální informační servis [on-line]. 2012-2014, [cit. 2016-05-21]. Dostupné z www: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/kralovehradecky-kraj/kraj/>.

z.s.“ s rozlohou 108 km² a shodným podílem 2,4 % na rozloze kraje. Z hlediska *počtu obcí, které tvoří území MAS* jich v Královéhradeckém kraji měla nejvíce MAS „Hradecký venkov o.p.s.“ s počtem 63 obcí, tvořících 14 % celkových obcí začleněných do MAS v daném kraji, v Pardubickém kraji bylo nejvíce obcí v „MAS Železnohorský region z.s.“, nacházelo se jich zde 72 a tvořily 16% celkových obcí začleněných do MAS v daném kraji. *Nejméně obcí tvořících území MAS* se v Královéhradeckém kraji nacházelo v „MAS Královéhradecko, z.s.“, která byla tvořena 12 obcemi tvořícími 2,7 % celkových obcí začleněných do MAS v tomto kraji, v Pardubickém kraji byla území MAS tvořena nejméně 15 obcemi tvořícími 3,3 % celkových obcí začleněných do MAS v kraji, což dokazovali „MAS Chrudimsko, z.s.“ a „Místní akční skupina Lanškrounsko, z.s.“. Kompletní přehled údajů zjištěných o místních akčních skupinách v Královéhradeckém a Pardubickém kraji poskytuje Tabulka č. 14.

Tabulka 14 Místní akční skupiny v Královéhradeckém a Pardubickém kraji v r. 2007-13

	Název MAS	Rok zal. MAS	Rozloha MAS (km ²)	Územní pokrytí MAS(%)	Počet oby v. v MAS	Podíl ob. MAS na celk. počtu ob. v MAS (%)	Počet obcí MAS	Podíl počtu obcí na celk. počtu obcí v MAS (%)
Královéhradecký kraj	Hradecký venkov o.p.s.	2007	410	8,6	31 770	5,8	63	14,0
	MAS Brána do Českého ráje, z.s.	2006	451	9,5	40 627	7,4	48	10,7
	MAS Broumovsko+, z.s.	2005	259	5,4	16 568	3,0	14	3,1
	MAS Královéhradecko, z.s.	2013	112	2,4	21 352	3,9	12	2,7
	MAS Podchlumí, z.s.	2005	279	5,9	22 098	4,0	42	9,3
	MAS Království – Jestřebí hory, o.p.s.	2007	339	7,1	24 332	4,4	24	5,4
	Místní akční skupina Krkonoše, z.s.	2005	505	10,6	39 613	7,2	26	5,8
	Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují, z.s.	2005	319	6,7	42 335	7,7	36	8,0
	Místní akční skupina POHODA venkova, z.s.	2005	337	7,1	32 210	5,8	35	7,8
	Místní akční skupina Stolové hory, z.s.	2012	180	3,8	38 504	7,0	14	3,1
	NAD ORLICI, o.p.s.	2007	473	10,0	51 284	9,3	58	12,9
	Obecně prospěšná společnost pro Český ráj	2003	398	8,4	41 595	7,5	40	8,9
	Otevřené zahrady Jičínka z.s.	2005	285	6,0	29 353	5,3	38	8,5
	Sdružení SPLAV, z.s.	2004	481	10,1	35 588	6,5	31	7,0
	Společná ČIDLINA, z.s.	2004	325	6,8	27 068	4,9	38	8,5
	Celkem	-	-	5 153*	108,28	494 297	89,64	519
Pardubický kraj	MAS Bohdanečsko, z.s.	2012	144	3,2	12 496	2,4	26	5,8
	MAS Holicko, o.p.s.	2007	224	5,0	17 438	3,4	16	3,5
	MAS Chrudimsko, z.s.	2012	108	2,4	31 990	6,2	15	3,3
	MAS Litomyšlsko o.p.s.	2007	518	11,5	45 748	8,9	54	12,0
	MAS Moravskořebovsko a Jevíčko o.p.s.	2006	417	9,2	26 560	5,1	33	7,3
	MAS ORLICKO, z.s.	2006	779	17,2	86 779	16,8	57	12,6
	MAS POLIČSKO, z.s.	2006	284	6,3	20 278	3,9	21	4,6
	MAS Region Kunětické hory, z.s.	2005	192	4,2	22 031	4,2	27	6,0
	MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastice	2013	220	4,9	21 261	4,1	21	4,6
	MAS Železnohorský region, z.s.	2005	507	11,2	44 977	8,7	72	16,0
	Místní akční skupina Hlinecko, z.s.	2006	206	4,5	18 841	3,7	18	4,0
	Místní akční skupina Lanškrounsko, z.s.	2012	187	4,1	18 318	3,5	15	3,3
	Místní akční skupina Svitava z.s.	2006	340	7,5	31 055	6,0	27	6,0
	Celkem	-	-	4 126	91,3	397 772	77,0	402

Zdroj: vlastní zpracování dle Databáze NS MAS ČR [on-line]⁴⁸

* Celková hodnota ukazatele „Rozloha MAS“ převyšuje hodnotu celkové rozlohy Královéhradeckého kraje, která činí 4759 km², což je zapříčiněno přesahem území třech zmiňovaných MAS do sousedních krajů.

⁴⁸ Databáze NS MAS ČR. NS MAS ČR [on-line]. 2014, [cit. 2016-30-07]. Dostupné z www: < http://databaze.nsmas.cz/>.

Jak znázorňuje Tabulka 14, místní akční skupina NAD ORLICÍ, v porovnání s ostatními MAS v těchto dvou krajích, patří mezi starší MAS. Svoji rozlohou se řadí do kategorie průměrně rozsáhlých MAS a počtem obyvatel je druhou největší MAS s podílem 9,3 % na celkovém počtu obyv. v uvedených krajích. Mezi přední příčky patří MAS NAD ORLICÍ také z hlediska počtu obcí, které tvoří její území.

V dalším oddíle se diplomová práce zabývá sekundární analýzou dat o místních akčních skupinách jakožto součástech Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013.

5.1.3 Místní akční skupiny na národní úrovni jako součást Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013

Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 hraje v oblasti místních akčních skupin zásadní roli, neboť iniciativa LEADER a s ní spojené principy rozvoje venkova, jsou součástí jeho čtvrté osy s názvem LEADER (blíže kap. 4.4). Pro MAS podpořené k realizaci iniciativy LEADER představuje tato čtvrtá osa prostředek k rozvoji území na základě vytvořených Strategických plánů LEADER.

Čerpání podpory z Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 patřilo k jedněm z nejlepších v rámci čerpání všech operačních programů v ČR. Provedenou sekundární analýzou dat o PRV ČR 2007-2013 bylo zjištěno, že k 19. listopadu 2015 bylo zazávkováno téměř 100 % alokace tohoto PRV, která činila cca 94 mld. Kč⁴⁹.

V rámci daného období bylo vyhlášeno celkem 23 kol příjmu žádostí pro předkládání žádostí o dotaci z PRV ČR. Z toho poslední dvě kola směřovala k nejrychleji realizovatelným projektům s cílem dosáhnout maximálního dočerpání alokace do konce roku 2015. Opatření byla zacílena zejména na investice do zemědělského majetku a alokace nakonec dosáhla více než 99% naplnění⁵⁰. Osa IV LEADER, se kterou je spjat cíl této práce byla naplněna z 88 % a její podrobná projektová i finanční realizace je uvedena v závěru této kapitoly.

Finanční alokace Programu rozvoje venkova (PRV) ČR 2007-2013 pocházející z prostředků EU, byla na počátku programového období stanovena ve výši 2,82 mld. EUR. V průběhu implementace došlo k navýšení alokované částky pocházející z Evropského

⁴⁹ Podkladové materiály k 18. zasedání Monitorovacího výboru PRV ČR 2007-2013. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x18-zasedani-mv-prv-23-6-2015.html>](http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x18-zasedani-mv-prv-23-6-2015.html).

⁵⁰ viz předchozí

zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) pro ČR – v roce 2009 o 21 mil. EUR a v roce 2010 o 14,7 mil. EUR. Společně s částkou ze státního rozpočtu dosáhla celková částka alokace na PRV ČR 2007-2013 hodnoty 3,67 mld. EUR (cca 94 mld. Kč)⁵¹.

Reálné čerpání finančních prostředků z Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 probíhalo v období od 1.1.2007 do 31.12.2015, a to v souvislosti s „pravidlem n+2“⁵². Bylo zjištěno, že většina os programu dosáhla naplnění alokace pohybující se okolo 90 % a celkově byly finanční prostředky PRV vyčerpány v průměru z 95 %. Alokované veřejné zdroje z daného PRV byly složeny ze zdrojů poskytnutých Evropskou unií, konkrétně z Evropského zemědělského fondu rozvoje venkova (EZFRV) a z prostředků České republiky. Podíl zdrojů z EZFRV dosahoval celkově 78 % alokovaných veřejných zdrojů, zbylých 22 % pocházelo ze zdrojů národních.

Z celkové finanční alokace PRV ČR 2007-2013, která činila 3,67 mld. EUR (cca 94 mld. Kč), bylo dle posledních veřejně dostupných údajů, k datu 15.9.2015 vyčerpáno přes 3,49 mld. EUR (cca 90 mld. Kč). Největšího naplnění alokace (100 %) dosáhla Osa II - Zlepšování životního prostředí a krajiny. Většina finančních prostředků (98 %) pro Osu II byla vyplacena na plošná opatření. Nejméně čerpaná (80 %) byla Osa V - Technická pomoc vyčleněná na podporu aktivit souvisejících s implementací jednotlivých opatření daného PRV. Přehled alokace finančních prostředků analyzovaného PRV a jejího naplnění dle jednotlivých os je uveden v Tabulce č. 15. MAS NAD ORLICÍ realizací rozvojových aktivit spojených s PRV ČR 2007-2013 vyčerpala 0,037 % z celkové vyčerpané částky alokace tohoto programu.

⁵¹ *Výroční zpráva o implementaci PRV ČR 2007-2013 za rok 2014*. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocní-zprava-za-rok-2014.html>>.

⁵² Pravidlo n+2 vyjadřuje, že každý závazek členské země EU přijatý vůči Evropské komisi musí být splněn do 2 let od jeho přijetí

Tabulka 15 Finanční alokace a realizace Programu rozvoje venkova (PRV) ČR 2007-2013 k 15.9.2015

Osa PRV	Celkem alokace (tis. EUR)	Struktura alokovaných veřejných zdrojů			Proplacená dotace (tis. EUR)	Naplnění alokace
		Podíl spolufinancování z EZFRV ⁵³	Pocházející z EZFRV (tis. EUR)	Pocházející z národních zdrojů (tis. EUR)		
Osa I	874 425	75%	654 691	219 734	804 471	92%
Osa II	1 988 706	80%	1 590 276	398 430	1 988 706	100%
Osa III	589 820	75%	442 365	147 455	519 337	88%
Osa IV	199 591	80%	159 673	39 918	178 988	90%
Osa V	14 000	75%	10 500	3 500	11 150	80%
Celkem	3 666 544*	78%	2 857 506	809 038	3 502 652*	95%

Zdroj: vlastní zpracování dle Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 (12. modifikace, září 2015)⁵⁴ a Podkladových materiálů k 19. zasedání Monitorovacího výboru PRV⁵⁵

* Celkem alokace: cca 94 mld. Kč; Proplacená dotace: cca 90 mld. Kč.

Z hlediska ukončení programového období 2007-2013 bylo stanoveno, že způsobilost výdajů z rozpočtu PRV končila k 31.12.2015. Termín pro zaslání ex-post hodnocení byl stanoven do 31.12.2016. Do uzavření programového období blokuje Evropská komise 5 % rozpočtu PRV, předpoklad pro finální výplaty daných prostředků je odhadováno na duben 2017⁵⁶.

Z pohledu *projektové realizace* Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 bylo zjištěno, že k 16.9.2015 bylo celkem zaregistrováno 61 932 ks projektů⁵⁷ v částce cca 98,4 mld. Kč a jejich úspěšnost při schvalování dosahovala cca 60 %. Schváleno bylo cca 36 817 projektů⁵⁸ v částce 97,9 mld. Kč. Proplaceno bylo 37 243 ks projektů v částce 94,5 mld. Kč a k proplacení zbývalo 1 479 ks projektů⁵⁹ v částce 2,7 mld. Kč. Souhrn základních ukazatelů projektové realizace PRV ČR 2007-2013 uvádí následující tabulka (Tabulka 16). MAS NAD ORLICÍ realizovala 0,280 % veškerých proplacených projektů programu.

⁵³ Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova – zřízen pro financování Společné zemědělské politiky pro období 2007-2013

⁵⁴ Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 (12. modifikace, září 2015). Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-09-02]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/aktuality/program-rozvoje-venkova-cr-8.html>>.

⁵⁵ Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>>.

⁵⁶ Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>>.

⁵⁷ Počet nezahrnuje opatření I.3.3 a I.2.1 u Osy I, plošná opatření u Osy II a Osy V daného PRV ČR.

⁵⁸ Počet nezahrnuje opatření I.3.3 a I.2.1 u Osy I, a IV.1.1 u Osy IV daného PRV ČR.

⁵⁹ Počet nezahrnuje opatření I.3.3 a I.2.1 u Osy I a Osy V daného PRV ČR.

Tabulka 16 Projektová realizace Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 k 16.9.2015

Ukazatel	Osa I*	Osa II	Osa III	Osa IV	Osa V	Celkem
Počet zaregistrovaných projektů (ks)	35 552	888**	13 321	12 171***	x	61 932
Částka zaregistrovaných projektů (Kč)	43 746 081 436	1 158 131 809**	48 402 664 482	5 074 765 305***	x	98 381 643 032
Počet schválených projektů (ks)	21 311	620**	4484	9 847***	555	36 817
Částka schválených projektů (Kč)	22 503 445 136	54 589 559 459	16 079 083 272	4 419 789 816***	395 014 000	97 986 891 683
Úspěšnost zaregistrovaných projektů (%)	60%	70%**	33%	81%***	x	60%
Podané žádosti o proplacení	21 306	620**	4897	12 300	x	39 123
Částka podaných žádostí o proplacení (Kč)	21 823 064 820	801 368 636**	15 727 771 462	5 166 396 384	x	45 518 601 302
Proplacené projekty (ks)	20 322	571**	4205	11 633	512	37 243
Částka proplacených projektů (Kč)	20 246 690 427	54 506 330 180	14 525 867 449	4 932 917 250	318 550 000	94 530 355 306
Úspěšnost podaných žádostí o proplacení (%)	95%	92%**	86%	95%	x	95%
Projekty zbý vající proplatit (ks)	984	x	279	216	x	1 479
Částka projektů zbý vající proplatit (Kč)	1 576 374 393	138 321 622	864 987 388	195 739 845	x	2 775 423 248

Zdroj: vlastní zpracování dle PRV ČR na období 2007-2013, Ministerstvo zemědělství [on-line]⁶⁰

* nezahrnuta opatření I.3.3 (nedostupné údaje) a I.2.1 (nevyhlášeno)

** pouze projektová opatření (II.2.4)

*** mimo opatření IV.1.1

V rámci *Osy I* bylo k 16.9.2015 celkem zaregistrováno přes 35 500 projektů s celkovými požadavky na dotaci přesahujícími 43 mld. Kč. Počet schválených projektů činil 21 311 ks, v částce bezmála 23 mld. Kč, což představovalo úspěšnost zaregistrovaných projektů z 60 %. K proplacení bylo zadáno 21 306 projektů v částce 21,8 mld. Kč, z nich proplaceno bylo 95 %, tedy 20 322 projektů v částce 20,2 mld. Kč⁶¹. K danému datu zbývalo proplatit 984 ks projektů v částce přesahující 1,5 mld. Kč.

⁶⁰ Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>>.

⁶¹ Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>>.

V rámci *Osy II* byly k 16.9.2015, z rozpočtu PRV ČR 2007-2013, celkem vyplaceny finanční prostředky ve výši cca 54,5 mld. Kč – z toho 50,7 mld. Kč na plošná opatření. Z alokace dané osy ve sledovaném období byly vypláceny i závazky z předchozího období (11 % z celkově vyplacených finančních prostředků, tj. 5,6 mld. Kč). Závazky, na které nebyla v PRV ČR 2007-2013 dostatečná alokace a žádosti z r. 2014, byly vypláceny z rozpočtu nového programového období. Celková výše prostředků vyplacených z PRV ČR 2014-2020 k 15.9.2015 činila 6,1 mld. Kč (220 mil. EUR). V roce 2015 započalo přijímání žádostí na plošná opatření PRV, jež měli být plně financovány z prostředků PRV 2014-2020, a to bez ohledu na to jestli se jednalo o žádosti o dotaci v rámci dobíhajících závazků PRV 2007-2013 nebo PRV 2014-2020⁶². Sledované ukazatele se u dané osy nepodařilo analyzovat v plné míře, jelikož požadované údaje nejsou momentálně dostupné. Bylo zjištěno, že v opatřeních *Osy II* byly schváleny projekty v hodnotě 54,5 mld. Kč, které byly ve stejné výši proplaceny.

V opatřeních *Osy III* bylo zaregistrováno celkem 13 321 ks projektů v celkové hodnotě 48,4 mld. Kč, z nichž schváleno bylo 4 484 ks projektů v hodnotě 16 mld. Kč, což odpovídá cca 33 %. Proplaceno bylo 4 205 ks projektů v částce 14,5 mld. Kč. K proplacení zbývalo k 16.9.2015 celkem 279 ks projektů v částce 854 mil. Kč.

V *Ose IV* bylo zaregistrováno 12 171 ks projektů, v částce 5 mld. Kč, ve kterých však nejsou započítány zaregistrované žádosti z opatření IV.I.I, které bylo určeno pro finanční podporu na celou realizaci Strategického plánu LEADER daných MAS. Ze zaregistrovaných projektů bylo 81 % schváleno, tedy 9 847 ks projektů v hodnotě 4,4 mld. Kč. V následujících ukazatelích je již zohledněno i opatření IV.I.I. K proplacení bylo podáno 12 300 ks žádostí v hodnotě 5,1 mld. Kč, z nichž proplaceno bylo 95 %. Daná Osa tak umožnila rozdělit finanční prostředky v celkové výši 4,9 mld. Kč mezi 11 633 proplacených projektů. Místní akční skupiny, které byly vybrány k podpoře, obdržely každý rok realizace Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 finanční alokaci na realizaci svého strategického plánu LEADER. Přidělená alokovaná částka musela být z minimálně 80 % využita na realizaci projektů v opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie, maximálně 20 % muselo být využito na režijní výdaje v rámci osy IV.1.1 Místní akční

⁶² Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>](http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html).

skupina. Naplňování této osy probíhalo dle předpokladu, s mírným deficitem v počtu podpořených projektů Spolupráce⁶³.

V rámci *Osy V* byly propláceny projekty zaměřené na analýzy, posudky, metodiky, monitoring, expertízy a hodnocení PRV, dále mzdové výdaje a vzdělávání pro pracovníky administrující PRV, propagaci, semináře pro veřejnost, publikační činnost a technické zabezpečení. Celkem bylo schváleno k proplacení 555 projektů v částce 395 mil. Kč, z nichž bylo proplaceno 512 projektů v částce 318, 5 mil. Kč⁶⁴.

S ohledem na cíl práce bude následně blíže přiblížena finanční a projektová realizace Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 v jednotlivých opatřeních *Osy IV LEADER*.

OSA IV LEADER

Opatření IV.I.1: Podporovány byly místní akční skupiny, které v souladu s principem LEADER zajišťovaly realizaci svého Strategického plánu LEADER (SPL). V SPL pro období 2007-2013 byly vymezeny možné oblasti podpory na základě podmínek PRV pro jednotlivé osy a jejich opatření – kromě nárokových opatření *Osy II* a opatření Podpora předčasného ukončení zemědělské činnosti a Seskupení producentů v *Ose I* (blíže o osách PRV ČR 2007-2013 v kap. 3.5.1, s. 34). MAS v rámci tohoto opatření žádaly o finanční podporu na celou realizaci SPL⁶⁵.

V rámci tohoto opatření bylo plánováno v letech 2007-2013 podpořit 70 MAS s celkovou plochou území cca 24 tis. km² se zhruba 1,5 mil. obyv. Vzhledem k velkému zájmu a počtu předložených „Strategických plánů LEADER“ (celkem 194 předložených SPL) byl navýšen indikátor na 112 podpořených MAS. V souladu s navýšeným počtem podpořených MAS byly navýšeny i indikátory počtu obyvatel na 3,3 mil. obyvatel a rozloze území MAS na 43 tis. čtverečných km⁶⁶. Hodnocení SPL proběhlo v roce 2008 (po prvním kole příjmu žádostí

⁶³ Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>](http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html).

⁶⁴ Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>](http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html).

⁶⁵ Dotaci na realizaci jednotlivých projektů konečných žadatelů neobdržely přímo MAS, ale konečný žadatel na svůj účet. Příjmu dotací MAS získávaly na provoz, administrativu a poradenství spojené s realizací SPL.

⁶⁶ Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2014. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-08-30]- Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocní-zpráva-za-rok-2014.html>](http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocní-zpráva-za-rok-2014.html).

v listopadu 2007 bylo schváleno 48 SPL z celkových 102 podaných žádostí). V roce 2009 bylo vybráno k podpoře celkem 64 SPL z 92 podaných žádostí v druhém kole příjmu žádostí v říjnu 2008. Celkem bylo tedy podpořeno z PRV 112 MAS⁶⁷.

Tabulka 17 Plnění základních indikátorů místních akčních skupin v období 2007-2013

Ukazatel	Plánovaná hodnota	Dosažená hodnota	Plnění
Počet MAS (ks)	70	112	160%
Plocha území MAS (tis. km ²)	24	43	179%
Počet obyvatel MAS (mil. obyv.)	1,5	3,3	220%

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy implementace PRV ČR 2007-2014 za rok 2014⁶⁸

Finanční alokace na dané opatření činila 32,7 mil. EUR, které bylo k 15.9.2015 naplněno z 94 %, tedy v hodnotě 30,6 mil. EUR (818,7 mil. Kč). V rámci projektové realizace bylo zjištěno, že k 15.9.2015 bylo podáno celkem 2 002 ks žádostí o proplacení v hodnotě 830 mil. Kč. Následně bylo proplaceno 2 000 ks projektů v hodnotě 818,7 mil. Kč a zbývaly proplatit 2 ks projektů v částce 302 tis. Kč. Souhrnné údaje o daném opatření jsou uvedeny v Tabulce 18 na str. 66 a Tabulce 19 na str. 67.

Opatření IV.1.2.: Příjem žádostí v rámci tohoto opatření započal až v roce 2008, jelikož výběr MAS proběhl dle predikce až ve druhém programovém roce. Dotace v rámci daného opatření byly poskytovány na projekty, které byly v souladu se schváleným Strategickým plánem LEADER jednotlivých MAS a s podmínkami opatření PRV. *Finanční alokace* na toto opatření činila cca 199 500 tis. EUR a k 15.9.2015 bylo vyplaceno celkem 176 112 tis. EUR, což představuje cca 88 % alokace⁶⁹. Z hlediska projektové realizace daného opatření došlo k zaregistrování 11 809 ks projektů v částce 5 mld. Kč, schvalovacím procesem prošlo 9 645 ks projektů v částce 3,9 mld. Kč, což představovalo 82 % úspěšnost registrovaných projektů. K žádosti o proplacení bylo podáno 9 670 ks projektů v hodnotě 3,8 mld. Kč. Celkem 98 % žádostí o proplacení bylo úspěšných a fyzicky proplaceno bylo tedy 9 479 projektů v částce 3,7 mld. Kč. K danému datu zbývalo proplatit 166 ks projektů

⁶⁷ Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2014. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-08-30]- Dostupné z www:< <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocní-zprava-za-rok-2014.html>>.

⁶⁸ Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2014. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-08-30]- Dostupné z www:< <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocní-zprava-za-rok-2014.html>>.

⁶⁹ Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2014. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-08-30]- Dostupné z www:< <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocní-zprava-za-rok-2014.html>>.

v částce 63,8 mil. Kč. Souhrnné údaje o daném opatření jsou uvedeny v Tabulce 18 na str. 66 a Tabulce 19 na str. 67.

Opatření IV.2.1: Výběr MAS měl vliv rovněž na realizaci tohoto opatření, proto příjem žádostí nebyl vyhlášen v roce 2007, ale až o rok později. Realizovány byly projekty spolupráce mezi územími na národní či nadnárodní úrovni s cílem povzbudit spolupráci mezi místními akčními skupinami. *Rozpočet na dané opatření* činil cca 19,4 mil. EUR a jeho naplnění bylo zrealizováno z cca 72 %, což odpovídá částce 13,9 mil. EUR. Projektová realizace dosahovala 362 ks zaregistrovaných projektů v hodnotě 978,8 mil. Kč. Schváleno bylo celkem 202 ks projektů v hodnotě 524,4 mil. Kč, což představuje 77 % úspěšnost zaregistrovaných projektů. O proplacení žádalo celkem 628 projektů v částce 512,5 mil. Kč a reálně proplaceno bylo k 15.9.2015 pouze 25 % těchto projektů, tedy 154 ks projektů v hodnotě 376,6 mil. Kč. Souhrnné údaje o daném opatření jsou uvedeny v Tabulce 18 na str. 66 a Tabulce 19 na str. 67. MAS NAD ORLICÍ realizací rozvojových aktivit spojených s PRV ČR 2007-2013 vyčerpala 0,682 % z celkové vyčerpané částky alokace této osy a realizovala 0,885 % proplacených projektů této osy.

Tabulka 18 Finanční realizace Osy IV LEADER k 15.9.2015

Opatření osy	Celkem alokace (EUR)	Celkem proplaceno (Kč/EUR*)	Naplnění alokace
IV.1.1 Místní akční skupina	32 766 332	818 795 770/30 659 811	94%
IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie	147 409 882	3 737 499 312/138 016 961	94%
IV.2.1 Realizace projektů spolupráce	19 415 511	376 622 168/13 907 761	72%
Celkem	199 591 725	4 932 917 250/176 112 000	88%

Zdroj: Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013⁷⁰

* přepočteno dle kurzu 27,08 platnému k 15.9.2015

Souhrnné údaje o projektové realizaci Osy IV LEADER uvádí následující tabulka (Tabulka 19).

⁷⁰ Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>>.

Tabulka 19 Projektová realizace Osy IV LEADER k 16.9.2015

Ukazatel	IV.1.1 Místní akční skupina*	IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie**	IV.2.1 Realizace projektů spolupráce	Celkem
Počet zaregistrovaných projektů (ks)	x	11 809	362	12 171
Částka zaregistrovaných projektů (Kč)	x	5 074 765 305	978 887 885	5 074 765 305
Počet schválených projektů (ks)	x	9 645	202	9 847
Částka schválených projektů (Kč)	x	3 895 356 290	524 433 526	4 419 789 816
Úspěšnost zaregistrovaných projektů (%)	x	82%	77%	81%
Podané žádosti o proplacení (ks)	2 002	9 670	628	12 300
Částka podaných žádostí o proplacení (Kč)	830 287 674	3 823 570 566	512 558 144	5 166 396 384
Proplacené projekty (ks)	2 000	9 479	154	11 633
Částka proplacených projektů (Kč)	818 795 770	3 737 499 312	376 622 168	4 932 917 250
Úspěšnost podaných žádostí o proplacení (%)	x	98%	25%	95%
Projekty zbývajících proplatit (ks)	2	166	48	216
Částka projektů zbývajících proplatit (Kč)	302 053	63 869 411	131 568 381	195 739 845

Zdroj: Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru PRV ČR 2007-2013⁷¹

* režijní výdaje MAS; ** projekty konečných žadatelů z území MAS

Z hlediska plnění indikátorů Osy IV LEADER bylo zjištěno, že k 31.12.2014 byly dané indikátory plněny úspěšně. V rámci opatření *IV.1.2 „Realizace místní rozvojové strategie“* byly sledovány indikátory z hlediska počtu MAS (míra plnění 100 %), celkové rozlohy oblasti MAS (míra plnění 119 %), celková populace oblasti MAS (míra plnění 117 %), počet projektů financovaných MAS (míra plnění 123 %) a počet příjemců (míra plnění 111 % a 172 % s duplicitou). Opatření *IV.2.1 „Realizace projektů spolupráce“* bylo sledováno z hlediska počtu podporovaných projektů spolupráce (míra plnění 84 %) a počtu spolupracujících MAS (míra plnění 140 % a s duplicitou 325 %). V opatření *IV.1.1 „Místní akční skupina“* byl sledován pouze indikátor počtu podpořených akcí (míra plnění 1124 %).

⁷¹ Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z [www: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>](http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html).

Tabulka 20 Plnění indikátorů osy IV LEADER k 31.12.2014

Opatření osy	Indikátor	Cílová hodnota	Dosažený stav kumulativně	Míra plnění
IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie	Počet MAS (ks)	112	112	100%
	Celková rozloha oblastí MAS (km ²)	43 000	51 278	119%
	Celková populace oblastí MAS	3 300 000 ob.	3 855 020 ob.	117%
	Počet projektů financovaných MAS	7 000	8 576	123%
	Počet příjemců	5 000	5 557* / 8 576	111%* / 172%
IV.2.1 Realizace projektů spolupráce	Počet podporovaných projektů spolupráce	140	117	84%
	Počet spolupracujících MAS	100	140* / 326	140%* / 326%
IV.1.1. Místní akční skupina	Počet podpořených akcí	910	10 232	1 124%

Zdroj: Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2014⁷²

* bez duplicit

Dále se práce zaměří na základní charakteristiku místní akční skupiny NAD ORLICÍ a analýzu aktivit, které daná MAS vykonala v programovém období 2007-2013.

5.2 Místní akční skupina NAD ORLICÍ

Předchozí oddíly byly vytvořeny za účelem poskytnutí uceleného přehledu o sledované problematice týkající se místních akčních skupin jako aktéra rozvoje na jednotlivých úrovních působení (blíže o aktérech rozvoje pojednává kap. 4, str. 39). V následujícím oddíle se daná práce zabývá úrovní lokální, na které mají aktéři rozvoje nejintenzivnější vliv na rozvoj, jelikož jsou nejbližší řešeným problémům. Provedena byla sekundární a komparativní analýza dat o místní akční skupině NAD ORLICÍ, jejíž vliv na rozvoj lokality, kde působí, je předmětem zkoumání této práce. Obsahem oddílu je obecná charakteristika dané MAS, jejich orgánů, partnerství v rámci MAS, strategických dokumentů a aktivit, které uvedená MAS zrealizovala v programovém období 2007-2013.

5.2.1 Obecná charakteristika MAS NAD ORLICÍ

Místní akční skupina NAD ORLICÍ je obecně prospěšnou společností, která s cílem kvalitnějšího rozvoje venkova kolem tří řek Orlic, sdružuje venkovské obce, podnikatele, hospodáře a spolky dle principu partnerství a na základě metody LEADER. Ke vzniku MAS NAD ORLICÍ došlo 12. dubna 2007 zápisem do rejstříku obecně prospěšných společností.

Území MAS NAD ORLICÍ se rozkládá na pomezí Královéhradeckého a Pardubického kraje podél řeky Orlice a jeho rozloha činí 463 km². Vymezení území MAS NAD ORLICÍ je uvedeno

⁷² Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2014. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-08-30]- Dostupné z [www:< http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocní-zpráva-za-rok-2014.html>](http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocní-zpráva-za-rok-2014.html).

v Příloze č. 1. Oblast je součástí regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod a je tvořena okresy Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí, Hradec Králové a Pardubice. V současné době je tvořeno správním územím 58 obcí. MAS NAD ORLICÍ je převážně venkovským regionem, ve kterém se vyskytuje velký počet menších měst. V regionu žije v současné době více než 51 tis. obyvatel a průměrná hustota osídlení činí okolo 116 obyvatel na km².

Tabulka 21 Obecná charakteristika MAS NAD ORLICÍ

Umístění	NUTS II Severovýchod pomezí Královéhradeckého a Pardubického kraje okres Rychnov n. Kněžnou, Ústí n. Orlicí, Hradec Králové, Pardubice
Vznik	12.4.2007
Rozloha	463 km ²
Územní působnost	58 obcí
Počet obyvatel	51 tis.
Hustota osídlení	116 ob./km ²
Počet členů	56 (48% SS, 30% VS, 22% NS)
Realizace LEADER ČR 2004-2007	Ano (pouze v r. 2007)
Realizace LEADER+ 2004-2006	Ne
LEADER 2007-2013 – 1. výzva	Ne
LEADER 2007-2013 – 2. výzva	Ano

Zdroj: vlastní zpracování dle NAD ORLICÍ [on-line]⁷³

Do programu LEADER se MAS NAD ORLICÍ poprvé zapojila v roce 2007 rámci programu LEADER ČR, za účelem sběru zkušeností a uspěla zde se záměrem „Mosty nad Orlicí – cesty k rozvoji venkova“, v rámci kterého bylo realizováno sedm projektů (viz kap. 5.3.1, str. 76). Podmínkou pro zapojení místních akčních skupin do programu LEADER v programovém období 2007-2013, bylo vytvoření tzv. Strategického plánu pro LEADER, který se zabýval rozvojem území jednotlivých MAS. Byl vytvořen plán rozvoje s názvem „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“, se kterým v roce 2009 MAS uspěla ve druhé vlně výběru podporovaných MAS, a to v důsledku špatného nastavení hodnocení v první výběrové vlně⁷⁴. Jediným rozdílem mezi MAS podpořenými v první či druhé vlně výběru byla výše podpory, která pro MAS ve druhé vlně odpovídala pouze cca 35 % částky MAS vybraných v první vlně. Přidělená částka pro MAS NAD ORLICÍ se na celé programové období 2007-2013 pohybovala v hodnotě cca 25 mil Kč.

Na území působí pouze čtyři sídla většího významu – jsou jimi města Třebechovice pod Orebem (5 786 ob.), Kostelec nad Orlicí (6 172 ob.), Týniště nad Orlicí (6 228 ob.) a Choceň (8 794 ob.).

⁷³ MASNAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-05-29]. Dostupný z [www: <http://www.nadorlici.cz/o-mas-nad-orlici.html>](http://www.nadorlici.cz/o-mas-nad-orlici.html).

⁷⁴ V dubnu r. 2009 se uskutečnil výběr podpořených MAS, kterých bylo vybráno 32. MASNAD ORLICÍ neuspěla z důvodu špatného nastavení hodnocení a v důsledku četných stížností na toto hodnocení bylo rozhodnuto o vyhlášení druhého kola, kde došlo k rozšíření skupiny podporovaných MAS o dalších 32.

Důvodem je silně a tradičně rozvinutá samospráva, ke které se navrátily i menší obce do 100 obyvatel. Pro region je charakteristická funkce měst jako center ekonomiky a služeb a silná vazba okolních vesnic na tato městská centra. Jedná se tak o významná střediska aktivního občanského života. V těchto městech žije přibližně 64 % obyvatel území.

5.2.2 Orgány MAS NAD ORLICÍ

Dle Statutu obecně prospěšné společnosti NAD ORLICÍ, který upravuje základní pravidla práce a existence NAD ORLICÍ, o.p.s. a zároveň Místní akční skupiny NAD ORLICÍ, lze orgány v MAS NAD ORLICÍ rozdělit na „orgány společnosti“, kterými jsou Správní rada, Dozorčí rada a Ředitel, a dále na „orgány MAS“ kam spadá Programový výbor MAS, Monitorovací výbor MAS, Výběrová komise MAS a Valná hromada MAS. Organizační struktura MAS je tvořena orgány, které jsou voleny z řad jejich členů. Tyto dobrovolné orgány určují směřování společné strategie, rozhodují o členech a projektech, hospodaří s dostupnými prostředky a zastupují MAS navenek. Základní koncepcí je celkové podřízení subjektu MAS NAD ORLICÍ, o.p.s. demokratickým principům uvnitř partnerství MAS⁷⁵. Schéma organizační struktury MAS NAD ORLICÍ je uvedeno v Příloze č. 2. Shrnutí základních údajů o orgánech MAS NAD ORLICÍ je uvedeno v Tabulce č. 22.

Tabulka 22 Orgány MAS NAD ORLICÍ

	Orgán	Obecný popis	Počet členů	Funkční období (roky)
Orgány společnosti	Správní rada	nejvyšší orgán společnosti; schvalování rozhodnutí o hospodaření, rozpočtu, výročních zpráv, jmenování ředitele MAS, návrh změn v rejstříku OPS	3	3
	Dozorčí rada	kontrolní orgán – kontrola hospodaření a plnění poslání společnosti	3	3
	Ředitel/manažer	odpovědný Správní radě z hlediska účetního, hospodářského a právního a Programovému výboru z hlediska strategického a organizace procesů partnerství	-	-
Orgány MAS	Programový výbor	hlavní koncepční orgán a orgán pro realizaci strategií	7-10	2
	Monitorovací výbor	hlavní kontrolní a monitorovací orgán	6	2
	Výběrová komise	stanovuje podmínky výběru projektů a hodnotí je	10	1
	Valná hromada	nejvyšší orgán MAS	-	-

Zdroj: vlastní zpracování dle „Strategického plánu LEADER“ MAS NAD ORLICÍ⁷⁶

⁷⁵ Správní rada je nejvyšším orgánem společnosti a rozhoduje o věcech, které jsou jí svěřeny do působnosti dle zákona a dle statutu. Dozorčí rada je kontrolním orgánem společnosti se všeobecnou působností. Ředitel o.p.s./manažer MAS je statutárním orgánem společnosti a naplní jeho funkce v této rovině je řídit běžnou činnost společnosti a jednat jejím jménem v souladu se zakladatelskou smlouvou, statutem společnosti a v rozsahu pravomocí, jež mu udělila Správní rada. Jakožto manažer MAS zahrnuje jeho činnost řízení MAS a zaměstnanců o.p.s., implementaci strategie, komunikaci s Programovým výborem a zapojování členů MAS. Valná hromada představuje nejvyšší orgán MAS a je tvořena pověřenými zástupci všech členů s rovným právem. Mezi její hlavní úkoly patří volení zástupců do orgánů. Programový výbor je hlavním koncepčním orgánem a orgánem pro realizaci strategií, který řídí proces tvorby a realizace strategie a schvaluje programové dokumenty MAS. Jeho členové jsou voleni Valnou hromadou tak, aby jich bylo minimálně sedm a maximálně deset. Tito členové jsou voleni ve vyrovnaném poměru z každého sektoru na dobu dvou let. Výběrová komise má deset členů, kteří jsou voleni Valnou hromadou, ve vyrovnaném poměru z každého sektoru, na jeden rok. Tento orgán připravuje hodnotící kritéria Fichí a hodnotí projekty ve výzvách MAS dle určeného strategického plánu. Monitorovací výbor, jenž působí jako hlavní kontrolní a monitorovací orgán, je postupně volen Valnou hromadou tak, aby počet členů byl maximálně šest.

⁷⁶ Strategický plán LEADER – „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-02-25]. Dostupné z <<http://www.nadorlici.cz/strategicky-plan-leader.html>>.

5.2.3 Partnerství mezi členy MAS NAD ORLICÍ

Členství v MAS NAD ORLICÍ je uskutečňováno v souladu s principem LEADER, kterým je účast pestré škály venkovských subjektů v MAS. Členství se realizuje i vzniká partnerským vztahem s organizací, je dobrovolné a je založeno smlouvou o partnerství a vzájemné spolupráci v MAS NAD ORLICÍ⁷⁷. Členy se mohou stát fyzické i právnické osoby, obce, podnikatelé, soukromí hospodáři i spolky, které jsou místně příslušné na území MAS NAD ORLICÍ.

Zakládajících členů MAS NAD ORLICÍ bylo v roce 2007 celkem jedenáct, a to *ADEVA - zařízení školního stravování, s.r.o.*, *AGROSPOL Bolehošť, a.s.*, *FARMA MORAVEC, s.r.o.*, *INEX-SDA Kostelecké Horky, Kovolitectví s.r.o.*, *Obec Čermná nad Orlicí*, *Obec Vrbice, Probio – Ondřej Podstavek, Zdeněk Brýdl, Ing. Josef Vanický a ZOPOS Přestavky a.s.* Z hlediska sektorů zakládajících členů byly dva ze sektoru veřejného, jeden ze sektoru neziskového a převažoval sektor podnikatelský, který pojímal osm členů. U vzniku MAS NAD ORLICÍ stál tedy převážně soukromý sektor, který ze 73 % tvořili podnikatelé a z 9 % neziskový sektor. Sektor veřejný byl zastoupen 18 %.

V říjnu 2008 měla MAS NAD ORLICÍ již čtyřicet osm členů, z nichž dvacet jedna ze sektoru podnikatelského, sedmáct ze sektoru veřejného a deset ze sektoru neziskového. V porovnání s původním stavem došlo k výraznému navýšení zastoupení veřejného sektoru, a to na 35 %, sektor soukromý však zůstával stále v převaze, neboť jej ze 44 % tvořili podnikatelé a z 21 % neziskový sektor.

V dalších letech nedocházelo k výrazným změnám v počtu členů MAS. Až v roce 2011 došlo ke snížení počtu účastníků členské základny na třicet šest, jelikož došlo k revitalizaci členů - neaktivní členové z MAS vystoupili a následně se na základě aktivního přístupu MAS a přestupu subjektů z nedaleké neúspěšné MAS, zvýšil v roce 2012 počet členů na padesát čtyři a v následujících letech byl již stabilní. K 30.6.2015 bylo členem MAS NAD ORLICÍ celkem padesát šest subjektů, z nichž dvacet sedm bylo ze sektoru veřejného, sedmáct bylo ze sektoru

⁷⁷ Každý člen MAS má jeden hlas na Valné hromadě. Členem může být fyzická osoba starší 18 let věku či právnická osoba, která má trvalý pobyt, sídlo nebo provozuje činnost v daném území či má v tomto území působnost. Mezi práva členů MAS patří: účast na Valné hromadě MAS, hlasování, vystupování na ní a přednášení návrhů; volení navržených osob, právo být volen do orgánů společnosti a MAS (avšak jeden člen může být kromě nejvyššího orgánu členem pouze jednoho povinného orgánu MAS); podílení se na činnosti MAS v rámci svých možností, potřeb a zájmů, využívání všech služeb a členských výhod, účast na organizování aktivit; právo na poskytnutí informací o hospodaření společnosti a využívání získaných prostředků; právo být začleněn do jedné ze zájmových skupin dle vlastního výběru. Povinnosti členů MAS jsou: řídit se smlouvou s MAS; platit schválený členský příspěvek; v případě zvolení a přijetí do orgánů MAS plnit úkoly dané funkcí; napomáhat dle svých možností při činnosti MAS, přispívat k jejímu rozvoji a propagaci činnosti.

podnikatelského a dvanáct ze sektoru neziskového. Poměrově převažoval stále sektor soukromý s 30 % podnikatelů a 21 % neziskového sektoru. Sektor veřejný představoval 48% zastoupení. Komparace stavu členské základy z hlediska sektorů aktérů při založení MAS NAD ORLICÍ a jejich současný stav jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 23).

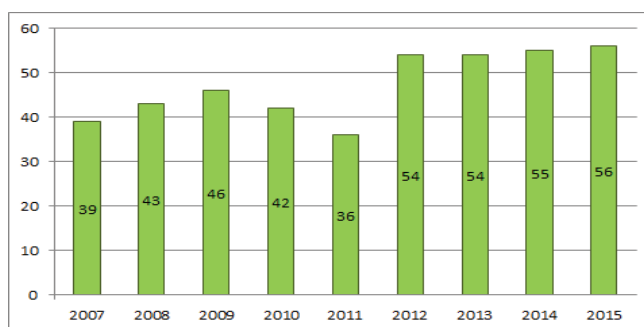
Tabulka 23 Komparace počtu členů MAS NAD ORLICÍ dle sektorů členů

Sektor	Počet členů (ks)					
	Stav při založení (rok 2007)	Poměr sektorů (%)	Stav po jednom roce působení (rok 2008)	Poměr sektorů (%)	Stávající stav (rok 2015)	Poměr sektorů (%)
Veřejný	2	18	17	35	27	48
Podnikatelský	8	73	21	44	17	30
Neziskový	1	9	10	21	12	21
Celkem	11	100	48	100	56	100

Zdroj: vlastní zpracování dle MAS NAD ORLICÍ

Pro přehlednost je na následujícím obrázku (Obrázek 3) znázorněn vývoj počtu členů MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2015.

Obrázek 3 Vývoj počtu členů MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2015

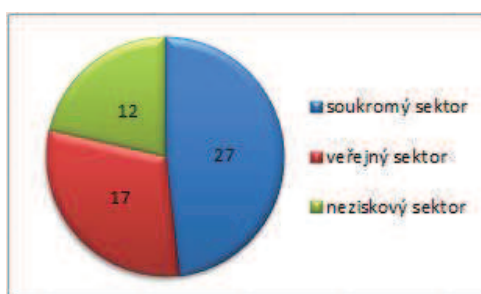

Zdroj: vlastní zpracování dle Strategického plánu LEADER⁷⁸

Členové MAS jsou zapojováni na základě myšlenky rovného zastoupení veřejného, soukromého a neziskového sektoru, což představuje mnohem přísnější pravidla, než která jsou dána PRV. V souvislosti s otevřeným členstvím v MAS je však zajištění rovného počtu členů obtížné, a proto je rovnost zajištěna ve volených orgánech MAS, kde jednotlivé sektory mají zaručený stejný počet členů. Členská základna MAS NAD ORLICÍ k roku 2015 je uvedena na Obrázku 4. Je zřejmé, že zastoupení členů soukromého a veřejného, do kterého spadá i sektor neziskový, je ve vyváženém poměru.

⁷⁸ Strategický plán LEADER – „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“. MASNAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-02-25]. Dostupné z <<http://www.nadorlici.cz/strategicky-plan-leader.html>>.

Obrázek 4 Členská základna MAS NAD ORLICÍ v r. 2015 dle sektorů

Zdroj: Strategický plán LEADER⁷⁹

5.2.4 Strategické dokumenty MAS NAD ORLICÍ

Strategické dokumenty představují pro organizaci v podstatě plán k dosažení cílů, stanovených při jejím vzniku, a pro které jsou společnosti zakládány. Stejně tak v rámci založení MAS NAD ORLICÍ bylo nutné vytvořit strategické dokumenty, jež jsou základním nástrojem rozvoje regionu a jsou považovány za součást realizovaných projektů MAS. MAS NAD ORLICÍ v rámci svého působení doposud vytvořila následující rozvojové dokumenty, které jsou nezbytné pro její správné fungování:

- Integrovaná strategie území MAS: Mosty k budoucnosti (pro období 2008-2015),
- Strategický plán LEADER s názvem „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“ (pro období 2007-2013),
- Strategie Komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) s názvem „2020 je blízko“ (pro období 2014-2020).

Pro diplomovou práci je zásadní Strategický plán LEADER, neboť jeho realizace probíhala v letech 2007-2013, které jsou předmětem sledování z hlediska stanoveného cíle této práce. Dokument „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ, je tvořen třemi prioritami, k jejichž naplnění bylo stanoveno devět cílů. Uvedené cíle byly určeny s ohledem na jejich reálné dosažení v rámci využití opatření Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 a metodou LEADER. Bližší specifikace priorit a cílů SPL je uvedena v Příloze č. 3.

Naplnění priorit a cílů Strategického plánu LEADER 2007-2013 bylo uskutečněno na základě vyhlášení Fichí, kterých bylo celkem jedenáct a byly navrženy v souladu

⁷⁹ *Strategický plán LEADER – „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“*. MASNAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-02-25]. Dostupné z <<http://www.nadorlici.cz/strategicky-plan-leader.html>>.

s opatřeními Programu rozvoje venkova ČR (PRV ČR) 2007-2013 - konkrétně jsou využívány všechna opatření Osy III a šest podopatření z Osy I a II (PRV ČR 2007-2013 a jeho osami se podrobněji zabývá kap. 3.5.1 na str. 34 a kap. 5.1.3 na str. 59). Podrobná charakteristika Fichí je uvedena v Příloze č. 4.

Bylo zjištěno, že *plánovaná alokace* na všech jedenáct fichí činila 59 mil. Kč, avšak v důsledku výběru MAS NAD ORLICÍ až ve druhém výběrovém kole byla tato částka snížena na 25 mil. Kč (viz. kap. 5.2.1, s. 68). Z hlediska projektů podaných na základě vyhlášení jednotlivých výzev v letech 2007-2013, bylo celkem do MAS NAD ORLICÍ podáno 149 projektů v hodnotě 39 mil. Kč. Největší zájem byl o Fichí s názvem „Radosti na venkově“ se zaměřením na zlepšení zázemí pro spolkový a kulturní život a rozšíření nabídky služeb potřebných pro život na venkově, kde bylo podpořeno 32 projektů (34 % veškerých proplacených projektů) v částce 8,6 mil. Kč. Proplaceno bylo celkem 93 ks v částce 24 mil. Kč. Podrobnější informace o stavu jednotlivých Fichí jsou uvedeny v Tabulce 24.

Tabulka 24 Alokace a čerpání rozpočtu na Fiche MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2013

Fiche	Název fiche	Plánovaná alokace (Kč)	Skutečná alokace*		Podané projekty do MAS NAD ORLICÍ		Proplacené projekty	
			Kč	%	Výše dotace (Kč)	ks	Výše dotace (Kč)	ks
A.1	Upravený venkov-vlídná tvář venkova	8 750 000	3 250 000	13%	3 514 430	14	2 071 031	9
B.1	Radosti na venkově	11 200 000	7 500 000	30 %	17 044 045	61	8 672 816	32
B.2	Služby a život na venkově	3 150 000	-	0 %	162 600	1	0	0
C.1	Vytváření pohostinné tváře regionu	7 700 000	2 500 000	10 %	2 603 047	8	2 520 558	7
C.2	Rozvoj venkovského podnikání	6 650 000	2 500 000	10 %	2 630 694	10	2 045 094	8
C.3	Údržba krajiny a rozvoj místní produkce	5 950 000	2 500 000	10 %	4 574 464	19	2 510 964	10
D.1	Stezky, pěšiny a mosty mezi lidmi	2 800 000	1 000 000	4 %	1 331 806	4	1 331 806	4
D.2	Lesy pro odpočinek a pro lidi	1 750 000	1 000 000	4 %	675 531	2	442 881	1
E.1	Oživení památek a tradic regionu	5 950 000	4 500 000	18 %	6 778 300	29	4 829 266	21
E.2	Obnova a paměť kulturní krajiny	2 450 000	-	0 %	0	0	0	0
F.1	Vzdělávání a spolupráce pro aktivní rozvoj	2 800 000	250 000	1 %	48 667	1	48 667	1
	Celkem	59 150 000	25 000 000	100 %	39 363 584	149	24 473 083	93

Zdroj: vlastní zpracování dle Strategického plánu LEADER⁸⁰

* po výběru do skupiny 112 podporovaných MAS pro realizaci metody LEADER v roce 2009 (viz kap. 5.2.1., s. 68)

V programovém období 2007-2013 bylo vyhlášeno celkem devět výzev pro předkládání žádostí o dotace pro subjekty působící na území MAS NAD ORLICÍ. V každé výzvě docházelo k vyhlášení jiného souboru podporovaných Fichí, které upřesňovaly charakter podporovaných činností. K vyhlášení výzev docházelo jedenkrát či dvakrát ročně. Nejvíce vyhlášené byly Fiche B.1 „Radosti na venkově“ a E.1 „Oživení památek regionu“. Nejméně vyhlášené byly

⁸⁰ Strategický plán LEADER – „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“. MASNAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-02-25]. Dostupné z <<http://www.nadorlici.cz/strategicky-plan-leader.html>>.

Fiche B.2 „Služby a život na venkově“, E.2 „Obnova a paměť našeho kraje a F.1 „Vzdělávání a spolupráce pro aktivní rozvoj“ (informace k zaměření jednotlivých výzev jsou uvedeny v Příloze práce). Bližší informace o vyhlášených výzvách jsou uvedeny v Tabulce 25.

Tabulka 25 Vyhlášené výzvy MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2013

Výzva	Fiche A1	Fiche B1	Fiche B2	Fiche C1	Fiche C2	Fiche C3	Fiche D1	Fiche D2	Fiche E1	Fiche E2	Fiche F1
1. výzva (24.8.2009- 29.9.2009)		x			x	x			x		
2. výzva (14.12.2009-25.1.2010)	x		x	x	x	x	x				
3. výzva (15.3.2010- 24.5.2010)		x		x				x	x	x	x
4. výzva (19.4.2011- 25.5.2011)	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
5. výzva (5.12.2011- 25.1.2012)				x	x	x			x		
6. výzva (3.5.2012 - 31.5.2012)	x	x					x	x			
7. výzva (17.12.2012 - 22.1.2013)	x	x	x	x		x	x	x	x		
8. výzva (8.4.2013 - 9.5.2013)		x					x	x			
9. výzva (10.1.2014- 11.2.2014)									x		
Celkový počet vyhlášení	4	6	2	5	4	5	5	5	6	2	2

Zdroj: vlastní zpracování dle Strategického plánu LEADER⁸¹

Konkrétní aktivity, které místní akční skupina NAD ORLICÍ vykonala v programovém období 2007-2013 za účelem rozvoje svého území jsou uvedeny v následujícím oddílu.

5.3 Projekty MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013

Následující oddíl diplomové práce se zaměřil na sekundární a komparativní analýzu o projektech, které MAS NAD ORLICÍ realizovala v programovém období 2007-2013. Projekty byly nejprve analyzovány z hlediska roku realizace a dotačních programů, ze kterých byly podpořeny. Důraz byl kladen na projekty naplňující opatření Osy LEADER, jelikož reflektují míru zapojení jednotlivých sektorů aktérů do aktivit konaných sledovanou MAS, a to v souladu se stanoveným cílem této diplomové práce, čímž je zjištění míry a způsobu zapojení jednotlivých sektorů členů dané MAS do aktivit touto MAS vykonávaných.

Bylo zjištěno, že k podpoře projektů byl využit program LEADER ČR 2004-2007 (pouze rok 2007), Program rozvoje venkova 2007-2013 (především osa IV LEADER), Program obnovy venkova, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a Operační program Technická pomoc. Z hlediska typů projektu převažovaly projekty investičního charakteru, které souvisí s pořízením dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a z hlediska typu žadatelů, jakožto subjektů nacházejících se na území MAS NAD ORLICÍ, jich nejvíce spadalo

⁸¹ Strategický plán LEADER – „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“. MASNAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-02-25]. Dostupné z <<http://www.nadorlici.cz/strategicky-plan-leader.html>>.

do sektoru neziskového. Celková částka realizovaných projektů činila 46 mil. Kč a proplacená výše dotace byla ve výši 24 mil. Kč, tedy v průměru 52 % celkových nákladů na realizaci projektů. Konkrétnější údaje o jednotlivých projektech jsou uvedeny v následujících oddílech.

5.3.1 Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2007

Počátek roku 2007 byl spojen s činnostmi souvisejícími se vznikem MAS NAD ORLICÍ, tvorbou strategických dokumentů a propagací MAS mezi potenciálními členy. Pro realizaci projektů byly v daném roce využity Program rozvoje venkova ČR 2007-2013, Program obnovy venkova a LEADER ČR 2004-2007.

Projekty v LEADER ČR 2004-2007

Prakticky ihned po svém vzniku se MAS NAD ORLICÍ zapojila do realizace v té době probíhajícího programu LEADER ČR 2004-2007, jelikož byla jednou z 24 úspěšných MAS, které v tomto roce získaly podporu ve výši cca 2,5 mil. Kč. Projekty byly přijímány na základě výzvy vyhlášené MAS NAD ORLICÍ. Celkem bylo přijato devatenáct projektů od subjektů působících na území dané MAS, z nichž výběrová komise MAS NAD ORLICÍ vybrala maximální možný počet, což bylo sedm projektů. Vybrané projekty byly v celkové částce 3 936 tis. Kč, ze které bylo na dotacích přiděleno celkem 2 480 tis. Kč. Úspěšné projekty jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 26).

Tabulka 26 Projekty MAS NAD ORLICÍ realizované v LEADER ČR 2004-2007 v r. 2007

Žadatel	Sektor žadatele	Název	Typ projektu	Místo	Celkové náklady (Kč)	Schválená dotace (Kč)	Proplacená dotace (Kč)
Obec Vrbice	veřejný	Rekonstrukce sálu Obecního domu ve Vrbici	investiční	Vrbice	526 000	408 000	408 000
ZO ČSOP Orlice	neziskový	Dovybavení společenských prostor v Podorlickém skanzenu	investiční	Krňovice	495 763	396 000	396 000
Město Borohrádek	veřejný	Nákup komunální techniky	investiční	Borohrádek	342 836	274 000	274 000
Město Třebechovice pod Orebem	veřejný	Péče o údržbu zeleně v intravilánu a extravilánu a zlepšování vzhledu obce	investiční	Třebechovice pod Orebem	686 392	548 000	548 000
ZOPOS Přestavíky	podnikatelský	Inovace technologického vybavení uzenin	investiční	Chlenny	817 836	408 000	408 000
Kovolitectví s.r.o.	podnikatelský	Nová technologie ve zvonářské dílně	investiční	Kostelec nad Orlicí	892 500	374 000	374 000
Ing. Milan Štěpánek	podnikatelský	Malá granulární linka	investiční	Bošín	175 525	72 000	72 000
Celkem	-	-	-	-	3 936 852	2 480 000	2 480 000

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2007⁸²

⁸² Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2007. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Shrnutí základních údajů o projektech realizovaných v rámci daného programu je uvedeno v následující tabulce (Tabulka 27). Bylo zjištěno, že uvedená výše proplacené dotace v hodnotě 2,48 tis. Kč činí v přepočtu na jednoho obyvatele dané MAS částku 49 Kč. Veškeré projekty byly investičního charakteru a z hlediska sektoru žadatelů spadali tři do sektoru veřejného, tři do podnikatelského a jeden do neziskového.

Tabulka 27 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ realizovaných v LEADER ČR 2004-2007 v r. 2007

Ukazatel	Hodnota
Podpořené projekty (ks)	7
Náklady na podpořené projekty (Kč)	3 936 852
Schválená dotace (Kč)	2 480 000
Proplacená dotace (Kč)	2 480 000
Výše dotace na 1 ob. MAS (Kč)	49
Typ projektu (ks):	
- investiční	7
- neinvestiční	0
Sektor žadatelů projektů (ks):	
- veřejný	3
- podnikatelský	3
- neziskový	1

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2007⁸³

Dále MAS NAD ORLICÍ v daném roce realizovala dva další projekty. První byl typu investičního, spadal pod PRV ČR 2007-2013 a MAS zde spolupracovala s dobrovolným svazkem obcí. Projekt byl v celkové hodnotě 998,2 tis. Kč a doba jeho realizace trvala až do roku 2009. Částka dotace pro MAS NAD ORLICÍ činila 995,2 tis. Kč. Druhý projekt byl realizován v rámci Programu obnovy venkova a byl charakteru neinvestičního. MAS NAD ORLICÍ zde spolupracovala s obcí, která je součástí území dané MAS a celkové náklady projektu činily 290 tis. Kč, dotace pro MAS NAD ORLICÍ byla ve výši 200 tis. Kč. Zmíněné projekty shrnuje následující tabulka (Tabulka 28).

Tabulka 28 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2007

Program/organizace	Název projektu/aktivity	Typ projektu	Celkové náklady projektu (v Kč)	Dotace pro MAS N.ORL.(Kč)	Partnerství	Doba realizace
PRV	Naučné stezky v kraji mezi Orlicemi	investiční	998 200	995 200	DSO Brodec	2007-2009
POV	Vzdělávání k partnerství pro rozvoj Venkov a nad Orlicí	neinvestiční	290 000	200 000	Obec Vrbice	2007
Celkem	-	-	1 288 200	1 195 200	2	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2007⁸⁴

⁸³ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2007. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

⁸⁴ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2007. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

5.3.2 Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2008

Druhý rok fungování MAS NAD ORLICÍ byl spojen s přípravami na program LEADER 2007-2013. Došlo ke zpracování analýzy území a bylo uspořádáno množství setkání s obyvateli a zájmovými skupinami. Výsledkem vynaloženého úsilí bylo zpracování Strategického plánu pro LEADER s názvem „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“, který byl úspěšně schválen. Podstatnou složkou tohoto dokumentu bylo stanovení Fichí, které byly v období 2008-2014 otevírány jako dotační tituly.

Projekty v ose IV LEADER

Z hlediska projektů souvisejících se čtvrtou osou LEADER Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013, byly v tomto roce uskutečněny projekty související s opatřením 2.1 Realizace projektů spolupráce. MAS NAD ORLICÍ podala celkem tři žádosti, což byl maximální možný počet. Podpory dosáhly pouze dva projekty s celkovými náklady na projekt v hodnotě 6 mil. Kč a částkou dotace pro MAS NAD ORLICÍ 1,9 mil., která pokryla veškeré náklady na realizaci projektu vynaložené touto MAS. Výčet uvedených projektů v tomto roce je shrnut v následující tabulce (Tabulka č. 29).

Tabulka 29 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce v r. 2008

Název projektu	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady projektu v MAS N. ORL. (Kč)	Dotace pro MAS N. ORL. (Kč)	Partnerství	Doba realizace
Venkovské tradice v krajině	4 134 149	1 353 665	1 353 665	MAS Strážnicko, MAS Podchlumí, MAS České Středohoří	2008-2011
Spolupráce při využívání kulturního dědictví	1 871 439	561 204	561 204	Sdružení SPLAV, MAS OKO (Slovensko), NGO Jarva Development Partners (Estonsko)	2008-2010
Celkem	6 005 588	1 914 869	1 914 869	6	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2008⁸⁵

Další projekty

Dále MAS NAD ORLICÍ úspěšně realizovala projekt v rámci Programu obnovy venkova (POV), jehož celkové náklady i dotace činily 120 tis. Kč. Bližší informace o těchto projektech uvádí tabulka č. 30.

⁸⁵ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2008. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 30 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2008

Program	Název projektu	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady v MAS N.ORL.(Kč)	Dotace pro MAS N.ORL. (Kč)	Partnerství	Doba realizace
POV	Mosty spolupráce mezi lidmi v kraji nad Orlicí	120 000	120 000	120 000	-	2008
Celkem	-			120 000	0	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2008⁸⁶

5.3.3 Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2009

MAS NAD ORLICÍ úspěšně započala realizaci Strategického plánu pro LEADER s názvem „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“, a to na základě vyhlášení první výzvy pro předkládání žádostí o dotaci, určené pro subjekty vyskytující se na území dané MAS. Docházelo rovněž k realizaci projektů spolupráce a využívání dalších programů.

Projekty v ose IV LEADER

Prakticky ihned po podepsání dohody o poskytnutí dotace jakožto MAS podpořené pro realizaci programu LEADER, vyhlásila MAS NAD ORLICÍ první kolo výzev pro předkládání žádostí o dotaci. Bylo přihláшено jedenáct projektů, z nichž deset bylo podpořeno a jeden byl vyřazen kvůli nesplnění pravidel PRV. Celková částka nákladů na podpořené projekty činila 3,5 mil. Kč, schválená dotace 2,65 mil. Kč a proplacená dotace 2,64 mil. Kč. Podpořené projekty jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 31).

⁸⁶ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2008. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 31 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2009

Výzva	Žadatel	Sektor žadatele	Název projektu	Typ projektu	Fiche	Místo	Celkové náklady (Kč)	Schválená dotace (Kč)	Proplacená dotace (Kč)
1. výzva	Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Skály Choceň	neziskový	Vybavení skautského střediska a ohledem na organizaci volnočasových aktivit pro veřejnost	investiční	B.1	Choceň	350 000	315 000	314 895
	Mateřské centrum Kamínek	neziskový	MC Kamínek - v y b a v e n í n o v ý c h p r o s t o r	investiční	B.1	Choceň	110 000	99 000	99 000
	Tělovýchovná jednota Sokol SUDSLAVA, o.s.	neziskový	Rekonstrukce antukového kurtu	investiční	B.1	Sudslava	800 000	720 000	720 000
	Sdužení Kozoderská lípa, o.s.	neziskový	Auto a záhon květin	investiční	B.1	Kozodry	245 000	220 500	220 493
	Obec Blešno	veřejný	Vodácké přístaviště Blešno	investiční	B.1	Blešno	251 437	147 904	147 904
	Ing. Marie Axlerová	podnikatelský	Rekonstrukce hnojště a skladu sena s přílehlou manipulační plochou zavedení technologického sušení	investiční	C.3	Hemže	357 485	178 742	176 179
	Obec Zářecká Lhota	veřejný	Oprava kapličky	investiční	E.1	Zářecká Lhota	340 000	200 200	200 200
	Město Kostelec nad Orlicí	veřejný	Stálá muzejní expozice počátku osídlení města	investiční	E.1	Kostelec nad Orlicí	375 302	220 766	218 857
	Město Choceň	veřejný	Obnova sloupu se sochou Panny Marie Vambeřické v Chocni	investiční	E.1	Choceň	172 220	110 600	110 600
	ZO ČSOP ORLICE	neziskový	Dokončení rekonstrukce objektu roubené školy ze Všestav v Podorlickém skanzenu v Krňovicích	investiční	E.1	Krňovice	520 411	437 298	437 298
Celkem	-	-	-	-	-	-	3 521 855	2 650 010	2 645 426

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2009⁸⁷

Uvedené údaje týkající se aktivit MAS NAD ORLICÍ v roce 2009 byly pro přehlednost shrnuty do tabulky (Tabulka 32). Z výše uvedeného vyplývá, že celkem bylo v daném roce podpořeno MAS NAD ORLICÍ deset projektů v hodnotě nákladů cca 3,5 mil. Kč. Proplacená výše dotace činila přes 2,6 mil. Kč, což představovalo 51,87 Kč na jednoho obyvatele MAS NAD ORLICÍ. Z hlediska typu projektů byly veškeré přijaté projekty investičního charakteru. Největší aktivitu v tomto roce vyvinul sektor neziskový s pěti projekty, dále sektor veřejný se čtyřmi projekty a podnikatelský sektor předložil jeden projekt.

⁸⁷ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2009. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www: <http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 32 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2009

Ukazatel	Hodnota
Podpořené projekty (ks)	10
Náklady na podpořené projekty (Kč)	3 521 855
Schválená dotace (Kč)	2 650 010
Proplacená výše dotace (Kč)	2 645 426
Výše dotace na 1 ob. MAS (Kč)	51,87
Typ projektu (ks):	
- investiční	10
- neinvestiční	0
Sektor žadatelů projektů (ks):	
- veřejný	4
- podnikatelský	1
- neziskový	5

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2009⁸⁸

Z hlediska projektů spolupráce byly v tomto roce podány tři projekty – dva národní a jeden mezinárodní. Celkové náklady na projekty spolupráce činily 8,8 mil. Kč a dotace pro MAS NAD ORLICÍ byla v hodnotě cca 5,1 mil. Kč a pokryla náklady MAS na dané projekty. Výčet projektů je uveden v tabulce níže (Tabulka 33).

Tabulka 33 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace projektů spolupráce v r. 2009

Název projektu	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady v MAS N.ORL.(Kč)	Dotace pro MAS N.ORL. (Kč)	Partnerství	Doba realizace
Venkovské komunitní školy	4 651 251	1 411 921	1 411 921	MAS Sdružení Růže, MAS Podhorácko	2009-2011
Péče o krajinu	638 000	282 353	282 353	MAS Krajina Srdce, MAS LEADER Loucko	2009-2011
Rozvoj zázemí venkovského vzdělávání a spolupráce	3 546 000	3 423 011	3 423 011	LAG Regional Entwicklung Pillerseetal-Leogang	2009-2012
Celkem	8 835 251	5 117 285	5 117 285	5	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2009⁸⁹

Další projekty

Také v tomto roce MAS úspěšně realizovala projekt využívající podpory z Programu obnovy venkova (POV), jehož celkové náklady dosahovaly 421 tis. Kč, náklady MAS NAD ORLICÍ 421 tis. Kč a výše dotace 380 tis. Kč. Uskutečněn byl rovněž projekt v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK), na kterém MAS NAD ORLICÍ spolupracovala se třemi dalšími subjekty. Projekt byl v částce celkových nákladů 18,9 mil. Kč a náklady i dotace MAS NAD ORLICÍ činila 4,4 mil. Kč. Kompletní souhrn těchto projektů je uveden v následující tabulce (Tabulka 34).

⁸⁸ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2009. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

⁸⁹ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2009. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 34 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2009

Program	Název projektu	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady projektu v MAS N.ORL. (Kč)	Dotace v MAS N.ORL. (Kč)	Partnerství	Doba realizace
POV	Středoevropské cesty k živému venkovu	421 000	421 000	380 000	-	2009
OP VK	Školy pro venkov	18 491 737	4 491 882	4 491 882	Novohradská občanská společnost, MAS Hornácko a Ostrožsko, INEX-SDA Kostelecké Horky	2009-2013
Celkem	-	18 912 737	4 912 882	4 912 882	3	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2009⁹⁰

5.3.4 Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2010

Během roku 2010 pokračovala MAS NAD ORLICÍ v realizaci strategického plánu LEADER, a to pomocí projektů realizace místní rozvojové strategie i projektů spolupráce, a dále v realizaci projektů využívajících jiných dotačních programů. V polovině roku byla MAS NAD ORLICÍ spolu s dalšími čtrnácti MAS oceněna za vynikající přístup k rozvoji venkova metodou LEADER, a to v rámci hodnocení sto dvanácti MAS v ČR.

Projekty v ose IV LEADER

Na začátku roku probíhaly konzultace projektů a příjem žádostí v rámci vyhlášené druhé výzvy k předkládání žádostí o dotace pro subjekty spadající do území MAS NAD ORLICÍ. Výzva byla tentokrát zaměřena zejména na podnikatele. Celkem byly přihlášeny čtyři žádosti, z nichž jednu bylo později nutno vyřadit. V tomto roce byla vyhlášena také třetí výzva, ve které bylo přijato čtrnáct žádostí o dotaci, ze kterých bylo výběrovou komisí vybráno sedm projektů. Celkové náklady na realizaci projektů přijatých v obou výzvách činily 7,2 mil. Kč, schválená výše dotace 4,04 mil. Kč a proplacená dotace 4,03 mil. Kč. Informace o projektech podpořených v obou výzvách daného roku, jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka č. 35).

⁹⁰ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2009. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 35 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2010

Výzva	Žadatel	Sektor žadatele	Název	Typ projektu	Fiche	Místo	Celkové náklady (Kč)	Schválená dotace (Kč)	Proplacená dotace (Kč)
2. výzva	Ing. Pavel Bílek	podnikatelský	Sportovní - relaxační zázemí Penzionu Pod Rozhlednou ve Vrbici	investiční	C.1	Vrbice	1 397 200	598 800	598 800
	Lenka Libotovská	podnikatelský	Výstavba skladu u palírny	investiční	C.1	Hřibiny - Ledská	1 190 881	595 440	593 654
	Eco-modus, s.r.o.	podnikatelský	Modernizace provozovny Černá nad Orlicí	investiční	C.1	Malá Černá	1 674 000	598 000	588 126
3. výzva	„Dvořisko“	veřejný	Altán a dětské prolézačky ve Dvořisku	investiční	C.1	Dvořisko	240 000	216 000	215 061
	"Hemže - Březenice"	veřejný	Renovace sportovního hřiště na Hemžích spojená s výstavbou dětského koutku	investiční	C.1	Hemže	598 960	539 064	538 818
	Obec Výrava	veřejný	Areál pro sport a volnočasové aktivity - Zázemí sportoviště	investiční	C.1	Výrava	696 759	348 379	348 379
	ZO ČSOP ORLICE	neziskový	Rekonstrukce v odního mlýna č.p.30 z Bělče nad Orlicí	investiční	E.1	Krňovice	526 455	473 809	473 809
	Spolek přátel města Týniště nad Orlicí o.s.	neziskový	Muzeum - památka místního významu - Vodárenská věž Týniště nad Orlicí	investiční	E.1	Týniště nad Orlicí	360 000	262 800	262 494
	Genius Loci Sudslava o.s.	neziskový	Obnova kulturní památky budovy bývalé fary v obci Sudslava	investiční	E.1	Sudslava	498 908	364 203	364 203
	Mateřské centrum Kamínek	neziskový	Cyklus vzdělávacích kurzů pro pracovníky MC	neinvestiční	F.1	Choceň	55 500	49 950	48 667
	Celkem	-	-	-	-	-	-	7 238 663	4 046 445

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2010⁹¹

Zjištěné výsledky o realizovaných projektech týkajících se realizace místní rozvojové strategie MAS NAD ORLICÍ v roce 2010 byly následně shrnuty do Tabulky 36. Dále bylo zjištěno, že proplacená výše dotace v částce 4,03 mil. Kč, představuje 79 Kč na jednoho obyvatele MAS NAD ORLICÍ. Typově převažovaly projekty investiční a jeden projekt bych charakteru neinvestičního. Z hlediska sektorů žadatelů spadalo nejvíce do sektoru neziskového, a to celkem čtyři žadatelé, sektor podnikatelský i veřejný byly zastoupeny třemi žadateli.

⁹¹ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2010. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 36 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2010

Ukazatel	Podpořené
Podpořené projekty (ks)	10
Náklady na podpořené projekty (Kč)	7 238 663
Schválená výše dotace	4 046 445
Proplacená výše dotace (Kč)	4 032 011
Výše dotace na 1 ob. MAS (Kč)	79
Typ projektu (ks):	
- investiční	9
- neinvestiční	1
Sektor žadatelů (ks):	
- veřejný	3
- podnikatelský	3
- neziskový	4

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2010⁹²

Z hlediska projektů spolupráce došlo v tomto roce k podání dvou projektů – jednoho národního a jednoho mezinárodního. Ani jeden z nich však k podpoře nebyl vybrán.

Další projekty

Z hlediska dalších projektů, kterými jsou myšleny ty, které jsou financovány z jiných dotačních programů, došlo v tomto roce k čerpání podpory z Programu obnovy venkova (POV). Částka celkových nákladů na daný projekt činila 248 tis. Kč a proplacená dotace 265 tis. Kč. Informace o projektu jsou shrnuty v následující tabulce (Tabulka 37).

Tabulka 37 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2010

Program/organizace	Popis projektu/aktivity	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady projektu v MAS N.ORL. (Kč)	Proplacená částka (Kč)	Partnerství	Doba realizace
POV	Sředoevropské zkušenosti s identitou regionů	284 946	284 946	265 000	-	2010
Celkem		284 946	284 946	265 000	-	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2010⁹³

5.3.5 Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2011

Také v roce 2011 docházelo v MAS NAD ORLICÍ k rozvoji území, na kterém působí pomocí metody LEADER a naplňování místní rozvojové strategie i uskutečňování projektů spolupráce. Z jiných programů podpory nebylo v daném roce čerpáno. Obdobně jako v roce minulém proběhlo hodnocení sto dvanácti MAS působících v ČR a MAS NAD ORLICÍ zařazením do nejlépe hodnocené skupiny A obhájila svoji přední pozici z loňského roku.

⁹² Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2010. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www. <http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

⁹³ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2010. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www. <http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Projekty v ose IV LEADER

Došlo k vyhlášení v pořadí čtvrté výzvy k předkládání žádostí o dotace a otevřeno bylo všech jedenáct Fichí uvedených ve Strategickém plánu Leader. Celkem bylo přijato dvacet čtyři žádostí ze sedmi různých Fichí, ze kterých bylo podpořeno dvacet žádostí. Celková hodnota nákladů na podpořené projekty činila více než 8 mil. Kč, výše schválené dotace 4,7 mil Kč a proplacená dotace byla v hodnotě 4,4 mil. Kč. Souhrnný výčet všech podpořených projektů je uveden v následující tabulce (Tabulka 38).

Tabulka 38 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2011

Výzva	Žadatel	Sektor žadatele	Název	Typ projektu	Fiche	Místo	Celkové náklady (Kč)	Schválená dotace (Kč)	Proplacená dotace (Kč)
Podpořené – 4. výzva	Obec Běstovice	veřejný	Zeleň v obci Běstovice	investiční	A.1	Běstovice	571 282	428 461	428 461
	Obec Hřibiny - Ledská	veřejný	Zvelebení obce Hřibiny - Ledská	investiční	A.1	Hřibiny	846 000	296 450	191 241
	Obec Mostek	veřejný	Rekonstrukce hasičské zbrojnice - oprav a fasády - Sudličkov a Lhota	investiční	B.1	Mostek	216 000	162 000	162 000
	Obec Lípa nad Orlicí	veřejný	Rekonstrukce a opravy bývalé hasičské zbrojnice na klubovnu	investiční	B.1	Lípa nad Orlicí	317 240	244 728	228 296
	"PRO Štěnkov"	neziskový	Rozšíření dětského hřiště ve Štěnkově	investiční	B.1	Štěnkov	122 000	109 800	109 256
	"Občanské sdružení obce Plchůvky"	neziskový	Zastřešená terasa	investiční	B.1	Plchůvky	220 000	198 000	197 478
	SDH Kostelecké Horky	neziskový	Vybavení pro pořádání hasičských soutěží, slavností a výstav	investiční	B.1	Kostelecké Horky	155 000	139 500	133 492
	Obec Běstovice	veřejný	Zázemí pro spolkový život v obci Běstovice	investiční	B.1	Běstovice	289 440	217 080	201 145
	Zdeněk Šimek	podnikatelský	Agroturistika - modernizace	investiční	C.1	Sudslava	599 523	299 761	299 761
	INEX - SDA Kostelecké Horky	neziskový	Vybavení a modernizace ubytovny Střediska environmentální výchovy	investiční	C.1	Kostelecké Horky	600 000	360 000	360 000
	Ing. Jindřich Husák	podnikatelský	Modernizace pily Lhoty u Potštejna	investiční	C.2	Lhoty u Potštejna	576 000	288 000	288 000
	Markéta Málková	podnikatelský	Stomatologická laboratoř	investiční	C.2	Choceň	568 000	340 800	324 355
	Soňa Toucová	podnikatelský	Založení venkovské keramické dílny	investiční	C.2	Lipiny	310 800	186 400	186 048
	Eco-modus, s.r.o.	podnikatelský	Kultivace dělně-nákup stroje	investiční	C.3	Malá Černá	561 000	172 000	172 000
	Ing. Radek Sus	podnikatelský	Technika pro sklizeň píce a vrtání děr	investiční	C.3	Šachov	489 600	204 000	204 000
	Jiří Šalda	podnikatelský	Oprava stáje	investiční	C.3	Lhoty u Potštejna	589 900	249 950	249 950
	Český svaz ochránců přírody Veliny	neziskový	Stezka k velinskému kostelu	investiční	D.1	Veliny	360 000	324 000	324 000
	Spolek přátel města Týniště nad Orlicí, o.s.	neziskový	Zázemí pro realizaci výstavních expozic - Vodárenská věž Týniště nad Orlicí	investiční	E.1	Týniště nad Orlicí	180 500	162 450	162 449

	SPOLEK PŘÁTEL ČASTOLOVIC o.s.	neziskový	Přestavba obřadní místnosti na Muzeum Častolovicka - památku místního významu	investiční	E.1	Častolovice	180 000	162 000	162 000
	Genius Loci Sudslava o.s.	neziskový	Obnova a revitalizace bývalé fary v obci Sudslava	investiční	E.1	Sudslava	440 000	175 550	49 077
	Celkem	-	-	-	-	-	8 192 285	4 720 930	4 433 009

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2011⁹⁴

V daném roce bylo podpořeno celkem dvacet projektů, jejichž proplacená výše dotace v hodnotě přes 4,4 mil. Kč, odpovídá 87 Kč na jednoho obyvatele MAS NAD ORLICÍ. Veškeré projekty daného roku byly investičního charakteru. Sektory žadatelů byly v zastoupení osmi žadatelů ze sektoru neziskového, sedmi ze sektoru podnikatelského a pěti z veřejného sektoru. Přehled základních ukazatelů realizace místní rozvojové strategie uvádí následující tabulka (Tabulka 39).

Tabulka 39 Shrnutí projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2011

Ukazatel	Podpořené
Podpořené projekty (ks)	20
Náklady na podpořené projekty (Kč)	8 192 285
Schválená dotace (Kč)	4 720 930
Proplacená výše dotace (Kč)	4 433 009
Výše dotace na 1 ob. MAS (Kč)	87
Typ projektu (ks):	
- investiční	20
- neinvestiční	0
Sektor žadatelů (ks):	
- veřejný	5
- podnikatelský	7
- neziskový	8

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2011⁹⁵

V první polovině roku byly podány dva nové projekty z oblasti realizace projektů spolupráce. Oba byly vybrány k podpoře a v závěru roku došlo k přípravám na jejich realizaci. Celkové náklady na dané projekty činily 5,5 mil. Kč a výše dotace v MAS NAD ORLICÍ dosahovala 1,3 mil. Kč, což pokrylo celkové náklady na její realizaci. Podrobnější informace o těchto projektech uvádí následující tabulka (Tabulka 40).

⁹⁴ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2011. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www: <http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

⁹⁵ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2011. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www: <http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 40 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace projektů spolupráce v r. 2011

Název projektu	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady v MAS N.ORL.(Kč)	Dotace v MAS N.ORL.(Kč)	Partnerství	Doba realizace
Orlické hory pro všechny	2 229 112	647 702	647 702	MAS ORLICKO, MAS POHODA venkov a	2011-2012
Venkovská tržnice III	3 271 200	688 310	688 310	Region Pošembeří, MAS svatého Jana z Nepomuk, OS MAS Krajina srdce, Podchlumí, MAS Lužnice, MAS VLTAVA	2011-2012
Celkem	5 500 312	1 336 012	1 336 012	8	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2011⁹⁶

5.3.6 Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2012

V roce 2012 byl rozvoj daného území MAS NAD ORLICÍ prováděn na základě realizace místní rozvojové strategie a projektů spolupráce. Z jiných programů podpory MAS nečerpala.

Projekty v ose IV LEADER

V uvedeném roce byly vyhlášeny v pořadí již pátá a šestá výzva pro předkládání žádostí o dotace pro subjekty působící na území MAS NAD ORLICÍ. Celkem bylo v obou výzvách přijato čtyřicet projektů, z nichž bylo dvacet pět vybráno k podpoře. Celková hodnota nákladů vynaložených na realizaci přijatých projektů činila cca 10,6 mil. Kč, výše schválené dotace byla v hodnotě 6,2 mil. Kč a proplacená dotace dosahovala 6,1 mil. Kč. Podrobné informace o realizovaných projektech jsou uvedeny v Tabulce č. 41.

Tabulka 41 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2012

Výzva	Žadatel	Sektor žadatele	Název	Typ projektu	Fiche	Místo	Celkové náklady (Kč)	Schválená dotace (Kč)	Proplacená dotace (Kč)
5. výzva	RAMPA Sport, s.r.o.	podnikatelský	Doplnění lodí a vodáckého materiálu do Půjčovny lodí RAMPA Sport Týniště nad Orlicí	investiční	C.1	Týniště nad Orlicí	553 200	276 600	276 600
	Zdeněk Šimek	podnikatelský	Modernizace hospodářského stavění pro agroturistiku	investiční	C.1	Sudslava	293 000	87 000	86 624
	Jaroslav Čermák	podnikatelský	Strojní vybavení dílny	investiční	C.2.	Lhota u Poštejny	168 000	84 000	66 722
	Pavel Zářecký	podnikatelský	Uprava bývalého zemědělského skladu na sklad a dílnu elektro	investiční	C.2	Lhota u Poštejny	588 000	294 000	294 000
	ZOPOS Přestavky a.s.	podnikatelský	Modernizace farmy na Vrbici	investiční	C.3	Vrbice	749 350	249 900	249 900
	Jiří Šalda	podnikatelský	Rekonstrukce stáji	investiční	C.3	Polom	597 880	199 960	196 329

⁹⁶ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2011. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

6. výzva	Obec Borohrádek	v veřejný	Oprava ohradní zdi areálu kostela Nejsvětější Trojice v Šachově u Borohrádku	investiční	E.1	Šachov	412 470	206 235	206 234
	Ing. Jana Galbičková	podnikatelský	Kuchařka Podorlicka	neinvestiční	E.1	území MAS	197 000	177 300	177 300
	Sbor dobrovolných hasičů Sudslava	neziskový	Restaurování historické hasičské jednoproudové stříkačky horského typu od firmy Smekal	investiční	E.1	Sudslava	165 000	148 500	148 500
	Obec Lhoty u Poštejny	v veřejný	Restaurování soch	investiční	E.1	Lhoty u Poštejny	336 000	252 000	241 515
	Obec Orlické Podhůří	v veřejný	Úprava veřejného prostoru před MŠ ve Rvištích	investiční	A.1	Rviště	529 180	265 890	257 871
	Městyš Častolovice	v veřejný	Pořízení techniky na úpravu a údržbu veřejných ploch	investiční	A.1	Častolovice	420 000	210 000	197 400
	Obec Polom	v veřejný	Veřejná zeleň	investiční	A.1	Polom	238 589	178 941	178 941
	Občanské sdružení obce Veliny	neziskový	Úprava centrální části obce Veliny	investiční	A.1	Veliny	455 500	380 919	376 407
	Kostelecký okrašlovací spolek	neziskový	Kostelecká zelená křižovatka	investiční	A.1	Kostelec nad Orlicí	102 500	92 250	52 320
	Obec Velká Skrovnice	v veřejný	Víceúčelové sportovní - společenské centrum	investiční	B.1	Velká Skrovnice	498 819	249 409	247 409
	Obec Koldín	v veřejný	Obnova zázemí pro činnost zájmových spolků	investiční	B.1	Koldín	348 140	203 081	203 081
	Rodičové centrum Domeček, o.s.	neziskový	Vybavení interiéru a rekultivace zahrady - nová tvář a nové služby Rodičovského Centra Domeček, o.s.	investiční	B.1	Třebechovice pod Orebem	99 000	89 100	89 100
	SDH Krchleby 2020	neziskový	Volnočasové aktivity v obci Krchleby	neinvestiční	B.1	Krchleby	249 900	224 910	224 901
	Obec Orlické Podhůří	v veřejný	Lesní tělocvična a Pláž Rviště	investiční	B.1	Rviště	606 165	304 882	303 931
	Obec Výrava	v veřejný	Oprava objektu obecního úřadu a přístavba hasičské zbrojnice	investiční	B.1	Výrava	1 045 279	496 507	496 505
	"PRO Štěnkov"	neziskový	Zázeší pro spolkovo-sportovní činnost ve Štěnkově.	investiční	B.1	Štěnkov	371 000	333 900	333 900
	Sbor dobrovolných hasičů Lhoty u Poštejny	neziskový	Modernizace hasičské zbrojnice SDH Lhoty u Poštejny	investiční	B.1	Lhoty u Poštejny	316 700	224 711	224 711
	Rímskokatolická farnost - děkanství Choceň	neziskový	Obnova farní zahrady - víceúčelový amfiteatr	investiční	B.1	Choceň	580 726	458 773	458 773
	Odbor KTČ Horal	neziskový	Tematická naučná stezka Po stopách živé vody	investiční	D.1	Orlické Podhůří	666 600	580 500	571 860
	Celkem	-	-	-	-	-	-	10 587 998	6 269 268

Zdroj: vlastní zpracování dle NAD ORLICI, o.p.s.

Uvedená hodnota dotace, která činí cca 6,1 mil. Kč, dosahuje v přepočtu na jednoho obyvatele MAS NAD ORLICÍ částky 120,8 Kč. Z hlediska typu projektu bylo dvacet tři projektů typu investičního a dva typu neinvestičního. V sektorech žadatelů byl nejvýraznější sektor neziskový s jedenácti podpořenými projekty, dále sektor veřejný s devíti projekty a následoval sektor podnikatelský se sedmi projekty. Shrnutí základních informací o daných projektech uvádí Tabulka 42.

Tabulka 42 Shrnutí projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2012

Ukazatel	Podpořené
Podpořené projekty (ks)	25
Náklady na podpořené projekty (Kč)	10 587 998
Schválená výše dotace (Kč)	6 269 268
Proplacená výše dotace (Kč)	6 160 834
Výše dotace na 1 ob. MAS	120,8
Typ projektu (ks):	
- investiční	23
- neinvestiční	2
Sektor žadatelů (ks):	
- veřejný	9
- podnikatelský	7
- neziskový	11

Zdroj: vlastní zpracování dle NAD ORLICÍ, o.p.s.

Dále v daném roce MAS NAD ORLICÍ realizovala projekt spolupráce, jehož celková výše nákladů činila 3,7 mil. Kč. Náklady MAS NAD ORLICÍ byly v hodnotě 643 tis. Kč a byly v celé výši pokryty dotací. Bližší charakteristiku projektu poskytuje následující tabulka (Tabulka 43).

Tabulka 43 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace projektů spolupráce v r. 2012

Název projektu	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady v MAS N.ORL.(Kč)	Dotace v MAS N.ORL.(Kč)	Partnerství	Doba realizace
Venkovské tradice v krajině II	3 752 201	643 179	643 179	MAS Strážnicko, MAS Sdružení Růže, MAS Krajina Srdce, MAS Pomalší, o.p.s.	2012
Celkem	3 752 201	643 179	643 179	4	-

Zdroj: vlastní zpracování dle NAD ORLICÍ, o.p.s.

5.3.7 Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2013

Předposlední rok, ve kterém byly realizovány projekty spadající do programového období 2007-2013, zahrnoval projekty realizované v souladu s realizací místní rozvojové strategie a dále byl využit Operační program technická pomoc, a to pro pořízení Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) pro další programové období.

Projekty v ose IV LEADER

V roce 2013 byly vyhlášeny sedmá a osmá výzva pro předkládání žádostí o dotace, jež byly určeny pro subjekty působící na území MAS NAD ORLICÍ. Celkem bylo přijato padesát dva žádostí o dotaci, z nichž byla k podpoře vybrána necelá polovina. Celkové náklady na realizaci

projektů činily 12,9 mil. Kč, schválená dotace 7,2 mil. Kč a vyplacená dotace 6,9 mil. Kč. Podrobněji o projektech vykonaných v roce 2013 pojednává následující tabulka (Tabulka 44).

Tabulka 44 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2013

Výzva	Žadatel	Sektor žadatele	Název	Typ projektu	Fiche	Místo	Celkové náklady (Kč)	Schválená dotace (Kč)	Proplac. dotace (Kč)
7. a 8. výzva	Dobrovolný svazek obcí mikroregionu Brodec	veřejný	Bezpečný a čistý mikroregion – nákup radarů a posezení	investiční	A.1	DSO Brodec	525 620	390 000	388 390
	Město Kostelec nad Orlicí	veřejný	Revitalizace veřejných ploch Kostelecká Lhota	investiční	A.1	Kostelecká Lhota	1 946 060	600 000	600 000
	Materská škola Chleny	neziskový	Přírodní zahrada MŠ Chleny	investiční	B.1	Chleny	135 000	108 000	108 000
	Obec Oucmanice	veřejný	Oprava víceletové budovy Hasičské zbrojnice	investiční	B.1	Oucmanice	956 131	373 200	372 852
	ULITA Černilov	neziskový	Volnočasové aktivity dětí a mládeže v Černilově - prolézačky	investiční	B.1	Černilov	303 470	242 776	242 776
	ZO ČSCH Slatina	neziskový	Revitalizace hřiště ve Slatině	investiční	B.1	Slatina	490 000	343 000	252 379
	Třebechovické muzeum betlémů	neziskový	Rekonstrukce divadelní scény Kulturního domu Třebechovice pod Orebem	investiční	B.1	Třebechovice pod Orebem	572 500	475 000	427 500
	MC Ratolest	neziskový	Zateplení MC Ratolest	investiční	B.1	Týniště nad Orlicí	140 876	126 788	126 781
	ZŠ a MŠ Orlické Podhůří	neziskový	Sport - kultura - příroda	investiční	B.1	Orlické Podhůří	340 000	306 000	306 000
	ZŠ a MŠ, Lípa nad Orlicí	neziskový	S učeními s hrami na dvůr pod lípami	investiční	B.1	Lípa nad Orlicí	249 000	224 100	224 100
	Občanské sdružení obce Veliny	neziskový	Vybudování zastřešení společenského zázemí v obci Veliny - centrální část	investiční	B.1	Veliny	277 000	193 900	193 900
	Ing. Pavel Bílek	podnikatelský	Wellness zázemí Penzionu Pod Rozhlednou	investiční	C.1	Vrbice	990 000	495 000	490 000
	Ing. Radek Sus	podnikatelský	Venkovní pobytový prostor pro hosty v č. doplnění vnitřního vybavení penzionu	investiční	C.1	Šachov	1 107 513	408 804	408 773
	Renáta Kamenková	podnikatelský	Vybavení prodejny ve Rvištích	investiční	C.2	Rviště	205 700	102 000	58 005
	Milan Šponar	podnikatelský	Stavební úpravy č.p. 13 Orlické Podhůří - Řičky	investiční	C.2	Řičky	580 938	240 057	234 310
	Ing. Marie Axlerová	podnikatelský	Realizace prodeje ze dvora, technické vybavení hospodářství	investiční	C.3	Hemže	499 010	249 505	248 020
	ZOPOS Přestavky a.s.	podnikatelský	Využití odpadního tepla na dosoušení komodit	investiční	C.3	Svidnice	749 880	249 960	249 960
	Jaromír Dořel	podnikatelský	Pořízení technologie na zpracování biomasy	investiční	C.3	Jeníkovice	353 000	176 500	176 500
	Obec Libňovice	veřejný	Stežka k rozhledně v Libňovicích	investiční	D.1	Libňovice	335 409	249 477	226 601

Obec Ledce	v veřejný	Centra setkávání a odpočinku pro turisty a místní občany v Ledcích	investiční	D.1	Ledce	328 371	244 242	209 345
ZO ČSOP ORLICE	neziskový	Les Kapounství pro odpočinek a poučení	investiční	D.2	Krňovice	495 000	445 500	442 881
Spolek přátel Častolovic o.s.	neziskový	Multimediální kiosek pro Muzeum Častolovicka	investiční	E.1	Častolovice	110 000	99 000	99 000
Ing. Jana Galbičková	podnikatelský	Kniha Lidové zvyky a tradice v Podorlicku	investiční	E.1	území MAS	154 300	123 440	123 440
Obec Polom	v veřejný	Oprava kapličky a oživení zvonu	investiční	E.1	Polom	560 044	370 276	370 276
Obec Orlické Podhůří	v veřejný	Obnova a mapování památek v Orlickém Podhůří	investiční	E.1	Orlické Podhůří	550 760	404 000	399 420
Celkem	-	-	-	-	-	12 955 582	7 240 525	6 979 209

Zdroj: vlastní zpracování dle NAD ORLICÍ, o.p.s.

Vyplacená částka dotace v hodnotě necelých 7 mil. Kč, činí v přepočtu na jednoho obyvatele MAS NAD ORLICÍ 136,8 Kč. Veškeré uvedené projekty spadaly svým charakterem do oblasti projektů investičních. Sektory žadatelů, jejichž projekt byl v daném roce podpořen, byly poměrně vyrovnané. Nejvíce žadatelů spadalo do oblasti neziskové, a to deset, dále bylo osm žadatelů ze sektoru podnikatelského a sedm z veřejného. Shrnutí základních informací o projektech daného roku jsou uvedeny v následující tabulce (Tabulka 45).

Tabulka 45 Shrnutí projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2013

Ukazatel	Podpořené
Podpořené projekty (ks)	25
Náklady na podpořené projekty (Kč)	12 955 582
Schválená výše dotace (Kč)	7 240 525
Proplacená výše dotace (Kč)	6 979 209
Výše dotace na 1 ob. MAS	136,8
Typ projektu (ks):	
- investiční	25
- neinvestiční	0
Sektor žadatelů (ks):	
- veřejný	7
- podnikatelský	8
- neziskový	10

Zdroj: vlastní zpracování dle NAD ORLICÍ, o.p.s.

Další projekty

Jako další byl v roce 2013 využit Operační program technická pomoc, a to v souvislosti s potřebou vytvořit „Strategii komunitně vedeného místního rozvoje“ pro nadcházející programové období.

Tabulka 46 Další projekty MAS NAD ORLICÍ v r. 2013

Program	Popis projektu/aktivity	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady projektu v MAS N.ORL. (Kč)	Dotace pro MAS N. ORL. (Kč)	Partnerství	Doba realizace
OP TP	Pořízení Strategie CLLD	750 000	750 000	750 000	-	2013-2014
Celkem	-	750 000	750 000	750 000	0	-

Zdroj: vlastní zpracování dle NAD ORLICÍ, o.p.s.

5.3.8 Projekty MAS NAD ORLICÍ v roce 2014

Během uvedeného roku došlo v MAS NAD ORLICÍ k vyhlášení poslední výzvy pro předkládání projektů subjekty působícími na území MAS NAD ORLICÍ, která se týkala programového období 2007-2013. Aktuálním tématem byla také příprava na následující programové období, a to zejména pořízení nové rozvojové strategie.

Projekty v ose IV LEADER

V tomto roce byla vyhlášena devátá výzva k předkládání žádostí o dotaci, které byla v rámci tohoto programu poslední. Výzva byla zacílena na Fichi „E.1- Oživení památek a tradic regionu“, která byla doposud nejméně čerpaná. Byly podány čtyři žádosti, z nichž byly tři vybrány k realizaci. Částka na jejich realizaci byla ve výši 311 tis. Kč a schválená i proplacená dotace 222 tis. Kč. Výčet podpořených projektů ve zmíněné výzvě je uveden v následující tabulce (Tabulka 47).

Tabulka 47 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2014

Výzva	Žadatel	Sektor žadatele	Název	Typ projektu	Fiche	Místo	Celkové náklady (Kč)	Schválená dotace (Kč)	Proplacená dotace (Kč)
9. výzva	Obec Jílovice	veřejný	Revitalizace parčku	investiční	E.1	Jílovice	160 741	96 444	96 444
	INEX - SDA Kostecké Horky	neziskový	Expozice tradičního včelaření na Modrém domě	investiční	E.1	Kostecké Horky	86 000	77 400	77 400
	Obec Jenkovice	veřejný	Rekonstrukce historické jenkovické sřikačky	investiční	E.1	Jenkovice	65 000	48 750	48 750
	Celkem	-	-	-	-	-	311 741	222 594	222 594

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2014⁹⁷

Proplacená výše dotace v hodnotě 222 594 Kč činila v přepočtu na jednoho obyvatele MAS NAD ORLICÍ částku 4,36 Kč. Projekty byly svým charakterem investičního typu a sektory žadatelů byly zastoupeny v podobě jednoho žadatele ze sektoru neziskového a dvou ze sektoru veřejného – podnikatelský sektor neměl v daném roce žádného žadatele. Souhrn základních ukazatelů projektů realizovaných v roce 2013 v rámci realizace místní rozvojové strategie uvádí následující tabulka (Tabulka 48).

⁹⁷ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2014. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www: <http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 48 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: Realizace místní rozvojové strategie v r. 2014

Ukazatel	Podpořené
Podpořené projekty (ks)	3
Náklady na podpořené projekty (Kč)	311 741
Schválená výše dotace (Kč)	222 594
Proplacená výše dotace (Kč)	222 594
Výše dotace na 1 ob. MAS	4,36
Typ projektu (ks):	
- investiční	3
- neinvestiční	0
Sektor žadatelů (ks):	
- veřejný	2
- podnikatelský	0
- neziskový	1

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2014⁹⁸

V průběhu tohoto roku byla zahájena realizace společného evaluačního projektu čtrnácti MAS působících v Královéhradeckém kraji, jehož cílem bylo zhodnocení realizace metody LEADER v uplynulém období 2007-2013 a projekt spolupráce s dalšími třemi MAS. Souhrn realizovaných projektů spolupráce je uveden v Tabulce 49.

Tabulka 49 Projekty MAS NAD ORLICÍ: Realizace projektů spolupráce v r. 2014

Název projektu	Celkové náklady projektu (Kč)	Náklady v MAS N.ORL.(Kč)	Dotace pro MAS N.ORL. (Kč)	Partnerství	Doba realizace
Venkovské tradice v krajině II	3 458 851	736 300	662 670	MAS Strážnicko, MAS Podchlumí a MAS České Středohoří	2014
Uplatňování principu LEADER v Královéhradeckém kraji	6 509 585	77 400	77 400	13 MAS v Královéhradeckém kraji	2014-2015
Celkem	9 968 436	816 700	740 070	16	-

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy NAD ORLICÍ 2014⁹⁹

5.3.9 Souhrn projektů realizovaných MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2013

Následující oddíl byl vytvořen za účelem poskytnutí uceleného přehledu výše uvedených projektů realizovaných MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2013. Byly vytvořeny tři souhrny, které odpovídají rozdělení projektů v oddílech předchozích. Jedná se o souhrn projektů v ose LEADER (tj. realizace místní rozvojové strategie a projekty spolupráce) a souhrn dalších projektů.

⁹⁸ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2014. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

⁹⁹ Výroční zpráva NAD ORLICÍ, o.p.s. 2014. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z [www.<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>](http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html).

Tabulka 50 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: LEADER ČR 2007 a opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie osy LEADER v letech 2007-2014

Ukazatel	Rok								Celkem
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Realizované projekty (ks)	7	-	10	10	20	25	25	3	100
Náklady na realizované projekty (Kč)	3 936 852	-	3 521 855	7 238 663	8 192 285	10 587 998	12 955 582	311 741	46 744 976
Schválená výše dotace (Kč)	2 480 000	-	2 650 010	4 046 445	4 720 930	6 269 268	7 240 525	222 594	27 629 772
Proplacená výše dotace (Kč)	2 480 000	-	2 645 426	4 032 011	4 433 009	6 160 834	6 979 209	222 594	26 953 083
Výše dotace na 1 ob. MAS	49,00	-	51,87	79,00	87,00	120,80	136,80	4,36	75,55*
Typ projektu (ks):									
- investiční	7	-	10	9	20	23	25	3	97
- neinvestiční	0	-	0	1	0	2	0	0	3
Sektor žadatelů (ks projektů):									
- veřejný	3	-	4	3	5	9	7	2	33
- podnikatelský	3	-	1	3	7	7	8	0	29
- neziskový	1	-	5	4	8	9	10	1	38

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv NAD ORLICÍ pro roky 2007-2014

* průměrná hodnota

Bylo zjištěno, že ve sledovaných letech bylo k financování projektů, které byly spojeny s předkládáním projektů od subjektů působících na území dané MAS (na základě výzev vyhlášených danou MAS), využity *programy LEADER ČR 2004-2007 (pouze rok 2007)* a opatření *IV.1.2 „Realizace místní rozvojové strategie“* osy IV LEADER Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013. **V daných letech bylo realizováno celkem sto projektů, jejichž celkové náklady na realizaci činily 46,7 mil. Kč. Schválená výše dotace na tyto projekty činila 27,6 mil. Kč a fyzicky bylo proplaceno 26,9 mil. Kč, což představuje cca 58 % celkové částky nákladů na realizaci projektů.** Výše dotace na jednoho obyvatele MAS NAD ORLICÍ činila v průměru 75,55 Kč.

Z hlediska typu projektu byly z celkových sto projektů **pouze tři projekty neinvestičního charakteru**, tedy takové, které by souvisely s realizací aktivit a pořízení dlouhodobého majetku by bylo pojmáno pouze jako podpora těchto aktivit. Celková částka nákladů na tyto projekty činila 502,4 tis. Kč a přidělená dotace 450,8 tis. Kč.

V oblasti členění žadatelů dle sektoru kam spadají, bylo zjištěno, že **nejvíce činní aktéři byly ze sektoru neziskového (celkem čtyřicet), dále ze sektoru veřejného (celkem třicet tři) a nejméně činný byl sektor podnikatelský (celkem dvacet devět).**

Projekty, které svým charakterem spadaly do *opatření IV.2.1 „Realizace projektů spolupráce“* osy LEADER Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 shrnuje následující tabulka (Tabulka

51). Bylo zjištěno, že celkem bylo realizováno deset projektů spolupráce, jejichž celkové náklady činily cca 30,9 mil. Kč. Jelikož se jednalo o projekty spolupráce, byly tyto celkové náklady na realizaci projektů rozděleny mezi všechny partnery, kteří se podíleli na realizaci jednotlivých projektů. Celková výše nákladů na projekty spolupráce pro MAS NAD ORLICÍ činila cca 9,2 mil. Kč a v celé výši byla pokryta dotací. Z hlediska počtu partnerů na těchto projektech MAS NAD ORLICÍ spolupracovala celkem s třiceti devíti subjekty.

Tabulka 51 Souhrn projektů MAS NAD ORLICÍ: opatření IV.2.1: Realizace projektů spolupráce osy LEADER v letech 2007-2014

Ukazatel	Rok								Celkem
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Počet projektů (ks)	-	2	3	-	2	1	-	2	10
Celkové náklady projektů (Kč)	-	6 005 588	8 835 251	-	5 500 312	3 752 201	-	6 798 917	30 892 269
Náklady v MAS N.ORL.(Kč)	-	1 914 869	5 117 285	-	1 336 012	643 179	-	173 844	9 185 189
Dotace pro MAS N.ORL. (Kč)	-	1 914 869	5 117 285	-	1 336 012	643 179	-	173 844	9 185 189
Počet partnerů (ks)	-	6	5	-	8	4	-	16	39

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv NAD ORLICÍ pro roky 2007-2014

Projekty, které byly ve sledovaných letech uskutečňovány s využitím jiných programů podpory, byly označeny jako „další projekty“. V rámci nich docházelo k podávání žádostí o dotaci pod jménem „MAS NAD ORLICÍ“ a rovněž zde mohla probíhat spolupráce mezi různými subjekty. Bylo zjištěno, že celkem bylo v této pracovní kategorii realizováno sedm projektů. Využity byly Program rozvoje venkova ČR 2007-2013, a to v roce 2007, dále Program obnovy venkova v letech 2007-2010, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost v roce 2009 a Operační program Technická pomoc v roce 2013. Souhrn základních údajů o čerpání těchto dalších programů je uveden v Tabulce 52.

Tabulka 52 Souhrn Dalšíh projektů MAS NAD ORLICÍ v letech 2007-2014

Pro-gram	Ukazatel	Rok								Celkem
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
PRV	Celkové náklady projektu (Kč)	998 200	-	-	-	-	-	-	-	995 200
	Náklady projektu v MAS N. ORL. (Kč)	995 200	-	-	-	-	-	-	-	995 200
	Dotace pro MAS N. ORL. (Kč)	995 200	-	-	-	-	-	-	-	995 200
	Partnerství	2	-	-	-	-	-	-	-	2
POV	Celkové náklady projektu (Kč)	290 000	120 000	421 000	284 946	-	-	-	-	1 115 946
	Náklady projektu v MAS N. ORL. (Kč)	200 000	120 000	421 000	284 946	-	-	-	-	1 025 946
	Dotace pro MAS N. ORL. (Kč)	200 000	120 000	380 000	265 000	-	-	-	-	965 000
	Partnerství	2	0	0	0	-	-	-	-	2
OP VK	Celkové náklady projektu (Kč)	-	-	18 491 737	-	-	-	-	-	18 491 737
	Náklady projektu v MAS N. ORL. (Kč)	-	-	4 491 882	-	-	-	-	-	4 491 882
	Dotace pro MAS N. ORL. (Kč)	-	-	4 491 882	-	-	-	-	-	4 491 882
	Partnerství (ks)	-	-	3	-	-	-	-	-	3
OP TP	Celkové náklady projektu (Kč)	-	-	-	-	-	-	750 000	-	750 000
	Náklady projektu v MAS N. ORL. (Kč)	-	-	-	-	-	-	750 000	-	750 000
	Dotace pro MAS N. ORL. (Kč)	-	-	-	-	-	-	750 000	-	750 000
	Partnerství	-	-	-	-	-	-	0	-	0

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv NAD ORLICÍ pro roky 2007-2014

V závěru této části je provedeno shrnutí veškerých poznatků zjištěných sekundární a komparativní analýzou dat o aktivitách MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013.

5.4 Souhrn poznatků sekundární a komparativní analýzy dat o aktivitách MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013

Uvedený oddíl navázal na zjištěné teoretické poznatky o dané problematice a jeho cílem bylo zjistit, jaký je význam místních akčních skupin na úrovni nadnárodní, národní a lokální, kterou představovala místní akční skupina NAD ORLICÍ.

V úvodu oddílu se práce zabývala místními akčními skupinami na nadnárodní úrovni, kterou představovala Evropská unie a jejích dvacet osm států. Bylo zjištěno, že v programovém období 2007-2013 existovalo v EU v průměru 2 363 místních akčních skupin, které pokrývaly celkem 77,7 % území EU, a žilo v nich 27,6 % obyvatel EU. Dle zjištěných údajů bylo z hlediska počtu nejvíce MAS v Polsku (336 MAS) a nejméně na Maltě (3 MAS). Na úrovni národní, tedy ČR v daném období působilo celkem 183 místních akčních skupin, které pokrývaly 91 % území, a žilo v nich 58 % obyvatelstva. Nejvíce MAS bylo soustředěno ve Středočeském kraji (28 MAS) a nejméně v kraji Karlovarském (5 MAS).

Obdobně jako jednotlivé kraje ČR byl z hlediska stavu počtu a vybraných údajů o místních akčních skupinách analyzován i kraj, ve kterém se nachází MAS NAD ORLICÍ. Bylo zjištěno, že oficiálně je daná MAS evidována v kraji Královéhradeckém, avšak ve skutečnosti její území leží na pomezí kraje Královéhradeckého a Pardubického. Bylo zjištěno, že v Královéhradeckém kraji začaly první MAS vznikat v roce 2003 a dnes zde působí celkem patnáct MAS a v Pardubickém kraji započal vznik MAS v roce 2005 a dnes jich tu působí třináct. Sledovaná MAS NAD ORLICÍ byla založena roce 2007 a patří tedy v krajích k již déle působícím MAS. Z hlediska své rozlohy (473 km²) patří MAS NAD ORLICÍ, v daných krajích, k průměrně velkým MAS. Počtem obyvatel (51 tis.) je MAS NAD ORLICÍ druhou největší MAS v krajích a na celkovém počtu obyv. uvedených krajů se podílí 9,3 %. Počtem obcí, které tvoří území MAS, zaujímá MAS NAD ORLICÍ mezi MAS sledovaných krajů, třetí největší hodnotu (58 obcí).

Na výše zmíněné analýzy navázal oddíl zabývající se místními akčními skupinami jako součástí Programu rozvoje venkova (PRV) ČR 2007-2013, ze kterého podpořené MAS¹⁰⁰ čerpaly finanční prostředky pro rozvoj svého území. Analýzou dat o projektech realizovaných z PRV ČR 2007-2013 bylo zjištěno, že jeho finanční alokace byla ve výši 3,6 mil. EUR, (cca 94 mld. Kč), která byla vyčerpána z 95 %, a to na základě cca 36 672¹⁰¹ proplacených projektů. Dále byla detailněji analyzována Osa IV tohoto PRV, s názvem LEADER, neboť její opatření úzce souvisela s rozvojem území podpořených MAS. Bylo zjištěno, že osa IV LEADER disponovala alokací 199 mil. EUR, ze kterých bylo vyčerpáno 88 %, které byly rozděleny mezi 11 633 proplacených projektů. MAS NAD ORLICÍ realizací rozvojových aktivit spojených s PRV ČR 2007-2013 vyčerpala 0,037 % z celkové vyčerpané částky alokace PRV ČR 2007-2013 a 0,682 % z celkové vyčerpané částky alokace Osy IV LEADER tohoto programu. Z hlediska počtu projektů realizovala MAS NAD ORLICÍ 0,280 %¹⁰² veškerých proplacených projektů v PRV ČR 2007-2013 a 0,885 % proplacených projektů Osy IV LEADER.

¹⁰⁰ tj. ty, které byly vybrány k podpoře na základě Strategického plánu LEADER týkajícího se rozvoje území dané MAS (v programovém období 2007-2013 bylo podpořeno celkem 112 MAS) – blíže viz. kap. 5.1.3)

¹⁰¹ nezahrnuje Osu II Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013

¹⁰² nezahrnuje Osu II Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013

Následně se oddíl zabýval lokální úrovní místních akčních skupin, tedy již konkrétně MAS NAD ORLICÍ. Bylo zjištěno, že MAS NAD ORLICÍ realizovala v programovém období 2007-2013 celkem sto sedmáct rozvojových projektů. Prvních sedm projektů s vyšší proplacené dotace 2,48 mil. Kč bylo realizováno prakticky ihned po založení MAS, a to s využitím programu LEADER ČR 2007. Dále, v letech 2009-2014 byly prostředky čerpány z opatření čtvrté osy „LEADER“ Programu venkova ČR 2007-2013. V rámci opatření IV.1.2 „Realizace místní rozvojové strategie“ bylo realizováno devadesát tři projektů s proplacenou dotací 24,5 mil. Kč a pod opatřením IV.1.2 „Realizace projektů spolupráce“ bylo uskutečněno deset projektů s proplacenou částkou dotace 9,1 mil. Kč. Zbýlých sedm projektů bylo financováno z různých dotačních programů, jednalo se o Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 (Osa III), Program obnovy venkova, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a Operační program Technická pomoc.

Projekty spadající pod LEADER ČR 2007 a opatření IV.1.2 osy LEADER byly analyzovány podrobněji, jelikož reflektují míru zapojení jednotlivých sektorů aktérů do aktivit konaných sledovanou MAS, a to v souladu se stanoveným cílem této diplomové práce. Bylo zjištěno, že 97 % těchto projektů bylo investičního charakteru, tedy že byly využity na pořízení hmotného majetku. Dále byly tyto projekty sledovány z hlediska sektoru žadatele – nejvíce realizovaných projektů bylo uskutečněno v sektoru neziskovém (38 ks), dále v sektoru veřejném (33 ks) a nejméně v podnikatelském (29 ks).

V souladu se zjištěnými výsledky skladby sektorů žadatelů, které označují podnikatelský sektor jako sektor s nejméně realizovanými projekty, byl následující oddíl zaměřen právě na tento sektor, a to s cílem zjistit důvod nejmenšího počtu realizovaných projektů.

6 Empirické šetření o vlivu MAS NAD ORLICÍ na rozvoj území v programovém období 2007-2013

Uvedený oddíl diplomové práce navazuje na předchozí část práce zabývající se sekundární a komparativní analýzou dat o aktivitách místní akční skupiny NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013. Empirické šetření o MAS NAD ORLICÍ představuje praktickou část práce, která je zaměřena na zjištění jejího vlivu na rozvoj regionu, ve kterém se nachází, a to se zaměřením na vykonané aktivity a spolupráci a participaci probíhající uvnitř a vně dané MAS. Sledované oblasti budou šetřeny na základě techniky polostandardizovaných rozhovorů.

6.1 Polostandardizované rozhovory

Polostandardizované rozhovory byly provedeny se sedmi dotazovanými. Jeden rozhovor byl proveden s odborným zástupcem MAS NAD ORLICÍ a dalších šest rozhovorů bylo uskutečněno se členy dané místní akční skupiny, kteří jsou zástupci podnikatelského sektoru. Důvodem byly skutečnosti zjištěné provedenou sekundární analýzou dat o aktivitách MAS NAD ORLICÍ v období 2007-2013, kde bylo zjištěno, že nejméně projektů bylo uskutečněno právě sektorem podnikatelským. Proto byly polostandardizované rozhovory uskutečněny právě s těmito členy, kteří se jeví jako nejobektivnější hodnotitelé.

Otázky, které byly pokládány respondentům, byly sestaveny tak, aby co nejlépe naplnily stanovený cíl této části práce. Otázky se zabývaly jednak aktivitami, které MAS NAD ORLICÍ realizovala v programovém období 2007-2013 a jejich vlivem na rozvoj území, a dále tématem spolupráce aktérů uvnitř sledované MAS i z pohledu pro MAS vnějších. Otázky byly typově přizpůsobeny dle charakteru dotazovaných aktérů, a proto vznikly dvě skupiny otázek, kdy jedny byly pokládány odbornému zástupci MAS NAD ORLICÍ a druhé členům v podnikatelském sektoru. Konkrétní otázky jsou vedeny v tabulce č. 53.

Tabulka 53 Otázky polostandardizovaných rozhovorů

Zaměření	Otázka	Dotazovaný
aktivity	Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?	odborný zástupce MAS
		členové – podnikatelský sektor
spolupráce aktérů	Jak hodnotíte zájem aktérů rozvoje spadajících do území MAS NAD ORLICÍ o zapojení do rozvojových aktivit?	odborný zástupce MAS
	Vytvorila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí pro zapojení v šech sektorech členů (tj. podnikatelského, neziskového či veřejného) do rozvojových aktivit?	
	Převážoval u některého ze sektorů aktérů zájem o zapojení do rozvojových aktivit?	
	Jak hodnotíte zájem aktérů rozvoje, nespádajících do území MAS NAD ORLICÍ, o partnerství na rozvojových aktivitách vykonávaných spolu s MAS NAD ORLICÍ?	členové - podnikatelský sektor
Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013? Vytvorila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?		

Zdroj: vlastní zpracování

Pro polostandardizované rozhovory bylo vybráno celkem sedm respondentů. Dotazovanými byly odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ a vybraní členové podnikatelského sektoru této MAS, jelikož tento sektor zrealizoval ve sledovaném období 2007-2013 nejméně rozvojových projektů. Přehled respondentů polostandardizovaných rozhovorů je uveden v následující tabulce (Tabulka č. 54).

Tabulka 54 Respondenti polostandardizovaných rozhovorů

Dotazovaná osoba	Vztah k MAS NAD ORLICÍ
odborný zástupce	odborný zástupce
D.1	člen - podnikatelský sektor
D.2	člen - podnikatelský sektor
D.3	člen - podnikatelský sektor
D.4	člen - podnikatelský sektor
D.5	člen - podnikatelský sektor
D.6	člen - podnikatelský sektor

Zdroj: vlastní zpracování

6.2 Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů dle oblasti sledování

Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů proběhlo v souladu s oblastmi sledování, kterými byly aktivity vykonané MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 a spolupráce aktérů v rámci dané MAS.

6.2.1 Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů odborného zástupce MAS NAD ORLICÍ

Aktivity v programovém období 2007-2013

Rozhovory uskutečněné s odborným zástupcem MAS NAD ORLICÍ se nejprve zaměřily na oblast aktivit vykonaných v programovém období 2007-2013 a jejich vliv na rozvoj území. Souhrn odpovědi v dané oblasti je uveden v následující tabulce (Tabulka č. 55).

Tabulka 55 Aktivity v programovém období 2007-2013 – odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ

Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?
Vzhledem finanční podpoře, která byla oproti očekávání nižší, se podařilo realizovat hodně zajímavých věcí. Kvůli tomu byly podporovány spíše menší projekty s větším rozsahem, které byly něčím inovativní, zajímavé, dlouhodobě udržitelné, vedou aktéry ke spolupráci a pro druhé budou inspirativní. Indikátory, které byly určeny, se podařilo naplnit. Menší finanční podpora napomohla k podpoře realizace kvalitnějších a stabilnějších projektů a docházelo i k uskutečňování různých forem spolupráce mezi sektory, která ve většině případů nadále přetrvává.

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazovaný odborný zástupce zhodnotil, že se podařilo realizovat hodně zajímavých věcí, navzdory tomu, že MAS očekávala větší finanční podporu. Menší rozpočet byl příčinou toho, že při výběru byl kladen větší důraz na charakter projektu: „Byly podporovány spíše menší projekty s větším rozsahem, které byly něčím inovativní, zajímavé, dlouhodobě udržitelné, vedly aktéry ke spolupráci a pro druhé byly inspirativní.“ Z hlediska vlivu podpořených

projektů na rozvoj území došlo k naplnění indikátorů, které si MAS NAD ORLICÍ stanovila, avšak k hodnocení vlivu na rozvoj území byl dotazovaný odborný zástupce spíše zdrženlivý: *„Že jsme však něco zásadně ovlivnili, to si netroufám tvrdit.“* Dodal však, že menší finanční podpora napomohla k podpoře realizace kvalitních a stabilních projektů a povedlo se realizovat i dlouhodobou spolupráci: *„Docházelo k uskutečňování různých forem spolupráce mezi sektory, která ve většině případů nadále přetrvává.“*

Spolupráce v programovém období 2007-2013

Dále byla předmětem dotazů spolupráce, která probíhala v programovém období 2007-2013. V otázce zájmu aktérů rozvoje spadajících do území MAS NAD ORLICÍ o zapojení do rozvojových aktivit v podobě projektů bylo zjištěno, že tento zájem byl ovlivněn především tím, že MAS si v daném území stále tzv. hledá svoji cestu, avšak obecně lze říci, že zájem stoupá: *„Na začátku období byl zájem menší, ke konci už byl větší převís podaných projektů.“* Dále se dotazovaný odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ vyjádřil k zájmu jednotlivých sektorů aktérů o zapojení do rozvojových aktivit, z čehož vyplynul největší zájem veřejného sektoru v podobě obcí, což zdůvodnil pravidelnými setkáními v souvislosti s územím: *„Obce jsou nejspolehlivějšími žadateli, jelikož jsme v neustálém kontaktu. Je zde největší povědomí a do rozvojových aktivit se rádi zapojují.“* Dále jako aktivní zhodnotil sektor neziskový, který obtížně nachází zdroje financí pro své fungování: *„V neziskovém sektoru byla poptávka poměrně velká, jelikož MAS byla poměrně dosažitelný zdroj financí, který jinak obecně tyto typy organizací obtížně hledají. Nabízeli jsme poměrně širokou oblast aktivit, které pro ně byly vhodné.“* dodal. V sektoru podnikatelském odborný zástupce dané MAS uvedl, že je zde obecně informovanost o místních akčních skupinách slabší a panuje zde nejistota: *„Spousta podnikatelů má z dotací strach a jsou v této oblasti nejistí.“* Protikladně však zhodnotil podnikatele působící v zemědělství, kteří jsou v dotacích zkušenější: *„Větší povědomí je u zemědělských podnikatelů, kteří jsou na dotace zvyklí a jsou v nich zkušení.“* a doplnil, že aktivní jsou v tomto sektoru především členové dané MAS.

Poté se odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ vyjadřoval k otázce, zda MAS vytvořila ve sledovaném období dostatek příležitostí k zapojení všech sektorů členů do rozvojových aktivit, k čemuž uvedl, že se o to určitě snažili a žádný sektor nepovažuje za

zvýhodňovaný, jelikož byl důraz kladen především na projekty: „Zvýhodňováni byli, bez ohledu na sektor, ti žadatelé, kteří přinášeli nové věci a měli inovativní projekty.“

Dále bylo cílem zjistit, zda u některého ze sektorů aktérů převažoval zájem o zapojení do rozvojových aktivit, což korespondovalo s odpovědí v oblasti zájmu aktérů uvedené výše: „Jako neaktivnější hodnotím neziskový sektor. Z toho důvodu, že zdroj financí hledají nejhůře ze všech sektorů a přichází od nich nejvíce nápadů na rozvoj. Spolu s obcemi jsou neaktivnějšími členy v rámci členské základny.“ uvedl odborný zástupce MAS.

Poslední otázka se týkala hodnocení zájmu aktérů rozvoje nespádajících do území MAS NAD ORLICÍ o partnerství na rozvojových aktivitách s touto MAS ve sledovaném období. Dotazovaný odborný zástupce zhodnotil tuto oblast zájmu kladně a uvedl, že v rámci ČR byla MAS v oblasti spolupráce jedna z neaktivnějších: „Z hlediska počtu projektů spolupráce jsme byly v rámci ČR jedny z neaktivnějších. Část projektů vycházela z místa působení a snažili jsme se navázat spolupráci se sousedními MAS v regionu. Ostatní spolupráce vznikala spíše na základě osobních známostí osob působících v daných MAS.“

Souhrn odpovědí odborného zástupce MAS NAD ORLICÍ týkajících se oblasti spolupráce v této MAS v programovém období 2007-2013 uvádí následující Tabulka č. 56.

Tabulka 56 Spolupráce v programovém období 2007-2013 – odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ

Jak hodnotíte zájem aktérů rozvoje spadajících do území MAS NAD ORLICÍ o zapojení do rozvojových aktivit (projektů)?
Zájem byl ovlivněn tím, že MAS si v tomto území stále „hledá svoji cestu“ a není to tak, že by v každé výzvě byla „žádost z každé vesnice“. Podstatnou roli hráli starostové obcí, kteří na nás žadatelé odkazovali. Na začátku období byl zájem menší, ke konci už byl větší převís podaných projektů. V <i>neziskovém sektoru</i> byla poptávka poměrně velká, jelikož MAS byla poměrně dosažitelný zdroj financí, který jinak obecně tyto typy organizací obtížně hledají. Nabízeli jsme také poměrně širokou oblast aktivit, které pro ně byly vhodné. V <i>podnikatelském sektoru</i> je obecně slabší informovanost o MAS. Spousta podnikatelů má z dotací strach a jsou v této oblasti nejistí. Větší povědomí je u zemědělských podnikatelů, kteří jsou na dotace zvyklí a jsou v nich zkušení. Aktivní jsou v tomto sektoru hlavně naši členové. <i>Obce</i> jsou nejspolehlivějšími žadateli, jelikož jsme v neustálém kontaktu v souvislosti s územím MAS. Zde je povědomí největší a do rozvojových aktivit se rádi zapojují. Je to pro nás dobrý partner.
Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí pro zapojení všech sektorů členů (tj. podnikatelského, neziskového či veřejného) do rozvojových aktivit?
Snažili jsme se. Žádný sektor nebyl zvýhodňován. Zvýhodňováni byli, bez ohledu na sektor, ti žadatelé, kteří přinášeli nové věci a měli inovativní projekty.
Převažoval u některého ze sektorů aktérů zájem o zapojení do rozvojových aktivit?
Jako neaktivnější hodnotím neziskový sektor. Z toho důvodu, že zdroj financí hledají nejhůře ze všech sektorů a přichází od nich nejvíce nápadů na rozvoj. Spolu s obcemi jsou neaktivnějšími členy v rámci členské základny.
Jak hodnotíte zájem aktérů rozvoje, nespádajících do území MAS NAD ORLICÍ, o partnerství na rozvojových aktivitách vykonávaných spolu s MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013?
Z hlediska počtu projektů spolupráce jsme byly v rámci ČR jedny z neaktivnějších. Část projektů vycházela z místa působení a snažili jsme se navázat spolupráci se sousedními MAS v regionu. Ostatní spolupráce vznikala spíše na základě osobních známostí osob působících v daných MAS.

Dále se práce zabývá vyhodnocením polostandardizovaných rozhovorů uskutečněnými se členy MAS NAD ORLICÍ působícími v podnikatelském sektoru, který realizoval ve sledovaném období nejméně projektů rozvoje.

6.2.2 Vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů se členy podnikatelského sektoru MAS NAD ORLICÍ

Aktivity v programovém období 2007-2013

Stejně jako odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ, byly i vybraní členové MAS NAD ORLICÍ spadající do podnikatelského sektoru nejprve tázáni na hodnocení programového období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území. Odpovědi tázaných podnikatelů se v dané otázce převážně shodovaly a hodnocení bylo kladné. Z odpovědí je zřejmé, že dosažený stav v této oblasti byl ovlivněn menším množstvím přidělených finančních prostředků, než bylo pro dané období očekáváno, a to kvůli výběru MAS NAD ORLICÍ mezi podpořené MAS až ve druhém kole. Avšak i přesto respondenti hodnotí oblast vykonaných aktivit pozitivně, dotazovaný D.1 uvedl: „Aktivity hodnotím dobře, vzhledem k přiděleným financím na začátku období. Zainvestovala se spousta věcí, které měly pozitivní vliv na rozvoj území. Udělaly se projekty ve všech možných oblastech.“ Dotazovaný D.6 zhodnotil fungování MAS NAD ORLICÍ jako velmi činné a přisoudil jej snaze pracovníků MAS: „MAS jako taková funguje perfektně - ředitel i ostatní, kdo tam pracují, jsou zapálení a snaží se, aby MAS byla činná.“ Souhrn odpovědí respondentů k oblasti aktivit a jejich vlivu na rozvoj území poskytuje následující tabulka (Tabulka č. 57).

Tabulka 57 Aktivity v programovém období 2007-2013 – členové MAS NAD ORLICÍ působící v podnikatelském sektoru

Dotazovaný	Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?
D.1	Dobře, vzhledem k přiděleným financím na začátku období. Očekávalo se více financí a více projektů. Ale zainvestovala se spousta věcí, které měly pozitivní vliv na rozvoj území. Udělaly se projekty ve všech možných oblastech.
D.2	Optimálně v rámci možností, které byly omezené přidělenými finančními prostředky. Finanční prostředky nestačily pokrýt zájem na tak velkém území. Vliv na rozvoj aktivity měly a hodnotím je příznivě, jelikož jsem žádal a čerpal.
D.3	Celkově velmi kladně. MAS se brala jako území, které se má rozvíjet na základě stanoveného principu a do území se zasahovalo citlivě a bral se ohled na to, co je potřeba zlepšit. Velký vliv měl určitě ředitel MAS, který byl do celé situace zapálený a vedl MAS správným směrem.
D.4	Pozitivně, i když oproti očekávání bylo málo peněz na financování a projekty se musely více vybírat, dokázalo se zrealizovat hodně projektů. K rozvoji území MAS realizovanými projekty pomohla.
D.5	I když bylo přiděleno méně peněz, než se čekalo, byly realizovány projekty, které jsou opravdu vidět. Vykonané aktivity hodnotím pozitivně a myslím, že peníze přišli na správná místa. Přidělené peníze se „nikam neztratily“, ale prokazatelně lze ukázat, na co se použily. Regionu to určitě pomohlo.
D.6	MAS fungovala v tomto období dobře a měla i dobrý vliv na rozvoj území. MAS jako taková funguje perfektně - ředitel i ostatní, kdo tam pracují, jsou zapálení a snaží se, aby MAS byla činná.

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázky se zaměřily na oblast spolupráce probíhající v programovém období 2007-2013 v MAS NAD ORLICÍ.

Spolupráce v programovém období 2007-2013

Uvedená oblast dotazování se nejprve zaměřila na hodnocení vlastního zájmu vybraných podnikatelů o zapojení do rozvojových aktivit MAS ve sledovaném období. Většina dotazovaných hodnotila své zapojení kladně, dotazovaný D.3 uvedl: *„Snažím se být činný a podílet se na fungování MAS. Byl jsem zakládajícím členem a snažím se vše dělat v souladu s principem LEADER.“* Avšak v odpovědích se vyskytlo i hodnocení záporné: *„Ze začátku jsem byl dost aktivní, ale potom jsem začal podnikat a mám už méně času. Odradilo mě také to, že se o své zájmy začali prosazovat podnikatelé, kteří chtěli peníze jen pro sebe. Jsem pro podporu projektů pro širokou veřejnost.“* uvedl dotazovaný D.6. Souhrn odpovědí je uveden v Tabulce č. 58.

Dále se respondenti vyjadřovali k otázce, zda MAS NAD ORLICÍ vytvořila ve sledovaném období dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových aktivit. Odpovědi byly ve všech případech kladné a nikdo z dotazovaných neměl pocit, že by podnikatelský, ani jiný sektor měl méně příležitostí k zapojení do rozvojových projektů. Dotazovaný D.2 zhodnotil účast podnikatelů jako velmi ovlivněnou jejich časem: *„Ano, příležitosti tam byly. Ale zpočátku počet žadatelů nebyl příliš velký. U podnikatelů je to hodně o jejich času, kterého moc nemají.“* a dotazovaný D.5 uvedl, že jejich zapojení bylo ovlivněno očekávanou výší dotace: *„U podnikatelů ze začátku trvalo, než se rozkoukali a dostali povědomí o tom, co MAS vlastně přináší a dělá. Také měli asi velké očekávání z hlediska vyplácení dotace – čekali, že dostanou více.“* Souhrn odpovědí všech respondentů uvádí Tabulka č. 58.

Tabulka 58 Spolupráce v programovém období 2007-2013 – členové MAS NAD ORLICÍ působící v podnikatelském sektoru

Dotazovaný	Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013?
D.1	Jako dost aktivní. Byl jsem u založení MAS i ve výběrech. Zapojení hodně ovlivňuje to, že člověk tomu věnuje spoustu času a je to zadarmo. Odradilo mě ale nejvíce nastavení systému toku peněz a neustálé změny v podmínkách jejich použití od nadřízených orgánů. Lidé v tom utopí spoustu svého času, jsou zapálení, ale pak je odradí takovéto chování nadřízených orgánů.
D.2	Bylo to hned od počátku v zniku MAS a za účelem získání informací o nové organizaci a čerpání finančních prostředků, což se povedlo, takže jsem spokojen.
D.3	Snažím se být činný a podílet se na fungování MAS. Byl jsem zakládajícím členem a snažím se vše dělat v souladu s principem LEADER.
D.4	Spíše jako slabší. Jakožto člen MAS jsem se zapojil do organizační činnosti, ale z hlediska projektu jsem o žádný nežádal, jelikož nebyl v hodný program pro můj dost technický obor zaměření.
D.5	Byl jsem členem výběrové komise a podařilo se mi realizovat jeden projekt. Pro fungování MAS jsme všichni jako členové dělali hodně.
D.6	Ze začátku jsem byl dost aktivní, ale potom jsem začal podnikat a mám už méně času. Odradilo mě také to, že se o své zájmy začali prosazovat podnikatelé, kteří chtěli peníze jen pro sebe. Když dotaci dostali, byli méně činní. Jsem pro podporu projektů pro širokou veřejnost.
Dotazovaný	Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?
D.1	Určitě ano. Naopak se mnozí dožadovali výhodnějších podmínek pro sebe, ale vše se dělalo dle předem nastavených kritérií MAS dělala, co mohla.
D.2	Ano, příležitosti tam byly. Ale zpočátku počet žadatelů nebyl příliš velký. U podnikatelů je to hodně o jejich času, kterého moc nemají.
D.3	Ano, myslím si, že MAS vytvořila dost příležitostí jak pro podnikatele, tak pro všechny jiné. Žádné zvýhodňování zde nebylo.
D.4	Ano, příležitostí by lo dost pro všechny sektory – žádný nebyl nijak upřednostňován. Podnikatelé však měli větší očekávání, než byla realita, a proto jich tolik nežádalo. Přidělovalo se méně peněz, než si mysleli.
D.5	U podnikatelů ze začátku trvalo, než se rozkoukali a dostali povědomí o tom, co MAS vlastně přináší a dělá. Také měli asi velké očekávání z hlediska vyplácení dotace – čekali, že dostanou více. Ale ze strany MAS vše fungovalo správně a nikdo nebyl nijak zvýhodňován.
D.6	Rozhodně ano. Žádný ze sektoru aktérů nebyl zvýhodňován a všichni měli stejné šance. Všichni, kdo se zapojili do činnosti MAS, včetně podnikatelů „táhli za jeden provaz“ a usilovali o společné zájmy, což mě samotného až překvapilo, jak byli všichni „zapálení“.

Zdroj: vlastní zpracování

Dále se práce zaměří na souhrnné vyhodnocení odpovědí provedených polostandardizovaných rozhovorů.

6.2.3 Souhrnné vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů

Následující oddíl poskytuje souhrn odpovědí na otázky uskutečněných polostandardizovaných rozhovorů. Tyto otázky byly rozděleny do dvou sledovaných oblastí v souladu se stanoveným cílem této práce, a to na aktivity a spolupráci. Souhrn odpovědí je uveden v následující tabulce (Tabulka č. 59).

Tabulka 59 Souhrn odpovědí na otázky polostandardizovaných rozhovorů

Oblast	Otázka	Odborný zástupce MAS	Členové podnikatelského sektoru MAS					
			D.1	D.2	D.3	D.4	D.5	D.6
aktivita	Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?	Oproti očekávání byla nižší finanční podpora. U projektů byl kvůli tomu kladen větší důraz na jejich kvalitu. Indikátory byly naplněny.	Dobře, vzhledem k přiděleným financím na začátku období. Očekávalo se více financí a více projektů. Ale zainvestoval a se spousta věcí, které měli pozitivní vliv na rozvoj území. Udělaly se projekty ve všech možných oblastech.	Optimálně v rámci možností, které byly omezené přidělenými finančními prostředky. Finanční prostředky nestačily pokrýt zájem na tak velkém území. Vliv na rozvoj aktivity měly a hodnotím je příznivě, jelikož jsem žádal a čerpal.	Celkově velmi kladně. MAS se brala jako území, které se má rozvíjet na základě stanoveného principu a do území se zasahovalo citlivě a bral se ohled na to, co je potřeba zlepšit. Velký vliv měl určitě ředitel MAS, který byl do celé situace zapálený a vedl MAS správným směrem.	Pozitivně, i když oproti očekávání bylo málo peněz na financování a projekty se musely více vyvíjet, dokázalo se zrealizovat hodně projektů. K rozvoji území MAS realizovanými projekty pomohla.	Í když bylo přiděleno méně peněz, než se čekalo, byly realizovány projekty, které jsou opravdu vidět. Vykonané aktivity hodnotím pozitivně a myslím, že peníze přišli na správná místa. Přidělené peníze se „nikam neztratily“, ale prokazatelně lze ukázat, na co se použily.	MAS fungovala v tomto období dobře a měla i dobrý vliv na rozvoj území. MAS jako taková funguje perfektně - ředitel i ostatní, kdo tam pracují, jsou zapálení a snaží se, aby MAS byla činná.
spolupráce	Jak hodnotíte zájem aktérů rozvoje spadajících do území MAS NAD ORLICÍ o zapojení do rozvojových aktivit (projektů)?	Na začátku období byl zájem menší, ke konci byl větší převládající podaných projektů. Neaktivnější byl sektor veřejný a neziskový, podnikatelský méně.	-	-	-	-	-	-
	Vytvářila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí pro zapojení v šech sektorů členů (tj. podnikatelského, neziskového či veřejného) do rozvojových aktivit?	Snažili se. Žádný sektor nebyl zvyhodňován. Vše záviselo na kvalitě konkrétního projektu.	-	-	-	-	-	-
	Převážoval u některého ze sektorů aktérů zájem o zapojení do rozvojových aktivit?	Neaktivnější byl sektor neziskový a dále veřejný.	-	-	-	-	-	-
	Jak hodnotíte zájem aktérů rozvoje, nespádajících do území MAS NAD ORLICÍ, o partnerství na rozvojových	MAS byla počtem těchto projektů jedna z neaktivnějších. Část projektů	-	-	-	-	-	-

	aktivitách v y konávaných spolu s MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013?	byla realizována s MAS v regionu, zbytek dle osobních známostí osob působících v MAS.						
	Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013?	-	Jako dost aktivní. Byl jsem u založení MAS i ve výborech. Zapojení hodně ovlivňuje to, že člověk tomu věnuje spoustu času a je to zadarmo. Odradilo mě ale nejvíce nastavení systému tku peněz a změny v podmínkách jejich použití od nadřazených orgánů. Lidé v tom utopí spoustu svého času, jsou zapálení, ale pak je odradí takovéto chování nadřazených orgánů.	Bylo to hned od počátku vzniku MAS a za účelem získání informací o nové organizaci a čerpání finančních prostředků, což se povedlo, takže jsem spokojen.	Snažím se být činný a podílet se na fungování MAS. Byl jsem zakládajícím členem a snažím se vše dělat v souladu s principem LEADER.	Spiše jako slabší. Jakožto člen MAS jsem se zapojil do organizační činnosti, ale z hlediska projektů jsem o žádný nežádal, jelikož nebyl v hodný program pro můj dost technický obor zaměření.	Byl jsem členem výborevé komise a podařilo se mi realizovat jeden projekt. Pro fungování MAS jsme všichni jako členové dělali hodně	Ze začátku jsem byl dost aktivní, ale potom jsem začal podnikat a mám už méně času. Odradilo mě také to, že se o své zájmy začali prosazovat podnikatelé, kteří chtěli peníze jen pro sebe. Když dotaci dostali, byli méně činní. Jsem pro podporu projektů pro širokou veřejnost.
	Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?	-	Určitě ano. Naopak se mnozí dožadovávají výhodnějších podmínek pro sebe, ale vše se dělalo dle předem nastavených kritérií. MAS dělala, co mohla.	Ano, příležitosti tam byly. Ale zpočátku počet žadatelů nebyl příliš velký. U podnikatelů je to hodně o jejich času, kterého moc nemají.	Ano, myslím si, že MAS v y tvořila dost příležitostí jak pro podnikatele, tak pro všechny jiné. Žádné z y hodňování zde nebylo.	Ano, příležitostí bylo dost pro všechny sektory – žádný nebyl nijak upřednostňován. Podnikatelé však měli větší očekávání, než byla realita a proto jich tolik nežádalo. Přídělovalo se méně peněz, než si mysleli.	Podnikatelů ze začátku trvalo, než se rozkoukali a dostali povědomí o tom, co MAS vlastně přináší a dělá. Také měli asi velké očekávání z hlediska vyplacení dotace – čekali, že dostanou více. Ale ze strany MAS vše fungovalo správně a nikdo nebyl nijak z y hodňován	Rozhodně ano. Žádný ze sektoru aktérů nebyl z y hodňován a všichni měli stejné šance. Všichni, kdo se zapojili do činnosti MAS, včetně podnikatelů „táhli za jeden provaz“ a usilovali o společné zájmy, což mě samotného překvapilo, jak byli všichni „zapálení“.

Zdroj: vlastní zpracování

Aktivity a jejich vliv na rozvoj území

V oblasti hodnocení *množství aktivit vykonaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území* se dotazovaní shodli na kladném hodnocení (tj. zdůrazňovali zejména jejich přínos pro rozvoj lokality). Velký důraz byl přisuzován množství přidělených finančních prostředků pro MAS NAD ORLICÍ, které bylo oproti očekávání menší, jelikož MAS byla vybrána ve druhém kole výběru podporovaných MAS, a to také většina dotazovaných členů podnikatelského sektoru v odpovědi zmínila. Avšak i přesto dokázala MAS tyto finanční prostředky efektivně zužítkovat a zainvestovat poměrně velký počet kvalitních projektů, jak uvedl dotazovaný D.1: *„Očekávalo se více financí a více projektů. Ale zainvestovala se spousta věcí, které měly pozitivní vliv na rozvoj území.“* Dotazovaný D.2 rovněž příznivě zhodnotil vliv realizovaných aktivit na rozvoj území, avšak obdržené finanční prostředky hodnotil nepoměrně k velikosti území: *„Finanční prostředky nestačily pokrýt zájem na tak velkém území.“* Podstatný vliv na vykonané aktivity přisoudil dotazovaný D.6 osobám působícím v MAS: *„MAS jako taková funguje perfektně - ředitel i ostatní, kdo tam pracují, jsou zapálení a snaží se, aby MAS byla činná.“*

Odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ rovněž, v souvislosti s množstvím realizovaných projektů, přikládal důraz na nižší finanční podporu, než byla očekávána. Avšak zpětně ji zhodnotil jako přínosnou, jelikož vzniklo více kvalitních projektů: *„Byly podporovány spíše menší projekty s větším rozsahem, které byly něčím inovativní, zajímavé, dlouhodobě udržitelné, vedou aktéry ke spolupráci a pro druhé budou inspirativní.“*

Z uskutečněných rozhovorů vyplynulo, že i když MAS počítala s větší finanční podporou pro dané programové období, podařilo se finanční prostředky efektivně zužítkovat a zrealizovat velký počet kvalitních projektů, které byly v souladu s potřebami území, a jejich výsledky lze prokazatelně spatřovat po celém regionu. Avšak vzhledem k velikosti území byly obdržené finanční prostředky nepoměrné a zájem o realizaci projektů nemohl být pokryt v celém rozsahu. Hodnocení fungování MAS bylo posouzeno jako přínosné, a to především díky „zapálenému“ přístupu osob, které v MAS pracují. Odborný zástupce MAS uvedl, že menší množství očekávané přidělené finanční podpory vedlo k podpoře spíše menších projektů, které však byli něčím inovativní, inspirativní a podněcovali aktéry ke spolupráci.

Spolupráce probíhající uvnitř MAS NAD ORLICÍ

V oblasti spolupráce se uskutečněné rozhovory zabývaly nejprve oblastí zájmu o zapojení do rozvojových aktivit ve sledovaném období. Dotazovaní členové podnikatelského sektoru hodnotili tento zájem sami za sebe a bylo zjištěno, že většina jej hodnotí jako aktivní. Dotazovaný D.3 uvedl: „Snažím se být činný a podílet se na fungování MAS. Byl jsem zakládajícím členem a snažím se vše dělat v souladu s principem LEADER.“ Dotazovaný D.5 zhodnotil oblast zájmu obecněji: „Pro fungování MAS jsme všichni jako členové dělali hodně.“ Existovala však řada faktorů, které vedly členy k poklesu zájmu o zapojení do rozvojových aktivit, mezi které patřila snaha o individuální prosazování vlastních zájmů, jak uvádí dotazovaný D.6: „Odradilo mě také to, že se o své zájmy začali prosazovat podnikatelé, kteří chtěli peníze jen pro sebe. Když dotaci dostali, byli méně činní.“, a také chování orgánů nadřízených MAS, jak uvedl dotazovaný D.1: „Odradilo mě nejvíce nastavení systému toku peněz a neustálé změny v podmínkách jejich použití od nadřízených orgánů. Lidé v tom utopí spoustu svého času, jsou zapálení, ale pak je odradí takovéto chování nadřízených orgánů.“

Odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ byl v této oblasti dotazován obecně na zájem všech aktérů rozvoje spadajících do území MAS o zapojení do rozvojových aktivit. Bylo zjištěno, že na začátku období byl zájem o zapojení spíše menší, avšak ke konci zájem vzrostl, což dokazuje převis podaných projektů. Zájem byl ovlivněn tím, že MAS v daném území není plně zavedena, což odborný zástupce MAS okomentoval takto: „Zájem byl ovlivněn tím, že MAS si v tomto území stále „hledá svoji cestu“ a není to tak, že by v každé výzvě byla „žádost z každé vesnice“. Velkou úlohu v této oblasti zastávali starostové obcí tvořící dané území MAS: „Podstatnou roli hráli starostové obcí, kteří na nás žadatelé odkazovali.“ okomentoval odborný zástupce. Dále se odborný zástupce vyjadřoval k jednotlivým sektorům aktérů a velký zájem označil u sektoru neziskového: „V neziskovém sektoru byla poptávka velká, jelikož MAS byla poměrně dosažitelný zdroj financí, který jinak obecně tyto typy organizací obtížně hledají. Nabízeli jsme také poměrně širokou oblast aktivit, které pro ně byly vhodné.“ a veřejného: „Obce jsou nejspolehlivějšími žadateli, jelikož jsme v neustálém kontaktu v souvislosti s územím MAS. Zde je povědomí největší a do rozvojových aktivit se rádi zapojují. Je to pro nás dobrý partner.“ Naopak podnikatelský sektor v porovnání s předešlými zaostával: „V podnikatelském sektoru je obecně slabší

informovanost o MAS. Spousta podnikatelů má z dotací strach a jsou v této oblasti nejistí. Aktivní jsou hlavně naši členové.“

Realizovanými rozhovory bylo zjištěno, že členové podnikatelského sektoru měli zájem se do rozvojových aktivit zapojovat a své působení hodnotí jako aktivní. Existovalo však několik faktorů, které snižovaly zájem o zapojení do rozvojových aktivit, což bylo například individuální prosazování vlastních zájmů a chování orgánů nadřízených MAS. Odborný zástupce uvedl, že obecně byl na začátku období spíše menší zájem o zapojení aktérů rozvoje do rozvojových aktivit, který však ke konci rostl. Zájem o zapojení byl ovlivněn tím, že MAS není v daném území ještě plně zavedena. Velká úloha v oblasti podpory zájmu o zapojení do rozvojových aktivit byla přisouzena starostům obcí, kteří odkazovali potenciální žadatele právě na MAS. Jako nejaktivnější označil odborný zástupce sektor neziskový a veřejný, sektor podnikatelský byl aktivní méně, jelikož je zde slabší informovanost o MAS a podnikatelé jsou v oblasti dotací nejistí.

Uskutečněné rozhovory se dále zabývaly *příležitostmi vytvořenými MAS NAD ORLICÍ pro zapojení svých členů do rozvojových aktivit*. Dotazování členové podnikatelského sektoru byli tázáni na příležitosti k zapojení podnikatelů do rozvojových aktivit a bylo shodně zjištěno, že příležitostí bylo dostatek. Podnikatelé měli stejné podmínky jako ostatní sektory členů: *„Žádný ze sektoru aktérů nebyl zvýhodňován a všichni měli stejné šance.“* zhodnotil dotazovaný D.6. Bylo však možné spatřit i snahy o vyjednání výhodnějších podmínek, jak uvedl dotazovaný D.1: *„Naopak se mnozí dožadovali výhodnějších podmínek pro sebe, ale vše se dělalo dle předem nastavených kritérií.“* Zájem podnikatelů o zapojení do rozvojových projektů byl ovlivněn jejich očekáváním v oblasti výše obdržené dotace: *„Podnikatelé měli větší očekávání, než byla realita, a proto jich tolik nežádalo. Přidělovalo se méně peněz, než si mysleli.“* uvedl dotazovaný D.4.

Odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ se vyjadřoval k otázce vytvořených příležitostí pro všechny sektory členů, kde uvedl snahu MAS o to, aby bylo vytvořeno dostatek příležitostí pro všechny zapojené sektory, a aby žádný sektor nebyl zvýhodňován. Důraz byl kladen na kvalitu projektu, bez ohledu na sektor žadatele: *„Zvýhodňování byli, bez ohledu na sektor, ti žadatelé, kteří přinášeli nové věci a měli inovativní projekty.“* uvedl odborný zástupce. Dále bylo zjištěno, že zájem o zapojení do rozvojových aktivit převažoval u sektoru neziskového, který v porovnání s ostatními sektory obtížně hledá zdroj financí: *„Jako*

nejaktivnější hodnotím neziskový sektor. Z toho důvodu, že zdroj financí hledají nejhůře ze všech sektorů a přichází od nich nejvíce nápadů na rozvoj.“ a převahu aktivity lze spatřit i u sektoru veřejného: *„Spolu s obcemi jsou neziskové organizace nejaktivnějšími členy v rámci členské základny.*“ řekl odborný zástupce.

V oblasti příležitostí členů MAS pro zapojení do rozvojových aktivit bylo dotazovanými členy shodně zjištěno, že příležitostí bylo dostatek a podnikatelé měli stejné podmínky jak ostatní sektory členů. Zájem podnikatelů o zapojení do rozvojových projektů byl ovlivněn očekáváním větší finanční podpory, než která byla reálně poskytována. Odborný zástupce MAS uvedl, že MAS se snažila, aby byl vytvořen dostatek příležitostí pro zapojení všech sektorů stejně. Podstatnou úlohu přisoudil kvalitě projektů, která hrála ve výběru hlavní roli. Jako nejaktivnější byl označen neziskový sektor a sektor veřejný.

Spolupráce probíhající vně MAS NAD ORLICÍ

Součástí uskutečněných rozhovorů s odborným zástupcem byla i oblast spolupráce probíhající vně MAS NAD ORLICÍ, tedy kde MAS vystupuje jako celek a spolupracuje s dalšími aktéry rozvoje. Bylo zjištěno, že počtem uskutečněných projektů spolupráce byla MAS v rámci ČR jedna z nejaktivnějších. Tato spolupráce byla rozdělena do dvou oblastí, kdy jedna část spolupráce vyplývala z regionálního umístění MAS NAD ORLICÍ a druhá část spolupráce vznikala jako důsledek osobních kontaktů a známostí osob působících v MAS NAD ORLICÍ a v jiných MAS: *„Část projektů vycházela z místa působení a snažili jsme se navázat spolupráci se sousedními MAS v regionu. Ostatní spolupráce vznikala spíše na základě osobních známostí osob působících v daných MAS.*“ uvedl odborný zástupce.

V oblasti vnější spolupráce uskutečněné MAS NAD ORLICÍ bylo zjištěno, že MAS patřila k jedněm z nejaktivnějších. Podstatný vliv na realizaci projektů spolupráce zde měly osobní kontakty a známosti osob působících v MAS.

V oddílu empirické části diplomové práce byly uskutečněny polostandardizované rozhovory s odborným zástupcem MAS NAD ORLICÍ a jejími členy působícími v podnikatelském sektoru, které zjistily, jak sledovaná MAS přispěla realizací rozvojových projektů k rozvoji lokality, ve které se nachází a jak probíhá spolupráce uvnitř a vně MAS.

7 Závěr

Diplomová práce s názvem „Místní akční skupina jako aktér lokálního rozvoje (MAS NAD ORLICÍ)“ byla vytvořena v návaznosti na bakalářskou práci s názvem „Aktéři rozvoje obce Mostek“ (Jílková, 2013) a zabývá se rozvojem této obce, avšak se zaměřením na její začlenění do lokálního partnerství.

Záměrem diplomové práce je zjistit, zda a jakým způsobem přispívá MAS NAD ORLICÍ k rozvoji lokality, ve které se nachází, a to s důrazem na činnosti, které MAS NAD ORLICÍ realizovala v programovém období 2007-2013 a na spolupráci a participaci probíhající uvnitř a vně uvedené MAS, tedy do jaké míry a jak se členové MAS podíleli na aktivitách konaných sledovanou MAS.

Nejprve byla vypracována teoretická část práce, kde byl s ohledem na cíl práce jako stěžejní prvek studován endogenní přístup v pojetí regionálního rozvoje, jelikož jako hlavní zdroj rozvoje regionů pojímá lidský kapitál. Logika endogenního přístupu vyplývá z myšlenky místního vlastnictví zdrojů a rozhodnutí, jak tyto zdroje využít ve snaze o dosažení stanovených místních cílů (Ray, 2014). Právě toto pojetí bylo bráno na zřetel v průběhu celé tvorby diplomové práce, kde místem je chápána místní akční skupina NAD ORLICÍ s aktéry vlastnickými zdroje, kteří jsou součástí jejího území. Pro objasnění teoretických východisek regionální politiky bylo nutné prostudovat teorie regionálního rozvoje, kde stanovenému cíli práce nejlépe odpovídá přístup Institucionální, neboť právě teorie z něho vycházející se zabývají způsoby vedoucími k interakci a učení aktérů regionálního rozvoje a zvýšení jejich reflexivity. Skutečnost, že regionální rozvoj není uskutečňován bez pravidel, dokazuje existence regionální politiky. V pojetí EU je regionální politika prováděna na třech úrovních – nadnárodní, národní a regionální a pro každé programové období jsou stanoveny cíle, k jejichž naplnění směřuje. Pro diplomovou práci se jako stěžejní jeví úroveň regionální, na které je v ČR regionální politika uskutečňována jako koncepční činnost se zapojením státu a regionálních a místních orgánů – tedy místních akčních skupin. Studium základních dokumentů zabývajících se rozvojem regionů a venkova na úrovni ČR bylo zjištěno, že pro diplomovou práci je zásadní Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 a jeho Osa IV LEADER, ze kterého byla čerpána převážná část finančních prostředků pro realizaci aktivit MAS NAD ORLICÍ ve sledovaném období.

Teoretická část se dále zaměřila na aktéry regionálního rozvoje, které Petrušek pojímá jako iniciátory, realizátory a nositele sociální činnosti, což jsou z užšího pohledu jednotlivci a z pohledu širšího společenské skupiny (Petrušek, 1996a). Aktéři regionálního rozvoje byli kategorizováni dle členění uváděném Binkem (Binek a kol., 2009), které spočívá v jejich rozdělení dle úrovně působení a typu sektoru. Pro diplomovou práci je zásadní lokální úroveň, kam se v sektoru veřejném řadí obce, dobrovolné svazky obcí, MAS a organizace zřizované obcí, v sektoru podnikatelském podnikatelé a zemědělci a v sektoru neziskovém zájmová sdružení a spolky. Práce se zabývala také nehmotným kapitálem aktérů rozvoje, na které Bourdieu nahlíží jako na vlastníky zdrojů, kteří mají schopnost je strategicky využít (Šubrt, 2001). Dále bylo nezbytné zabývat se spoluprací a participací aktérů regionálního rozvoje, neboť jsou základními prvky fungování místních akčních skupin, kde dochází ke spojení různých typů aktérů a jejich kapitolu. Propojení celé teoretické části bylo uskutečněno v jejím závěru, kde se práce zabývá studiem metody LEADER, jejichž sedm principů lze považovat za shrnutí této části práce, neboť místní partnerství je považováno za základní nosný prvek rozvoje lokality.

Propojení teoretické a empirické části práce bylo uskutečněno sekundární a komparativní analýzou dat o aktivitách MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013. Práce se zabývala významem místních akčních skupin na úrovni nadnárodní, národní a lokální. V EU ve sledovaném období existovalo průměrně 2 363 MAS, které pokrývaly 77,7 % území, a žilo v nich 27,6 % obyvatel EU. Nejvíce MAS bylo evidováno v Polsku (336 MAS) a nejméně na Maltě (3 MAS). V České republice bylo v daném období evidováno 183 MAS, jejichž rozloha pokrývala 91 % území a žilo v nich 58 % z celkových obyvatel ČR. MAS NAD ORLICÍ se nachází na pomezí Královéhradeckého a Pardubického kraje a její území zabírá 5 % rozlohy všech MAS v krajích, žije v ní 5,7 % obyvatel všech MAS v krajích a pojímá 6,2 % všech obcí začleněných v MAS v krajích.

Uvedený oddíl se dále zaměřil na místní akční skupiny jako na součást Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013, ze kterého podpořené MAS čerpaly finanční prostředky pro rozvoj svého území. Finanční alokace tohoto programu činila 3,6 mil. EUR (cca 94 mld. Kč) a byla vyčerpána z 95 %, na základě cca 36 672 proplacených projektů. Detailněji byla analyzována čtvrtá osa tohoto programu s názvem LEADER, neboť její opatření úzce souvisela s rozvojem území podpořených MAS. Osa LEADER disponovala alokací 199 mil. EUR, ze kterých bylo vyčerpáno 88 %, které byly rozděleny mezi cca 11 633

proplacených projektů. MAS NAD ORLICÍ realizací rozvojových aktivit vyčerpala 0,037 % z celkové vyčerpané částky alokace PRV ČR 2007-2013 a 0,682 % z celkové vyčerpané částky alokace Osy LEADER. Počtem projektů realizovala MAS NAD ORLICÍ cca 0,28 % veškerých proplacených projektů v PRV ČR 2007-2013 a cca 0,855 % proplacených projektů Osy LEADER.

Následně byla provedena analýza projektů realizovaných MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013. Sledovaná MAS realizovala celkem 117 rozvojových projektů, k jejichž podpoře byl využit program LEADER ČR 2004-2007 (7 projektů), Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 (104 projektů), Program obnovy venkova (4 projekty), Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (1 projekt) a Operační program Technická pomoc (1 projekt). Projekty spadající pod LEADER ČR 2007 a opatření IV.1.2 „Realizace místní rozvojové strategie“ osy LEADER PRV ČR 2007-2013 byly analyzovány podrobněji, jelikož byly spojeny s projekty realizovanými subjekty působícími na území MAS NAD ORLICÍ a reflektují tak míru zapojení jednotlivých sektorů aktérů do aktivit konaných sledovanou MAS, a to v souladu se stanoveným cílem této diplomové práce. Bylo zjištěno, že 97 % těchto projektů bylo investičního charakteru, tedy že byly využity na pořízení hmotného majetku. Dále byly tyto projekty sledovány z hlediska sektoru žadatele – nejvíce realizovaných projektů bylo uskutečněno v sektoru neziskovém (38), dále v sektoru veřejném (33) a nejméně v podnikatelském (29). Podrobněji se práce zabývala rovněž projekty realizovanými v rámci opatření IV.2.1 „Realizace projektů spolupráce“ osy LEADER PRV ČR 2007-2013, které se týkaly spolupráce MAS NAD ORLICÍ se subjekty pro ni vnějšími. Realizováno bylo celkem 10 projektů spolupráce, jejichž celková výše proplacené dotace pro MAS NAD ORLICÍ činila 9,2 mil. Kč. Spolupráce proběhla s celkem 39 partnery.

Navazující empirické šetření mělo za cíl zjistit, zda realizované rozvojové projekty v daném období byly v dostatečném množství a zda přispěly k rozvoji daného území, a také, jak probíhá spolupráce a participace uvnitř a vně sledované MAS. Empirická část práce byla vytvořena na základě polostrukturovaných rozhovorů s odborným zástupcem MAS NAD ORLICÍ a jejími členy spadajícími do podnikatelského sektoru, neboť právě podnikatelský sektor realizoval nejméně projektů a jeví se jako nejobjektivnější respondent. V oblasti realizovaných aktivit MAS NAD ORLICÍ hodnotí členové podnikatelského sektoru množství vykonaných aktivit i jejich vliv na rozvoj území kladně.

I když MAS počítala s větší finanční podporou pro dané programové období, podařilo se MAS tyto prostředky efektivně zužitkovat a zrealizovat velký počet kvalitních projektů, které pozitivně ovlivnily dané území. Avšak vzhledem k velikosti území byly obdržené finanční prostředky nepoměrné a zájem o realizaci projektů nemohl být pokryt v celém rozsahu. Fungování MAS bylo hodnoceno pozitivně, což bylo přisouzeno „zapálenému“ přístupu osob, které v MAS pracují. Odborný zástupce MAS uvedl, že menší množství očekávané přidělené finanční podpory vedlo k podpoře spíše menších projektů, které však byli něčím inovativní a inspirativní.

V oblasti spolupráce probíhající uvnitř MAS NAD ORLICÍ bylo realizovanými rozhovory zjištěno, že členové podnikatelského sektoru měli zájem se do rozvojových aktivit zapojovat a své působení hodnotí jako aktivní. Existovalo však několik faktorů, které snižovali zájem o zapojení do rozvojových aktivit, což bylo například individuální prosazování vlastních zájmů a chování orgánů nadřazených MAS. Odborný zástupce uvedl, že obecně byl na začátku období spíše menší zájem o zapojení aktérů rozvoje do rozvojových aktivit, který však ke konci rostl. Zájem o zapojení byl ovlivněn tím, že MAS není v daném území ještě plně zavedena. Velká úloha v oblasti podpory zájmu o zapojení do rozvojových aktivit byla přisouzena starostům obcí, kteří odkazovali potenciální žadatele právě na MAS. Jako nejaktivnější označil odborný zástupce sektor neziskový a veřejný, sektor podnikatelský byl aktivní méně, jelikož je zde slabší informovanost o MAS a podnikatelé jsou v oblasti dotací nejistí. V oblasti příležitostí členů MAS pro zapojení do rozvojových aktivit bylo zjištěno, že příležitostí bylo dostatek a podnikatelé měli stejné podmínky jako ostatní sektory členů. Zájem podnikatelů o zapojení do rozvojových projektů byl ovlivněn očekáváním větší finanční podpory, než která byla reálně poskytována. Odborný zástupce MAS uvedl, že MAS se snažila, aby byl vytvořen dostatek příležitostí pro zapojení všech sektorů stejně. Podstatnou úlohu přisoudil kvalitě projektů, která hrála ve výběru hlavní roli. Jako nejaktivnější byl označen neziskový sektor a sektor veřejný. V oblasti vnější spolupráce uskutečněné MAS NAD ORLICÍ bylo zjištěno, že MAS patřila k jedněm z nejaktivnějších. Podstatný vliv na realizaci projektů spolupráce zde měly osobní kontakty a známosti osob působících v MAS.

Stanovený cíl diplomové práce se podařilo naplnit a lze říci, že MAS NAD ORLICÍ patří v rozvoji lokality k významným aktérům. Aktivity MAS NAD ORLICÍ přispěly k rozvoji

území, avšak existuje zde stále nevyužitý potenciál pro jeho další rozvoj v podobě podpory neinvestičních projektů či spolupráci aktérů rozvoje.

Rozsah diplomové práce neumožnil zabývat se touto problematikou podrobněji, avšak pochopení principu LEADER poskytlo objektivní pohled na fungování místních akčních skupin a nastínilo možnosti rozvoje lokality se zaměřením na místní partnerství. Místní akční skupiny, jakožto společenské skupiny, představují kolektivní aktéry, avšak je důležité si uvědomit, že jejich existence závisí na aktivitě jednotlivců, bez nichž by nebylo možné, aby MAS fungovaly.

8 Seznam použitých zdrojů

Tištěné dokumenty

- BAYEROVÁ, Nataša: Kapitál. In *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 473. ISBN 978-80-247-2957-2.
- BERNARD, Josef. *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva*. Sociologické studie/Sociological Studies 10:1. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7330-187-3.
- BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. - přeprac. a rozš., Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
- BINEK Jan a kol. *Synergie ve venkovském prostoru – Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: Garep, 2009. ISBN 978-80-904308-0-8.
- BINEK Jan a kol. *Synergie ve venkovském prostoru – Přístupy k řešení problémů rozvoje venkovských obcí*. Brno: Garep, 2010. ISBN 978-80-904308-4-6.
- BINEK Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Garep, 2007. ISBN 80-251-19-5.
- DISMAN Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 978-80-246-1966-8.
- FRIČ, Pavol a kol. *Veřejnost a elity jako aktéři modernizace*. Praha: CESES FSV UK, 2005. ISSN 1801-1640.
- GALVASOVÁ, Iva a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Garep, 2007. ISBN 80-251-20-9.
- HUBÁČEK, Ondřej: Kapitál kulturní. In *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 474. ISBN 978-80-247-2957-2.
- HUDEČKOVÁ, Helena, LOŠŤÁK, Michal, ŠEVČÍKOVÁ, Adéla. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1413-9.
- JEHLE R. *Pojetí endogenního rurálního rozvoje a jeho zavádění do regionální politiky v České republice*. *Zemědělská ekonomika* 44, 1998 (1): str. 9-17.
- KABELE, Jiří: Síť sociální. In *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 986. ISBN 978-80-247-2957-2.
- KELLER, Jan: Kapitál sociální. In *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 475. ISBN 978-80-247-2957-2.
- KEMÉNYOVÁ, Irena: Kapitál lidský. In *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 474. ISBN 978-80-247-2957-2.
- MAJEROVÁ, Věra, KOSTELECKÝ, Tomáš, SÝKORA, Luděk. *Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad kraje Vysočina*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. ISBN: 978-80-247-4093-5.
- MAREK, Dan, KANTOR, Tomáš. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2009. ISBN 978-80-87029-56-5.
- MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav a kol. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

- MATĚJŮ, Martin: Potenciál sociokulturní. In *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 815. ISBN 80-7184-311-3.
- MAZOUCH, Petr, FISCHER, Jakub. *Lidský kapitál – měření, souvislosti, prognózy*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-380-6.
- NOVÁK, Tomáš, CAPPONI, Věra. In *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 532. ISBN 80-7184-311-3.
- NOVOTNÁ, Eliška. *Sociologie sociálních skupin*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2957-2.
- NEJDL, Pavel, ČERMÁK, Daniel a kol. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7330-130-9.
- PELCL, Petr a kol. *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice – Zpráva z výzkumného projektu, 2007-2008*. Plzeň: Centrum pro komunální práci, 2008. ISBN 978-80-86902-74-6.
- PETRUSEK, Miloslav: Aktér. In: *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996a, s. 47. ISBN 978-80-247-2957-2.
- PETRUSEK, Miloslav: Činnost. In: *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996b, s. 157. ISBN 978-80-247-2957-2.
- PLAMÍNEK, Jiří: Rozvoj trvale udržitelný. In: *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 956. ISBN 978-80-247-2957-2.
- POTŮČEK, Martin: Potenciál lidský. In: *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 814. ISBN 978-80-247-2957-2.
- STACHOVÁ, Jana a kol. *Sociální kapitál v České republice a v mezinárodním srovnání. Sociologické studie*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2009. ISBN 978-80-7330-166-8.
- SVATOŠOVÁ, Libuše. *Možnosti hodnocení regionálního rozvoje, Ústav zemědělských a potravinářských informací*. Praha, 2005. ISBN 80-7271-158-X.
- ŠUBRT, Jiří, BALON, Jan. *Soudobá sociologická teorie*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2457-7.
- ŠUBRT, Jiří. *Postavy a problémy soudobé teoretické sociologie*. 1. vyd. Praha: ISV, 2001. ISBN 80-85866-77-3.
- WADE Philip, RINNE, Petri. *Průvodce programem Leader založený na zkušenostech z Finska, Irska a České republiky*. 1. české vyd. Brno: Ústav územního rozvoje ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, 2011. ISBN 978-80-87318-20-1.
- WOKOUN René, KADERÁBKOVÁ, Jaroslava. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-80-5.
- WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan a kol. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Ostatní zdroje

- ČEPELKA, Oldřich. *Iniciativa Evropské unie Leader pro rozvoj venkova*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Edice Strukturální fondy – svazek 14/2001.

Přístup Leader. Základní příručka. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společností, 2006. ISBN 92-79-02040-4.

RAY, Christopher. *Towards a Meta-Framework of Endogenous Development: Repertoires, Paths, Democracy and Rights.* 2014.

On-line zdroje

Brožura LEADER – budoucnost venkova 2009. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2009. ISBN 978-80-7084-856-2. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-02-01]. Dostupné z www: <http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf>.

Celostátní síť pro venkov. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-03-22]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/o-celostatni-siti-pro-venkov/>>.

Členské státy EU. Evropská unie [on-line]. 2016 [cit. 2016-07-30]. Dostupné z www: <https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries_cs>.

Databáze NS MAS ČR. NS MAS ČR [on-line]. 2014, [cit. 2016-05-21]. Dostupné z www: <<http://databaze.nsmas.cz/>>.

Definice venkova a pokrytí území ČR organizacemi obcí a MAS. Spolek pro obnovu venkova [on-line]. 2006, [cit. 2016-03-15]. Dostupné z www: <<http://www.spoj.org/data/files/obce-hustota-pdf.pdf>>.

Klasifikace NUTS. Český statistický úřad [online]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/predmet_a_konstrukce_klasifikace_cz_nuts_nuts_2011/\\$File/predmet_a_konstrukce_klasifikace_cznuts_2008_2011.pdf](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/predmet_a_konstrukce_klasifikace_cz_nuts_nuts_2011/$File/predmet_a_konstrukce_klasifikace_cznuts_2008_2011.pdf)>.

Krajské RIS. Regionální informační servis [on-line]. 2012-2014, [cit. 2016-05-21]. Dostupné z www: <<http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/kralovehradecky-kraj/kraj/>>.

LAGs Database (Belgie a Chorvatsko). European network for rural development (ENRD) [on-line]. 2016 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z www: <http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/leader/leader/en/lags-database_en.html>.

LEADER ČR. Ministerstvo zemědělství ČR [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-02-05]. Dostupné z <<http://eagri.cz/>>.

LOŠŤÁK, Michal. Elektronický učební text [on-line]. 2013, [cit. 2016-03-10]. Dostupný z www: <www.moodle.czu.cz>.

MAS v Chorvatsku. Implementation of Leader measures of rural development in Croatia [on-line]. 2015, [cit. 2016-07-30]. Dostupné z www: <<http://www.jhed.mk/filemanager/JHED%20Vol.%2010/03.%20FPP/04.%20Full%20paper%20-%20Snje%C5%BEana%20ToI%C4%87.pdf>>.

Místní Agenda 21. Ministerstvo životního prostředí ČR [on-line]. 2008-2015, [cit. 2016-02-19]. Dostupné z <http://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21>.

NAD ORLICÍ, o.p.s. LEADER+ databázová aplikace [online]. 2004-2013, [cit. 2016-02-22]. Dostupný z www: <<http://leader.isu.cz/region-na-mape/kraj/674/NAD-ORLICI-ops>>.

OECD regional typology. OECD [on-line]. 2015, [cit. 2016-03-15]. Dostupné z www: <http://www.oecd.org/go/regional-policy/OECD_regional_typology_Nov2012.pdf>.

O nás. Národní síť MAS [on-line]. 2014, [cit. 2016-02-02]. Dostupné z www: <<http://nsmascr.cz/>>.

PERLÍN, Radim. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. Praha: MV ČR, 2008. Ministerstvo vnitra ČR [on-line]. 2015, [cit. 2016-02-16]. Dostupné z www: <www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf.aspx>.

Podkladové materiály k 18. zasedání Monitorovacího výboru PRV ČR 2007-2013. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x18-zasedani-mv-prv-23-6-2015.html>>.

Podkladové materiály k 19. zasedání Monitorovacího výboru PRV ČR 2007-2013. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/monitorovaci-vybor/podklady-z-jednani/x19-zasedani-mv-prv-19-11-2015.html>>.

Podpora obnovy venkova. Ministerstvo pro místní rozvoj [on-line]. 2012, [cit. 2016-03-30]. Dostupné z www: <<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Archiv-programu-a-dotaci-regionalni-politiky-%281%29/Podpora-regionalniho-rozvoje-v-roce-2008/Podpora-obnovy-venkova>>.

Program obnovy a rozvoje venkova. Ministerstvo pro místní rozvoj [on-line]. 2012, [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <<http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Programy-Dotace/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova-v-roce-2016>>.

Program rozvoje venkova 2014-2020. Státní zemědělský intervenční fond [on-line], 2013 [cit. 2016-03-12]. Dostupný z www: <<https://www.szif.cz/cs/prv2014-opatreni>>.

Program rozvoje venkova ČR 2007-2013 (12. modifikace, září 2015). Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-09-02]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/aktuality/program-rozvoje-venkova-cr-8.html>>.

Programové dokumenty. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2015, [cit. 2016-03-30]. Dostupné z www: <<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/programove-dokumenty/>>.

Regionální politika 2014-2020. Euroskop [on-line]. 2005-2016, [cit. 2016-03-12]. Dostupný z www: <<https://www.euroskop.cz/9197/sekce/regionalni-politika-2014-2020/>>.

Rozvoj venkova 2014-2020. Evropská komise [on-line]. 2016, [cit. 2016-03-20]. Dostupné z www: <http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_cs.htm>.

Rural development programmes 07-13. European network for rural development (ENRD) [on-line]. 2016 [cit. 2016-05-30]. Dostupné z www: <http://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/app_templates/enrd_assets/pdf/measure-information-sheets/C_Infosheet_411_2_3.pdf>

Společná klasifikace územních statistických jednotek. Evropský parlament [on-line]. 2016, [cit. 2016-03-15]. Dostupné z www:

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.6.html>.

Strategický plán LEADER – „LEADER je most k rozvoji NAD ORLICÍ“. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-02-25]. Dostupné z

<<http://www.nadorlici.cz/strategicky-plan-leader.html>>.

Strategie regionálního rozvoje 2014-2020. Ministerstvo pro místní rozvoj [on-line]. 2012, [cit. 2016-03-30]. Dostupné z www: <<http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>>.

Urban-rural typology by NUTS 3 regions. Eurostat [on-line]. 2016, [2016-03-20].

Dostupné z www: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Predominantly_urban_region>.

Výroční zpráva o implementaci PRV ČR 2007-2013 za rok 2014. Ministerstvo zemědělství [on-line]. 2009-2016 [cit. 2016-08-30]. Dostupné z www: <

<http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/hodnoceni-a-monitoring/vyrocnizprava-za-rok-2014.html>>.

Výroční zprávy NAD ORLICÍ, o.p.s. 2007-2014. MAS NAD ORLICÍ [on-line]. 2009-2016, [cit. 2016-06-22]. Dostupný z www: <<http://www.nadorlici.cz/dokumenty.html>>.

9 Přílohy

Příloha 1 Vymezení území MAS NAD ORLICÍ

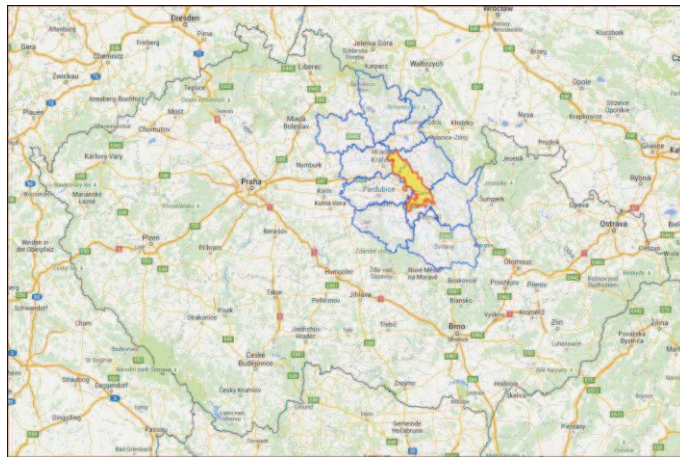
Příloha 2 Organizační struktura MAS NAD ORLICÍ a rozdělení odpovědností

Příloha 3 Priority a cíle MAS NAD ORLICÍ pro Strategický plán LEADER 2007-2013

Příloha 4 Fiche MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013

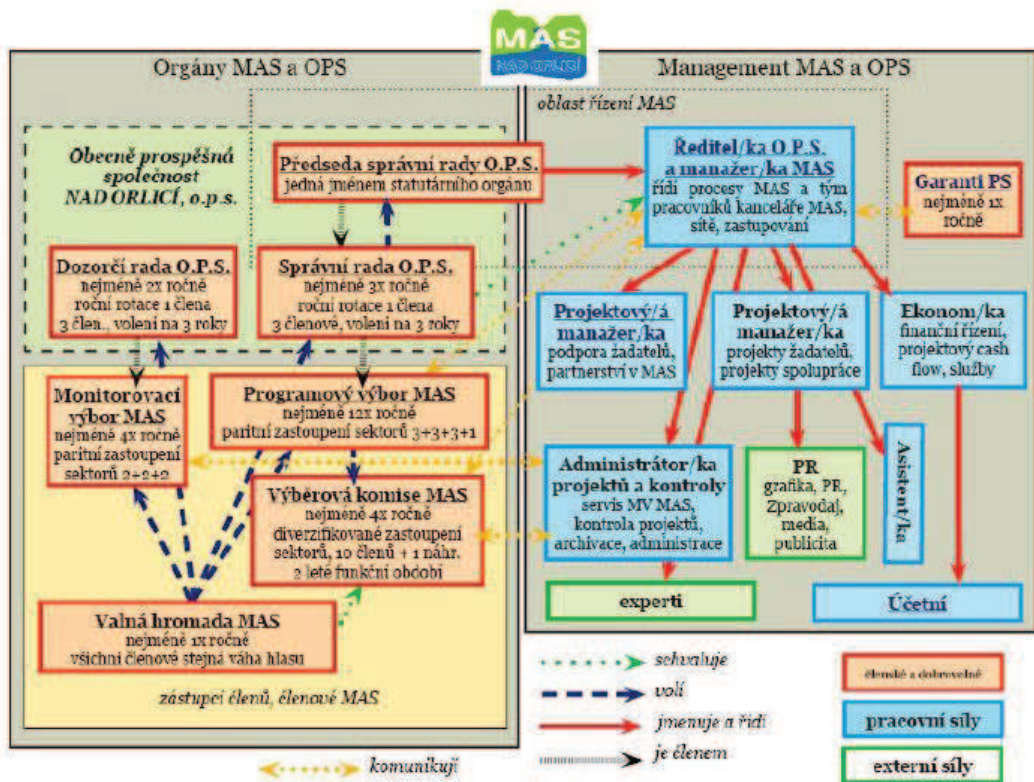
Příloha 5 Přepis polostandardizovaných rozhovorů

Příloha 1 Vymezení území MAS NAD ORLICÍ

Zdroj: LEADER+ databázová aplikace [online]

Příloha 2 Organizační struktura MAS NAD ORLICÍ a rozdělení odpovědností

Zdroj: Strategický plán LEADER NAD ORLICÍ

Příloha 3 Priority a cíle MAS NAD ORLICÍ pro Strategický plán LEADER 2007-2013

Název priority	Charakteristika priority	Název cíle	Charakteristika cíle
1. „Mobilizovat vnitřní rozvojový potenciál regionu NAD ORLICÍ“	mobilizace vnitřních sociálních, ekonomických a environmentálních potenciálů založených na principu trvalé udržitelnosti a posílení spolupráce a místních vazeb	1. Uprav ená tvář regionu	zlepšení v eřejných prostranství a ploch sloužících jako v eřejné prostory
2. „Partnerství v MAS jako klíč k rozvoji venkova“	zajistit vnitřní a v nější rozvoj MAS	2. Živ ý region	zlepšení či obnov a zázemí pro spolkový a kulturní život, rozšíření nabídky služeb potřebných pro život na venkově
3. „Šíření my šlenky LEADERu“	podpora komunitního přístupu v plánování rozvoje regionu NAD ORLICÍ	3. Za odpočinkem na venkov	zajištění v ybavenosti území pro rekreaci místních obyvatel a návštěvníků, podpora turismu
		4. Rozvoj místní ekonomiky	oživení a diverzifikace venkovské ekonomiky, podpora spolupráce mezi podnikateli
		5. Přírodní a kulturní dědictví v nás a kolem nás	uchování tradic a povzbuzení identity občanů s regionem a obcí pomocí podpory obnovy a využití místní architektury, památek a zvyků
		6. Vzdělaný aktiv ní region	zajištění v šeobecného povědomí obyvatel o možnostech rozvoje venkova, podpora spolupráce a prezentování příkladů dobré praxe
		7. Vnitřní rozvoj MAS	rozvoj organizačních, lidských, finančních, materiálních a informačních kapacit MAS
		8. Partnerské projekty	podpora v ytváření partnerství s českými i zahraničními MAS
		9. Metody a principy LEADER	podpora komunitního přístupu v plánování rozvoje regionu NAD ORLICÍ

Zdroj: vlastní zpracování dle Strategického plánu LEADER

Příloha 4 Fiche MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013

Fiche			
Ozn.	Název	Cíl	Naplnění cíle
A.1	Upravený venkov – v lidná tvář našeho venkova	Podporovat obnovu a rozvoj obcí, jejich vybavení a vzhled, rozvíjet základní služby pro obyvatele a návštěvníky.	Projekty zaměřené na zlepšování vzhledu obcí, provázání obnovy veřejných prostor s prvky rekonstrukce a modernizace základní dopravní a technické infrastruktury, zlepšení životních podmínek a zvýšení atraktivity vesnic pro život obyvatel, podnikání a cestovní ruch, využití prvků komunitního plánování zejména v přípravných fázích projektů, obohacení a obnovu historických prvků veřejných prostor, zapojení mladých lidí a tvůrčích skupin do tvorby veřejných prostor.
B.1	Radost na venkově	Zlepšit nebo obnovit zázemí pro spolkový a kulturní život a rozšířit rovnoměrně dostupnou nabídku služeb potřebných pro život na venkově. Zapojit NNO, podnikatele a občany do plánování a realizace zázemí pro všechny cílové skupiny venkova a posílení intenzivnější spolupráce mezi uvedenými sektory aktérů.	Projekty zaměřené na rekonstrukce stávajících a vybudování nových zařízení sloužících pro akce občanů obcí, zařízení určených pro služby obyvatelům a jejich vzdělávání.
B.2	Služby a život na venkově	Podporovat obnovu a rozvoj obcí, jejich vybavení a vzhled, rozvíjet základní služby pro obyvatele a návštěvníky. Fiche řeší problematiku žadatelů ve Fichi B.1 nesplňujících kritérium nevěřejné podpory.	Projekty zaměřené na rekonstrukce stávajících a vybudování nových zařízení sloužících pro akce občanů obcí, zařízení určených pro služby obyvatelům a jejich vzdělávání, malokapacitní ubytovací a stravovací zařízení, rozvoj sportu v regionu (půjčovny) a na aktivity související se zakládáním a rozvojem mikropodniků.
C.1	Vytváření pohostinné tváře regionu	Zvyšovat atraktivitu a vybavenost území pro cestovní ruch.	Podpora malokapacitních ubytovacích a stravovacích zařízení a služeb podporujících cestovní ruch.
C.2	Rozvoj venkovského podnikání	Podporovat rozvoj místní ekonomiky pomocí investic, poradenství a vzdělávání.	Projekty zaměřené na zakládání nových a rozvoj stávajících mikropodniků a jejich vybavení technologií (vč. technologií pro zpracování biomasy). Preference činnosti tradičních pro region či jejich umístění v malých obcích.
C.3	Údržba krajiny a rozvoj místní produkce	Zvýšení produktivity zemědělských a zpracovatelských podniků v regionu, zvýšení jejich odbytu a podpora prodeje jejich produktů, zejména v rámci regionu.	Realizace rekonstrukcí a výstavby nových zemědělských staveb, podpora výkonnosti zemědělských subjektů a zpracovatelských podniků, rozvoj nových odvětví pro zemědělské produkty, podpora marketingu zemědělských výrobků, zlepšování kvality výrobků a podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v oblasti potravin a krmiv. Preference projektů šetřících životnímu prostředí a přírodním lidským zdrojům.
D.1	Stezky, pěšiny a mosty mezi lidmi	Zvýšení atraktivity a vybavenosti území pro cestovní ruch.	Projekty zaměřené na budování nových tras a stezek, jejich značení a vybudování zázemí pro turisty.
D.2	Lesy pro odpočinek a pro lidi	Využití lesních oblastí a jejich přírodního dědictví pro rekreaci místních obyvatel a návštěvníků.	Projekty zaměřené na propojení hospodářského a rekreačního využití lesů v regionu.
E.1	Oživení památek a tradic regionu	Chránit, zhodnocovat, prezentovat a předávat přírodní a kulturní dědictví venkova a místních tradic.	Projekty zaměřené na udržování, obnovu, zhodnocování či využití kulturního a přírodního dědictví v venkově.
E.2	Obnova a paměť našeho kraje	Podpora komplexního mapování místních kulturních hodnot a především šíření dobré praxe v obnově venkova a v zachování místních specifika a odlišností.	Projekty zaměřené na zvyšování sounáležitosti obyvatel s regionem a místní historií a rozvoj vztahu k místnímu hmotnému i nehmotnému dědictví.
F.1	Vzdělávání a spolupráce pro aktivní rozvoj	Vzdělávat a informovat občany v tématech rozvoje venkova a místní ekonomiky, zvyšovat jejich odbornost a zájem o obory uplatnitelné v regionu. Rozšířit nabídku vzdělávání na venkově a využít současně vzdělávací zařízení pro další aktivity. Zmírnění odlivu mladých lidí z regionu.	Projekty zaměřené na občany, jež chtějí zahájit podnikání v regionu, rozšířit své znalosti a dovednosti, které uplatní při aktivitách vedoucích k rozvoji regionu a ke zvýšení kvalifikace pro lepší uplatnění na trhu práce.

Zdroj: vlastní zpracování dle Strategického plánu LEADER MAS NAD ORLICÍ

Příloha 5 Přepis polostandardizovaných rozhovorů

Odborný zástupce MAS NAD ORLICÍ

Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?

Vzhledem k penězům, které jsme obdrželi, tak si myslím, že se podařilo realizovat hodně zajímavých věcí. Tím, že jsme obdrželi menší množství peněz, než jsme předpokládali, snažili jsme se podporovat spíše menší projekty s větším rozsahem, které nejsou jenom např. pro danou obec. Vybírali jsme projekty, které byly něčím inovativní, zajímavé, které mohou být pro druhé inspirativní, jsou dlouhodobě udržitelné a vedou aktéry ke spolupráci. Z hlediska vlivu na rozvoj území se indikátory, které jsme si určili, podařilo splnit, ale že by to mělo nějaký významný vliv na rozvoj území, že jsme něco zásadně ovlivnili, to si netroufám tvrdit. S 25 mil. jsme region určitě zásadním způsobem nezměnili, ale na druhou stranu jsme se spíše snažili ty projekty více vybírat. Vzniklo několik pracovních míst, které nadále přetrvávají a turisticky zajímavých míst. Také myslím, že jsme pomohli tím, že jsme přispěli ke vzniku různých spolků, a to i z hlediska formálnosti, kdy tím, že vznikly přes nás, mají např. stanovy a nastavena nějaká oficiální pravidla fungování. Také se povedlo, aby tyto spolky spolupracovali s obcemi, např. z hlediska poskytnutí peněz na předfinancování apod. a myslím, že ta spolupráce ve většině případů nadále přetrvává.

Jak hodnotíte zájem aktérů rozvoje spadajících do území MAS NAD ORLICÍ o zapojení do rozvojových aktivit (projektů)?

Zájem byl ovlivněn hodně tím, že MAS si v tomto území stále „hledá svojí cestu“. Není to tak, že v každé výzvě byla žádost z každé vesnice. Podstatnou roli zde hráli starostové obcí, kteří na nás žadatele odkazovali. Pokud za nimi někdo přišel, že by potřeboval peníze např. na vybudování hřiště, odkázali ho starostové na nás, ať zkusí zažádat o dotaci. Z neziskového sektoru byla poměrně velká poptávka, jelikož jsme nabízeli poměrně širokou oblast aktivit, které mohli realizovat a bez omezení. Byl to pro ně poměrně dosažitelný a jistý zdroj financí, jelikož úspěšnost byla poměrně vysoká. V podnikatelském sektoru je obecně informovanost o místních akčních skupinách slabší a spousta podnikatelů má z dotací strach a jsou v této oblasti nejistí. Podnikatelům jsme hodně pomáhali se zpracováním projektu, tak aby mohli vůbec žádost podat. Ovšem lépe na tom byli zemědělci, kteří jsou na dotace zvyklí a jsou v nich zkušenější. Jezdí na SZIF, který je na nás odkazuje s menšími projekty. U zemědělců je to povědomí mnohem větší. Obecně ale podnikatelé povědomí nemají a aktivní jsou v tomto sektoru hlavně naši členové. Obce jsou nejspolehlivější žadatelé, jelikož se s nimi pravidelně

setkáváme v souvislosti s územím naší MAS a snažíme se dělat i setkání starostů. I při tvorbě strategie jsme všechny starosty osobně navštívili a mají na nás kontakt. Tam je to povědomí největší a do rozvoje se rádi zapojují. Je to pro nás dobrý partner. I v projektech spolupráce byly obce často našimi partnery. Zájem hodně ukazuje úspěšnost v jednotlivých výzvách. Celkově, na začátku období byla úspěšnost podaných projektů vysoká, jelikož bylo málo žadatelů a podpořeni byli skoro všichni. Ale ke konci už byl větší převis podaných projektů, lidé za námi už chodili sami, a úspěšnost už byla nižší. To už dotaci nedostal každý.

Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí pro zapojení všech sektorů členů (tj. podnikatelského, neziskového či veřejného) do rozvojových aktivit?

Určitě jsme se snažili. Žádný sektor nebyl zvýhodňován. U nás byli zvýhodňováni, bez ohledu na sektor, ti žadatelé, kteří přinášeli nové věci, chtěli spolupracovat, měli partnery projektu a inovativní projekty. To bylo dané i omezenými financemi, o kterých jsem mluvila na začátku.

Převažoval u některého ze sektorů aktérů zájem o zapojení do rozvojových aktivit?

Řekla bych, že nejaktivnější byl neziskový sektor. A to z toho důvodu, že zdroj financí hledají nejhůře. Např. oproti obci, která má svůj rozpočet, tak neziskový sektor žádný takový příjem nemá. Od nich i přichází nejvíce nápadů na rozvoj a jsou v rámci členské základy nejaktivnější, spolu s obcemi.

Jak hodnotíte zájem aktérů rozvoje, nespadajících do území MAS NAD ORLICÍ, o partnerství na rozvojových aktivitách vykonávaných spolu s MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013?

Z hlediska počtu projektů spolupráce jsme byly v rámci ČR jedni z nejaktivnějších. Část projektů byla realizována jako regionální, kdy jsme se snažili navázat spolupráci se sousedními MAS v regionu. Dále spolupráce mezi MAS vznikala spíše na základě osobních známostí a přátelství osob působících v těchto MAS, které byly tzv. stejně naladěni v této oblasti. Bylo vidět, že partneři se nám dosti opakovali a projekty na sebe i navazovaly. Velký podíl zde měl široký okruh témat, která jsme si mohli pro spolupráci vybrat.

Dotazovaný D.1

Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?

Myslím si, že nakonec dobře, a to vzhledem k přiděleným financím na začátku období. Očekávalo se, že těch financí bude více a že bude i více projektů. Ale jinak si myslím, že se zainvestovala hromada věcí, které měly pozitivní vliv na rozvoj území. Udělaly se projekty ve

všech možných oblastech – pro obce, zemědělce i cestovní ruch. I když zemědělci mají mnohem více možností, toto je pro ně spíše drobnost.

Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013?

V minulém období jsem byl aktivní dost. Byl jsem u založení MAS i ve výborech. Dle mého hodně zapojení ovlivňuje to, že člověk tomu věnuje spoustu času a je to zadarmo. Ale nejhorší je, že je to celkově špatně postaveno – ne jako samotná MAS, ale ten systém toku peněz a jejich použití. Docházelo ke zpoždění toku peněz a nastal hned problém. Jestliže si mohou na SZIFU dovolit změnit v posledních měsících pravidla pro vyplácení dotací, tak ať raději ani nic nevyplácí. Lidi v tom utopí spoustu svého času, jsou do toho zapálení a pak je odradí takového chování nadřízených orgánů. Odradilo mě hlavně neustálé měnění a upravování podmínek z hlediska nadřízených orgánů. Štve mě, že ČR dostane evropské peníze, které se mají rozdělit a nakonec vám ti, kdo je přidělují „hází klacky pod nohy“ a ty peníze tam leží a nečerpají se na určené aktivity. I to, aby takovýto typ organizace podporovali soukromé subjekty, to se mi nelíbí a zdá se mi to jako špatné.

Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?

To určitě ano, naopak si myslím, že vznikala rozporuplná jednání, kde se mnozí dožadovali výhodnějších podmínek pro sebe, ale dělalo se to podle nastavených kritérií a nic se nedalo změnit. MAS dělala, co mohla.

Dotazovaný D.2

Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?

V rámci možností, jelikož množství finančních prostředků bylo poměrně omezené a území je velké. Takže samozřejmě, když se ty finanční prostředky rozmění do tak velkého území, tak ty výsledky samozřejmě nejsou vidět tak, jak by si někdo představoval. Finanční prostředky nestačily pokrýt zájem. I když si myslím, že ta poptávka tak velká nebyla. Ze začátku ani nebylo tolik žadatelů. Potom se povědomí o MAS zvětšilo, byla větší propagace a i ta poptávka byla větší. To vyplývá z logiky věci. Z hlediska vlivu na rozvoj území zde hrály velkou roli ty finanční prostředky a velikost území. Samozřejmě, že to, co bylo naplánováno, bylo rozděleno. Kdyby bylo více finančních prostředků, což souvisí i s tím, že MAS byla podpořena až ve druhém kole výběru, tak by bylo realizováno více projektů. Ale za sebe můžu říci, že to vliv na rozvoj mělo a hodnotím to příznivě, jelikož jsem žádal a čerpal.

Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013?

Bylo to v rámci toho, získat na začátku nějaké zkušenosti a informace, protože nikdo nevěděl nic. Ten program tu teprve začínal. Dnes je ta situace zase jiná a program je zaměřen jinak. Důvodem mého zapojení byla možnost čerpání finančních prostředků, což se povedlo, takže jsem spokojen.

Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?

Ano, myslím si, že ty příležitosti tam byly. Ale jak říkám, ze začátku ten počet žadatelů nebyl tak velký, takže těžko to analyzovat úplně přesně. Někde by mohla být větší propagace, někdy přišli podnikatelé s tak malými projekty, že by se ani nevyplatilo je realizovat – ten čas i režijní náklady byly větší. U podnikatelů je to hodně o jejich času, kterého moc nemají. Zemědělci mají mnohem více zkušeností s dotacemi v porovnání s nezemědělskými podnikateli, kteří se k tomu dostávali nově a nevěděli si tolik rady.

Dotazovaný D.3

Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?

Celkově toto hodnotím velmi kladně. Stanovený počet projektů byl splněn. Myslím si, že od počátku bylo vše v MAS dobře nastaveno. Ale hlavní přínos vidím v tom, že MAS se brala jako území, které se má rozvíjet na základě určitého principu. Především se do území zasahovalo citlivě a bral se ohled na to, co je potřeba zlepšit. V porovnání s jinými MAS v republice, kde se vytvořila skupina lidí, kteří rozdělovali peníze jen mezi sebe a nepustili mezi sebe nikoho jiného, fungovala MAS NAD ORLICÍ opravdu spravedlivě a podporovány byly projekty, které byly potřeba pro území, ne pro nějakého konkrétního člověka. Velký vliv měl určitě ředitel, který byl do celé situace zapálený a vedl MAS správným směrem a v souladu s danými principy.

Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013?

Určitě se snažím být činný a podílet se na fungování MAS. Byl jsem zakládající člen a snažím se vše dělat v souladu s principem LEADER.

Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?

Ano, myslím si, že MAS vytvořila dost příležitostí jak pro podnikatele, tak pro všechny jiné. Žádné zvýhodňování zde nebylo. Šlo o rozvoj území, ne o pomoc nějakým konkrétním lidem, aby z toho měli užitek jen oni.

Dotazovaný D.4

Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?

Určitě pozitivně. I když bylo oproti očekávání málo peněz na financování a projekty se proto musely dost vybírat, dokázalo se zrealizovat hodně projektů. A k rozvoji území MAS těmito projekty určitě pomohla.

Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013?

To hodnotím spíše jako slabší. Jakožto člen MAS jsem se zapojil do organizační činnosti, ale z hlediska projektů jsem o žádný nežádal. Jednak můj obor zaměření je dost technický, a proto jsem měl omezenější možnosti a jednak jelikož jsem byl členem výběrové komise, nebylo to vhodné.

Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?

Myslím, že ano. Příležitostí bylo dost pro všechny sektory – žádný nebyl nijak upřednostňován. Ale zrovna u podnikatelů si myslím, že měli větší očekávání, než jaká byla realita, a proto jich tolik nežádalo. Přidělovalo se méně peněz, než si mysleli.

Dotazovaný D.5

Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?

I když bylo přiděleno méně peněz, než se čekalo, byly realizovány projekty, které jsou opravdu vidět. Ty vykonané aktivity hodnotím pozitivně. Myslím si, že ty peníze přišli na správná místa. Když jedete po regionu, tak jsou vidět opravené kapličky, kulturáky a další. Regionu to určitě pomohlo. Není to tak, že by se přidělené peníze „někam ztratili“ ale prokazatelně lze ukázat, na co se použily. I fungování MAS hodnotím jako velice kladné, když to porovná s jinými MAS, tak byla opravdu činná a vše dělala podle pravidel.

Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013?

Byl jsem členem výběrové komise a podařilo se mi realizovat jeden projekt. Pro fungování MAS jsme všichni jako členové dělali hodně.

Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?

U podnikatelů zezáátku trvalo, než se rozkoukali a dostali povědomí o tom, co MAS vlastně přináší a dělá. Také měli asi velké očekávání z hlediska vyplácení dotace – čekali, že

dostanou více. Ale ze strany MAS vše fungovalo správně a nikdo nebyl nijak zvýhodňován. MAS vše dělala podle pokynů „vyšších orgánů“ – ty měnily pravidla.

Dotazovaný D.6

Jak hodnotíte programové období 2007-2013 z hlediska množství vykonaných rozvojových aktivit realizovaných MAS NAD ORLICÍ a jejich vlivu na rozvoj území?

Rozhodně si myslím, že MAS fungovala v tomto období dobře a že měla i dobrý vliv na rozvoj území. Z hlediska fungování MAS NAD ORLICÍ jako takové funguje perfektně. Ředitel i ostatní, kdo tam pracují, jsou zapálení a snaží se, aby MAS byla činná. Co mi ale neseďí, je obecné nastavení pravidel pro čerpání financí z MAS – myslím si, že podporovány by měly být jen ty projekty, které přináší nějaký užitek pro širokou veřejnost, např. vybudování dětského hřiště v obci. Nelíbí se mi, že podnikatelé mohou čerpat peníze na své individuální projekty, které spočívají třeba v nákupu strojů – to mi nepřijde, že by byl přínos pro region, ale jen pro toho určitého podnikatele. Uvítal bych tedy větší důraz na projekty, které slouží veřejnosti.

Jak hodnotíte Váš zájem o zapojení do rozvojových aktivit MAS v programovém období 2007-2013?

Ze začátku jsem byl dost aktivní, ale potom jsem začal podnikat a mám už méně času. A také mě odradilo to, že se o své zájmy začali hodně prosazovat podnikatelé, kteří chtěli získat co nejvíce peněz pro sebe – na své projekty...když pak nějakou dotaci dostali, už tak činní nejsou. Jak jsem říkal, uvítal bych obecně větší zájem místních skupin na projekty pro širokou veřejnost.

Vytvořila MAS NAD ORLICÍ v programovém období 2007-2013 dostatek příležitostí k zapojení podnikatelů do rozvojových projektů?

To si myslím, že rozhodně ano. Žádný ze sektoru aktérů nebyl zvýhodňován a všichni měli stejné šance. Všichni, kdo se zapojili do činností MAS, včetně podnikatelů, „táhli za jeden provaz“ a usilovali o společné zájmy. Nad tím jsem se až pozastavil, jak byli všichni „zapálení“.